

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csekszámla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Október 1.

Mikor ezeket a sorokat írjuk, Európa és talán az egész világ békessége fölött kérdőjel lebeg. Hogyan alakulnak a dolgok, mire soraink az olvasó elé jutnak, ezt senki nem tudja. Mivel pedig a csendőr jóslással és találgatással nem foglalkozik, mi sem találgatunk, hanem inkább beszéljük meg itt is, mi a csendőr feladata a mostani időkben, amiket most már csakugyan joggal nevezhetünk történelmi időknek.

Felkészült-e rájuk minden magyar csendőr szívvel és lélekkel? Nem kételkedünk benne, hogy igen. Két évtized alatt túlságosan sok történt a rovásunkra, hogysem még a leghitványabbnak született magyar emberben is fel ne zúdulna legalább egyetlen érzés: a keserűség. A méltatlanul, igaztalanul, testileg, lelkileg, erkölcsileg, anyagiilag megtiport, megalázott, tönkretett és a végletekig megkínzott ember keserűsége. És még valami: az igazunk tudata. Nem kívánjuk a másét, csak a magunkét. Még a zulukaffernek is megadta Isten a jogot, hogy fajtestvéreivel egy bozótban éljen, hát mi a zulukaffernél is utolsóbb, a föld kereség legeslegutolsó fajtája lennénk? Hát lehet az nekünk hibánk, bűnünk és jogtalan követelésünk, ha millió magyar testvérünket visszahívjuk a nemzet ősi tűzhelyéhez? Ha ezt bárhol a világon bárki jogtalan követelésnek tekinti, akkor töröljék az összes létező nyelvek szótárából ezeket a szavakat: igazság, emberségesség, amikre pedig éppen ebben a húsz évben mindenütt annyit hivatkoztak.

S hogy nekünk igazunk van, hogy a mi követelésünk az ember legtermészetesebb, legszentebb jogából fakad, azt azzal bizonyítjuk, ami a világon egyedül tévedhetetlen: a számtannal. Nagyon egyszerű: egymillió magyar él közvetlenül a szomszédságunkban idegen uralom alatt s ezek a magyarok hazavágyódnak. Ha millió angol, francia, vagy cseh élne így elszakítva a nemzettesttől, ugyan bele tudna abba nyugodni egyetlen angol, francia, cseh is? Kizárt dolog! Igazságra, önrendelkezési jogra, a teremtés törvényeire, Istenre hivatkoznak, hát ugyanezt tesszük mi is. Grammal sem többet, de nem is kevesebbet.

Mi nem dugjuk véka alá a kérdéseket. Statisztikák, térképek a mi számunkra nem kényelmetlen mumusok, tessék: nézze meg őket mindenki. Szavazzassák meg az embereket odaát túl a határon,

kérdezzék meg őket egyenként, tartsanak a világ ítélőszéke előtt mindegyikkel külön-külön főtárgyalást, járjanak hegyről-hegyre, erdőről-erdőre, faluról-falura és házról-házra, világítsanak bele az emberek lelkébe valami csodaröntgennel, keressék, kutassák és vizsgálják a kérdést olyan eszközökkel, amikkel akarják, mi mindezeket vállaljuk, sőt éppen ez az, amit a világtól hangosan követelni húsz év óta a mai napig még nem szüntünk soha. Ha valaki az igazság, jogosság híve, azt mi tárt karokkal fogadjuk, Ő a mi emberünk.

Nem tudjuk, hogy az események ezekben a napokban nem dübörögnek-e át azon, amit itt most leírtunk, de akkor sem sajnáljuk, hogy leírtuk. Nem kár a fáradságért sem írónak, sem olvasónak, ha a tiszta magyar lelkiismeret vizéből frissítőt vesz, mert ha valamikor szükség volt tiszta lelkiismeretre, akkor ma szükség van rá. Lehet, hogy a világ újra elindul a nagy áldozatok útján, lelke rajta azoknak, akik népek elemi jogait nem ismerték fel vagy nem akarták felismerni, hanem továbbra is a felkoncoltság vérző fájdmába akarták kényszeríteni. Lelkük rajta, mi pedig ezzel a tiszta lelkiismerettel állunk az események elé.

Ez az alap, ami minden magyar embernek, minden magyar csendőrnek az útját megszabja. A csendőr feladata nem tér el az eddigitől, de most igazán kell a szív a kötelességhez. Ha a haszontalankodás tegnap csak hibának számított, az ma már bűn. A nemzet összeszedi most minden erejét, mindenkinek a terhe, kötelessége nő, fokozódik s mi sem lehetünk kivételek. Akiben csak szikrája él a tisztességnek, belátja ezt. Akiben szikrája él a becsületnek, most ráncbaszedi magát, még ha tegnap kicsit könnyen is vett egyet-mást. Rajtunk mulik az ország belső biztonsága és azon mulik minden többi más. Most igazán kell a szív a szolgálathoz, kötelességhez, most minden kis mulasztás nemcsak az utasításokat sérti, hanem valahol, egy parányi keréknél megtámadja a nemzet életerejét abban az időben, mikor ebből az erőből egy parányit sem szabad elpocsékolni.

Az egyszerűbb emberek tömege viteti magát az eseményekkel, mert megszokta, hogy a gondolkodást másra bízhatja, a csendőrnek azonban mindig mindent világosan kell látnia maga körül. Világosan kell tudnia, hogy erejét mikor mennyire feszítse meg, hát most ennek az erőmegfeszítésnek teljesnek kell lennie. A legesdesebb örskörletben is szaporodnak a tennivalók, csak észre kell venni és el kell végezni őket. Aki pedig még most is a kibúvókat, a kényelmet keresi, nemcsak magyar csendőrnek, de magyar embernek se érezze magát.

Laktanyáink védelme.

Írta: BENEDEK MIHÁLY százados.

Büszkék lehetünk arra, hogy Magyarország a rend — és minden keserves fájdalomunk, megcsúfoltatásunk ellenére is — a nyugalom országa. Azzá teszi magyar fajtánk böles megfontoltsága, józan-sága és keménysége, mellyel ezer év példátlanul nehéz helyzeteiben mindig megállta a helyét ott, ahol előtte egy nép sem. Elseperte már innen a történelem vihara Rómának, Attilának és az avaroknak félelmetes birodalmait is. Megvetett lábbal kell állanunk ma is a vihart, mert ez a Haza, melyen kívül a nagyvilágon nincs helyünk, a viharok útjában fekszik. Észak, kelet, dél és nyugat születő, viruló és pusztuló, nyugtalan népeinek nemes kardja, de eszméi is itt csapnak össze. Ha keményebbek e kardokat tartó öklök, mint a miéink, ha átütőbb erejük ezek az eszmék, mint a mi Istent, Hazát és Nemzetet szolgáló szent örökünk, akkor bennünket is elsodor a történelem vihara. De akkor vége annak a szilárd pontnak is, melyet szigetelő, elhárító, védő éknek szánt az isteni gondviselés idegen lelkű és ellentétes célú népek közé. Akkor vége a népek közötti egyensúlynak s megbomlik a fél világ rendje és békéje. Amely népnek ilyen hivatást adott az Isten, az nem vész el, mert annak erőt és képességet is adott. Így is van, de legyen szemünk, hogy ezt meg is lássuk, s látásából nemzeti büszkeségünk és önbizalmunk újabb és újabb erőt merítsen. Az életnek és erőnek milyen örök forrása a magyar embernek Istenbe vetett megdönthetetlen hite.

Vérén kívül talán éppen mélységes istenhite teszi a magyart a világ első katonájává. Virtuosus, ha kell elbúsult, az életnek is fittyet hányó vitézsége mind e forrásból táplálkozó drága kincse. Ahol összemérheti idegen nemzetbeliekkel szellemi, vagy testi erejét, messze kimagaslik s első a legjobbak között. Százalékosan mérve, tudományos, művészi és sportteljesítményünk a világ legkiválóbb népekeit felülmulja. Isten népe ez, nagy hivatással örök életre elhívott nép.

Miért kell hát egy ilyen kiváló nép lakta országban a csendőrlaktanyák védelméről beszélni. Hát ilyen nép ellen akarjuk mi a laktanyáinkat megvédeni?! Hiszen magyar ember, még pedig a javából való lakja a csendőrlaktanyákat is. Olyan magyar, aki szereti, védi, neveli és erősíti a népet. Ki támadná meg ezeknek a magyar csendőröknek a laktanyáit?

Ha körülnéznünk a nagyvilágban, sok példáját látjuk annak, hogy ilyesmire mindenütt, tehát nálunk is számítani kell. Mi különösképpen helyzetünkél fogva, mert amint láttuk, idegen, néha létünket is veszélyeztető áramlatok örökös ütközőpontja, vagy átvonuló területe hazánk. S ha igaz is, hogy csak törpe kisebbség az, mely nálunk könnyen és határozottan befolyásolható, multunkból eleget tanulhatunk. Láthattuk a szégyenletes kommunizmus alatt, hogy a józan többség még nem elég a rend fenntartásához. Az örökké izgékony, nagyobbára idegen lelkűletű kisebb rész igen jól ért ahhoz, hogy miként kell megfélemlíteni, zavart kelteni s abban halászni.

Isten lépcsőjén.

(Október hatodikára.)

Írta: DIENES ANDOR g. főhadnagy.

A tábornok nem aludt az utolsó éjjelen.

A gyertya csonkig égett a tömzsi, sárgaréz tartóban, az asztallapot elborították a papírlapok. Írt:

„... áldd meg Aradot, áldd meg a veszedelemben sodort magyar hazát!

Te ismered, Uram, az én szívemet és lépteim mindegyike tudva van Nálad. Azok szerint ítéld meg kegyelmesen és engedj a túlvilágon kegyes elfogadást találnom...“

Belenézett a gyertyafénybe, ujjával lecsípte a füstölő belet, azután megmártotta a tollat és leírta az utolsó szót:

„Amen!“

Amikor porzót hintett a nedves írásra, érezte, hogy léghuzat lengeti a könnyű papírlapot s tudta, hogy valaki most bejött a börtöncella előtti kis ör-

szoba ajtaján. Nem mozdult, csak az asztalon heverő zsebórájára pillantott: pont félöt. Howiger generális a tegnapi napiparancsban negyedhatra rendelte ki a kivégzési négyszöget: a Woche-zászlóaljzat. Már jönnek?

A börtönajtón súrolva csúszik a retesz. Valaki csendesesen köszön:

— Laudetur...

A tábornok felpillant. A fiatal katolikus pap áll az ajtóban, akiről csak annyit tud, hogy Sujánszky-nak hívják s egyike azoknak az aradi minoritáknak, akiket Ernst törzshadbíró rendelt fel a várba. Kezet nyújt a papnak:

— Üdvözlöm, tisztelendő barátom, megbocsát, hogy nem állok fel, de...

Fehér pályába csavart törött lábára mutat. Alulról felfelé néz a pátarra, vastag szájszélén egy vékony, gúnyos mosoly.

— Mit gondol, megtalálom az utolsó ítéleten a mankóimat?...

Elkomolyodik, felvesz az asztalról egy nyitott könyvet s gondolkozva átforgatja. Cirilbetűs pravoszláv biblia, az idegen szöveg között képek: szikkadtarcú, lobogószemű szerb Krisztusok. Krisztus arca egyszerű, emberi, minden nép és minden kor a maga arcát látja benne, mert ő a végtelenség.

— Ma éjjel — mondta — itt volt az aradi görögkeleti pápa s itthagya a szentírást. Szent Pált olvastam. Szeretem Pált, ő jó költő volt és jó katona.

Elhallgat, az órára néz, aztán az ablakra. A fekete rácsok mögött ólomszürkén fekszik a virradat.

Világszerte kísért még a kommunizmus; hiten és nemzetén kívül álló facér ügynökei keményen dolgoznak. Nálunk is! Vigyázzunk hát, mert mi igen könnyen felejtünk! Testvérháború, pusztulás, soha nem látott borzalmak és kegyetlenség kísérik ezeknek az ördög fajzatainak útját. A szerencsétlen orosz nép pokoli életéről s a mi megkínzott vértanúinkról nem is beszélve, tekintsünk csak az 1934. évi ausztriai vörös próbálkozásra, a már évek óta tomboló spanyol testvérháborúra, a szovjetnek egészen északi szomszédságunkba kinyúló kezére s éppen kapóra jön az Amerikában mostanában — elég későn — leleplezett óriási méretű földalatti kommunista szervezkedés. Nálunk is mindegyre felüti még a fejét egy-egy szervezkedő, összeesküvő banda. Nagy hibába esnénk, ha lekicsinyelnénk ezt, mert ez jele annak, hogy határainkon belül az ellenség. Ez a kezdetben sokáig láthatatlan, alamszi, gyáva, de azután irtalmat nem ismerő vérszomjas fenevad mindenütt elsősorban a laktanyákra, különösen a csendőrlaktanyákra feni a fogát, mert ösztönösen fél és gyűlöl minden vele ellentétes célú erőt, fegyelmet, katonát... Emlékeztetek: így volt ez a régi Ausztriában, így Spanyolországban, így gondolták a közelmúltban leleplezett kaszásokeresztes mozgalom hívei is — és így lesz ez mindig!

Mi csendőrök tudjuk, hogy érhet ezenkívül még más irányból is támadás. Hiszen minden emberi indulatnak, gonoszszágnak, zavargásnak, erőszakoskodásnak mi vetünk gátat. Nekünk kell minden másnak szánt ütést felfognunk, nekünk kell feltámadó nemzetünk erejét minden meg nem engedett kilen-

géstől, tékozlástól megóvnunk. A kis csendőrlaktanyákban így hát többen is láthatják céljaik megvalósításának akadályát. Ki a megmondhatója annak, hogy mikor melyik elszigetelt örsünk jut komoly helyzetbe.

Amíg ezek a laktanyák: a magyar hűségnek, becsületnek és erőnek kis várai állanak, nincs baj. Addig erős és ellenálló a nemzet. Ezért érdemes laktanyáink védelmének gondolatával foglalkozni, jobban mondva ébren tartani ezt a kérdést.

A csendőrnek zavaros időkben kint a helye. Minél komolyabb a helyzet, annál inkább, hiszen ilyenkor kell igazán éreztetnie az államhatalom kemény kezét. Minden veszélyessé válható készülődésnek azonnali közbelépésével elejét kell vennie, gyülekezéseket, tüntetéseket csirájában elfojtania s ahol már elmergesedett a helyzet, megalkuvást nem ismerő erővel rendet teremtenie. A szolgálat ellátásának ez a módja sokkal inkább a támadás, semmint a védekezés jellegének felel meg. Mint katonák, tudjuk azonban, hogy aki támad, szorulhat legalább átmenetileg védekezésre is. Értenie kell tehát ehhez is, mert ha nem, végzete lehet.

A csendőrré különösképpen vonatkozik az, hogy az erő nem a védekezésben van, hanem a nyílt kiállásban, határozott fellépésben. Csak a legvégsőbb szükségben kerülhet arra a sor, hogy a laktanyába húzódik vissza, vagy bentszorul és átmenetileg védelemre kényszerül. De ilyenkor legyen, hogy hol megvesse a lábát. Legyen olyan ez a hely, ahol minden vihar-

— Isten kapujánál állok, páter, s tudom, nehéz lesz átlépni a küszöbön. Nem a haláltól félek, régi ismerősek vagyunk mi már, sohasem voltunk meszszebb egymástól, mint egy szuronydöfésnyire. De látja: az akasztófa zsámolyán át vezet az út Isten országába.

Hátradől a széken s kinyújtja törött lábát.

— Nem a halál nehéz, hanem a zsámoly. Én katonává vagyok: miért sajnál tőlem a császár négy golyót s nyolc lat puskaport?

Mikor látja, hogy a pap szólni akar, felemeli a kezét. Megint mosolyog:

— Ne vigasztaljon, tisztelendő barátom, mert elgyengülök. Mondtam, hogy Szent Pált olvastam az éjjel. Tudja mit írt az apostol a korintusiakhoz?

— Melyik levelében?

Az elsőben. Azt írta: „... mert nem beszédből áll Isten országa, hanem erőből.“ Erő kell. Bizonyos, hogy Streith Miklós is Pál tanítványa volt. Tudja kicsoda Streith Miklós?

— Nem tudom, tábornok úr.

— Streith Miklós a boglári plébános, aki felolvasta híveinek a trónfosztó törvényt s Haynau báró ezért halálra ítélte. A Neugebäude-nak a fapiac felőli udvarán lötték agyon, egy szemétdomb tetején. Érti, főtisztelendő barátom: egy szemétdomb tetején. Az öreg pap kidüllesztette a mellét a szemétdombon és maga vezényelt a császárvadászoknak: „Vadászok! Jól célozzatok!“...

Meglógatta a fejét s csendesen mondja:

— Tudja, páter, ez a legnehezebb: szemétdombon és akasztófán bátran meghalni.

— Akár szemétdomb, — mondja a minorita — akár akasztófa-zsámoly, mind Isten felé vezető lépcső, ha jó ügyért hal az ember.

A tábornok felemeli az asztalról az írást és négyrét hajtja:

— Adja ezt át a feleségemnek. Egy imádság, amit az éjjel írtam...

A pap a galléros köpönyege zsebébe rejti a papirost s meghajlik, mint aki búcsúzik. A tábornok marasztalólag int a kezével.

— Ön talán nem is tudja, hogy ki vagyok, tisztelendő barátom?

— Tudom.

— Akkor azt is tudja, hogy én nem vagyok katolikus. Görögkeleti vagyok, de nem akarok meghalni a rációk hitében...

Az udvarról tompa dobpergés hallatszik. Megjöttek a Wocherek: negyedhat. A folyosón végigkopog egy eszma.

— Hallja? Most viszik Kisst, Lázárt, Schweidelt és Deseffyt. Boldogok, akik golyót kapnak...

Az ablak felé figyel.

— Mit gondol, ide hallatszik a lövés?

Nem vár feleletet, türelmetlen.

— Le akarom tenni az apostoli hitvallást. Nincs sok időnk...

A pap letérdel s előre mondja a hitvallás mondatait, a tábornok mély hangon ismétli. Az ablakon kopogni kezd az eső.

— Hiszek egy Istenben, a mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében...

ral szembeszállhasson az örs s megőrizhesse erejét, hogy újból gyorsan felülkerekedhessék.

Vizsgáljuk meg ezt a kérdést főbb vonásaiban annak a szemével, aki bajban van s csupán néhányadmagával kell megvédenie a laktanyát. Mi lesz ennek a parancsnoknak a legnagyobb gondja-baja. Biztosan ez:

1. védhető-e minden oldalról a csekély erővel a laktanya,

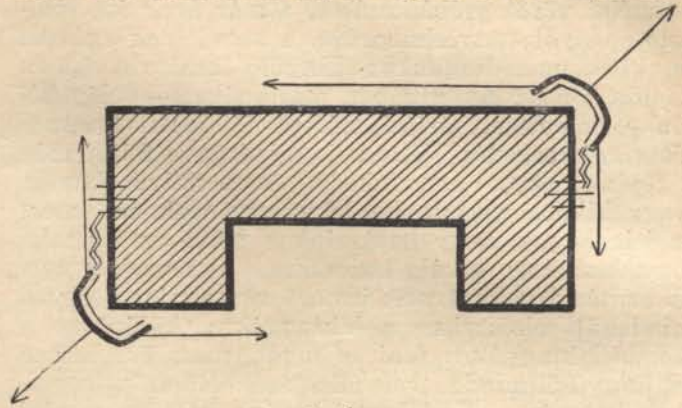
2. a rendelkezésre álló kis erőből is képezhető-e tartalék felváltásokra, különösen pedig megrohanás visszaverésére,

3. az előtér pásztázhatása miatt nem kényszerül-e az erő a padlásra, mert megrohanás esetén fent szorulhat, rohamot onnan az épület közelében keletkező holttér és az azonnali szembeszállás nehézsége miatt nem tud visszaverni.

Bizony, sok laktanyánál komoly fejtörést okoz ez és így egy megfelelő védelmi terv elkészítése is. Gondoljunk a házsorba beépített, vagy egyes oldalak felé vakablakos, több oldalról észrevétlenül megközelíthető laktanyákra, amilyenekből éppen elég van. A legtöbb helyen az a helyzet, hogy a laktanya megvédéséhez minden oldalra legalább egy csendőr kell, ami felemészti az örs erejét. Mert ha csak egy irányból is jön a támadás, akkor sem hagyható egyik oldal sem csendőr nélkül, egyrészt, mert minden oldalon szükséges az éber figyelés, másrészt, mert a támadó észreveszi a védtelen oldalt s a rendszerint közeli kerítések, növényzet, árkok felhasználásával rejtve, nehézség nélkül a védő nyakán terem. A támadó súlypontjával szemben így hát csak erős

örs tud megfelelő erőt állítani. A vázolt esetekben gyengébb létszámú örsökön tartalékra egyáltalán nem jut csendőr, sőt nehezen védhető laktanyáknál olykor magára a védelemre sem áll elég ember rendelkezésre.

Kérdés, hogy lehet-e ezeken a nehézségeken segíteni? Igen! Tegyük lehetővé azt, hogy szükség esetén két csendőr is képes legyen a laktanya kör-

1. ábra.

nyékének megfigyelésére és pásztázására. Kolumbusz tojása ez! Az épület két, rézsutosan szembenálló sarkán elhelyezkedő csendőrrel meg van oldva a kérdés. Természetesen ez a két csendőr nem állhat szabadon. Rejtve és fedve kell lennie. Kétféleképpen érhetjük ezt el. Az egyik eljárás, hogy az örs a laktanya említett két sarkán az épülettel futóárokkal összekötött fedezéket készít. (1. ábra.)

Csönd van, a gyertyabél elfekszik a megolvadt viaszban s lobbanva ég. A pap mondja az imát:

— . . . kinzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghalt s eltemették. Harmadnapra halottai-ból . . .

Az északkeleti kapu felől — az első sáncok tájáról — roppanva vágódik fel a sortűz. A tábornok megemeli a fejét.

A barát erős hangon folytatja:

— . . . feltámadt, fölment a mennybe s ítélni fog élők és halottak felett . . .

Egy magános lövés száll még a sáncokról, a négy-szögletes udvarfal visszhangozva adja vissza a csattanást. Mély csend, a eső elállt.

— . . . hiszem a szentek egyességét, a bűnök bocsánatát, testnek feltámadását és az örök életet. Ammen

— . . . és az örök életet! . . . Ámen!

A tábornok háromszor vet keresztet, az óhitűek módján, mert így tanulta. Az órára néz: háromnegyedhat. A gyertyaláng utolsókat rándul, kinyújtja a kezét, eloltja s a cellát elfoglalja a híg szürkület. A Woherék dobörgése közeledik messziről.

— Most jönnek értünk.

Két mankó van a sarokba támasztva, megragadja s kínlódva feláll.

Az örszobában két puskatús koppan a kőpadlón s az ajtóban megjelenik egy macskabajuszos katonafej: Uthyka, a főporkoláb, mögötte a két gránátos.

Tábornok úr, itt az idő!

A tábornok a vállára veti régi fehér köpönyegét, fején a kék katonasapkája. Különben civilben van: bő, sötétszürke ruhában.

Megindul, mankója végigkopog a folyosó kocáin. A kapu előtt egy csoport: ök nyolcan. Egyedül Leiningen grófon van tábornoki atilla, a többiek civilben. A kezükön vas, mellettük a papok, mögöttük a Woher-zászlóalj merev arcvonala. A zászlóaljparancsnok, Tichy őrnagy, a fehérfrakkos gránátos század élén, lóháton.

— Jó reggelt! — köszön feléje Nagy Sándor József. Szeme beesett, haja megszürkült, de az arca most is cinikus-vidám, mint a debreceni véres visszavonulás alatt.

Egy saraglyás parasztszekér fordul a kapu elé. A tábornok a löcsnek támasztja mankóit, megpróbál felkapaszkodni a szekérrre, de visszaesik. A sorból két katona lép ki, hogy segítsenek a felszállásnál, de egy hang süvít végig az udvaron:

— Mars vissza! Ez nem katonák dolga, hanem a sintéréké! . . .

A tábornok megfordul: Howiger, a várparancsnok áll a kapuban, szétvetett lábbal, éles Napoleonkalapja alatt az arca lila.

A tábornok ránéz a burgkomandánsra, aztán végighordozza a szemét az udvaron. A fal mellett meglátja, akit keres: ott támaszkodik karbafont kezekkel egy piros-arany egyenruhás ember: ez Meyer, a brünni ítéletvégrehajtó.

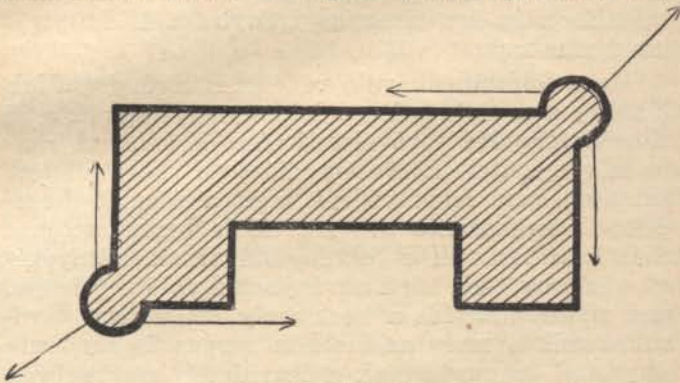
— Segítsen, hóhér úr — mondja s körülöleli a vörösruhás ember nyakát, míg feltápáskodik a szekérrre. Mankóit kezébe fogja s egy udvarias mozdulattal mutat a szekérrülésre:

— Üljön mellém, hóhér úr.

És barátságosan teszi a hóhér vállára a kezét:

Hátránya ennek: sok idő kell hozzá, ami a csendőrnek éppen ilyenkor nincs; mélyen fekszik s ezért a közeli házakból belőhető; a növényzet, terepegyenetlenségek, házak, kerítések miatt többnyire igen korlátolt a kilövés. Ezért különösen éjjel alig használható. Télen, nagy hidegben nehéz a huzamosabb ott-tartózkodás.

A másik — az örs viszonyait tekintve, csaknem tökéletesnek látszó — megoldás már építkezési kér-

2. ábra.

dés. A laktanya szóbanforgó két sarkára kiugró lenne építendő. Ez nem más, mint a két rézsutosan ellentétes két sarokszobának (helyiségnek) kis kiugróval való bővítése. A kiugró ablakaiból az épület falai mentén is lehetséges a figyelés, illetve kilövés. (2. ábra.)

Nagy előnye ennek: a laktanya minden pillanatban alkalmas arra, hogy akár két csendőr is meg-

védje, de 3—4 csendőrnél már tartalékra, illetve felváltásra is jut; a laktanya belső helyiségeiből védhető, ami a parancsadás, védők közötti érintkezés, biztonság, esetleges sérültek ellátása s az időjárás és évszaktól való függetlenség szempontjából nagy előnyt jelent.

Fontos, hogy az épületben — ha kell ú. n. tapéta-ajtókkal is — a szabad közlekedést biztosítsuk.

Új laktanya építésénél több kiadást alig jelent a két kiugró, de régi laktanyáknál is nagyobb költség nélkül megépíthető. Békés időkben muskátli nyílik a kiugró ablakaiban, ha pedig kell, egy kézfogással löréses, földdel töltött, vaslemezláda kerül helyébe.

Ily sarkos kiugrók természetesen csak szabadon álló laktanyáknál építhetők. Házsorba beépítettéknél nem. Ilyen beépített laktanyáknál is lehet azonban az utca és udvar felé a falból kinyúló kiugrót építeni úgy, hogy — ha az utca felé kis előkert nincs — az utcán a közlekedést ne akadályozza, tehát az utca felé olyan magasan, hogy egy ember elhaladhasson alatta. Ilyen formában a házsorba beépített laktanya is védhető az utca és udvar felől, mert a házsor falához lapulva sem közelítheti meg a támadó az épületet. A szomszédos padlásokról azonban bejuthat a támadó a laktanyába, épp így a laktanyához épített házakból falbontás útján is. E lehetőségek megakadályozása megint csak erőt köt le. Ezért beépített laktanyák megvédése nehezebb és nagyobb erőt kíván, mint a különállóké.

Ha a házsorba épített laktanyának kiugrója az utca felé nincs, az utca felől általában csak úgy

— Lássá, ön most az én legjobb barátom.

Meyer úr puha lakájarcán valami zavart kis mosoly rezzen át. Minden szó tisztán hallatszik a nagy udvaron, a zászlóalj némán áll, Tichy őrnagy lehajtja a fejét. A katonák nézik a mankós tábornokot. Tudja, hogy nézik: belenyúl a kopott köpönyeg zsebébe és előkotor egy repedezett szívart, rágyújt s hosszan fujja maga elé a füstöt... Mert nehéz lépcső vezet Isten kapujához.

Vezényszó pattan és dobok zörgése tépi el a esőndet. Megindul a menet: az élen Tichy, hatalmas, fekete lován, mögötte a dobosok, aztán a gránátoszázad. Majd a halálbamenők jönnek hat sorban: Pléva Balázs nevű minorita két oldalán Lahner és Knézics, Sujánszky atya mellett Pöltenberg és Aulich, páter Vinkler Nagy Sándor Józseffel megy. Török Ignác páter Bardóczsal, Vécsey a várkaplannal és a fiatal Leiningen Baló Bénivel, az aradi reformátusok papjával. Utánuk ő jön, rozzant kocsin, mellette a mankók, a feketesüveges rác pap és a hóhér. Szivarfüstje úszik a kocsi után... A menetet a Woher-zászlóalj századai zárják be, rövid bakancsokkal bokáig dagasztva a sarat.

Az ég borult, felhős.

Mikor átesőrömpölnek a Maros-hídon, feltáru előttük az újaradi országút s a mező, amit könnyű ködök takarnak. Ott, kelet felé vannak a világosi hegyek és északnak Battonya, a csanádi határ: a végtelenség. A hídfőnél mély a sár, a kocsi nem zörög s jól hallja Leiningen szavát:

— Milyen szép ez, nagytiszteletű uram: felhők és szabad levegő...

A pap belenéz a párás határba:

— Még szebb világ van a felhők mögött...

Az országút mellett, a lapályon már látszik a kilenc fenyőfa-cölöp. Egyszerűek és egyformák, mint maga a halál; lehetnek úgy nyolc láb magasak, lent háromlépcsős emelvényvel, fent vashoroggal, melyek úgy kunkorodnak bele a szürke reggelbe, mint kilenc fekete kérdőjel.

A zászlóalj háromszög alakzatban fogja körül az akasztófákat. A Maros-parton egy század dragonyos áll és a víz túlsó partján, a várfalon ágyúk ásitának.

Mind a kilencen a fakó parasztszekér köré gyűltek, amelyen úgy nyúlik magasra a két mankó, mint valami különös hadijelvény.

Pöltenberg végignéz a társain:

— Szép deputáció megy Istenhez.

Tichy int, a hadbíró kibont egy papírtekercset, megköszörüli a torkát s olvasni kezdi az ítéletet.

— A leggyalázatosabb koholmány, — szól le a szekérről a mankós tábornok és tovább szivarozik. A szivarfüstbe néz és akkor sem tekint le, mikor Uthyka, a főporkoláb, Tichy elé lép és háromszor egymásután kegyelmet kér a halálraítéltek számára. Csak tradíció, semmi más, mert a császár Armadája ápolja a hagyományait.

— Istennél a kegyelem, — feleli háromszor egymásután az őrnagy. Úgy mondja ezt, mint egy vezényszavat. Ő katona és ez így van előírva, nem tehet semmiről.

A főporkoláb tiszteleg, sarkonfordul és Pöltenberg elé lép:

lehet hatásosan megvédeni, ha közvetlenül a laktanya elé a laktanyával futóárokkaal összekötött kis fedezéket építünk. Ennek ugyanazok a hátrányai, mint a különálló laktanya sarkainál épített fedezéknél ismertettem (szomszédos házakból könnyen belöhető stb.).

Vakablakos, vagy tűzfalás oldal felől szintén nem védhető a laktanya, ha csak kiugró, vagy ezt pótló fedezék nincs. Ezért vakablak és nyílás nélküli tűzfal nem való laktanyára.

Egy másik kérdés, hogy a padlás (emelet), vagy a földszint legyen-e a védelem súlypontja. Nagy erőnél (pl. iskolák laktanyáinál) nem különösebb feladat ez, mert van elég erő csoportok és súlypont képzéséhez, de 4—6 fős őrsöknél már probléma.

Megvan az előnye a padlásnak és a földszintnek is, de éppígy hátránya is. A padlás előnye: messzebbi kilátás, jó kilövés, végeredményben az ellenség könnyebb távoltage. Hátránya: a vezetés és a védők közötti érintkezés nehéz, rohamozó ellenség visszaverése — az épület közelében keletkező holtter miatt — csaknem lehetetlen s így az erő fentszorulhat. A földszint előnye: együtt az erő, könnyű a vezetés és érintkezés, a roham visszaverhető. Hátránya: csöken a kilátás. Ezen a legtöbb helyen azonban segíteni lehet a környező növényzet, illetve az előtér megfelelő elrendezésével.

Éjjeli védelemnél a rossz látási viszonyok miatt egyébként sem jöhet tekintetbe a padlás, hanem csak a földszint. (Igaz, hogy éjjel a támadó is gyengén lát és hajlamos rémképek látására is. Ilyenkor a merészebb és furfangosabb fél kerekedik felül.

— Kérem, kapitány úr!

Az osztrák hadseregben viselt rendfokozatánál szólítja. Leveszi a kezéről a vasat és a hóhér felé fordul:

— Átadom önnek.

A harmincöt éves hadvezér, aki Kéméndnél játszi fölénytel nyomta a Dunának a vén osztrák csatárókat, Wyss generálist, könnyedén meghajlik, kezét szorít nyole társával s megoldja nyakkendőjét...

A második: Török Ignác, harmadik: Lahner György, negyedik: Knezich Károly, a bátor horvát, aki rohammal foglalta el a Tápió hídját. Nagy Sándor József az ötödik, az örök huszártiszt, az arca sápadt és derült, a fenyőfacölöp előtt összeveri a sarkát...

Most jön Leiningen. Mikor leveszi a kezéről a vasat, a zászlóalj felé fordul és beszélni kezd. Tiltakozik az ellen, hogy ő Buda bevételénél belelövett volna az osztrák foglyokba. Nyugodtan és erősen beszél, szava messze száll a mezőn.

Társaihoz fordul, hárman még maradtak.

— Isten veletek. Mi nemsokára egy igazabb bíró előtt találkozunk.

A fa alá áll, kék szemével messzire néz, nyugatnak, ahol hegyeken, mezőkön és folyókon túl az ezertornyú esászárváros fekszik most hajnali ködben. Tisztán és komolyan mondja utolsó szavait:

— Ma nekem, holnap neked...

A pribék elhúzza lába alól a zsámolyt.

A kocsin meghajtja a fejét a tábornok. Ez volt Leiningen, a gyerek-tábornok. Harmincéves, csupa

A védelemre kényszerített őrs tehát lépjen éjjel — ha előbb nem tehetné — működésbe. Legalább egy része szivárogon ki a laktanyából és támadja hátba, oldalba az ellenséget. Az így keletkezett pánikot a laktanyában levők is használják fel támadásra.)

Minhogy a kifejtetteknél fogva veszélyesebb hátrányai vannak a padlásra képzett súlyponttal való védelemnek, maradjunk csak a földszinten. Ha van emberünk, egy-egy jó lövést elhelyezhetünk a padlásra is, ha bizonyos irányba a földszintről nem hathatunk.

Ha a földszintről való védekezés elvét fogadjuk el, akkor elengedhetetlen a laktanya előterének a jó kilövést lehetővé tevő elrendezése. Bokrokkal, magas növényzettel közvetlen közelről körülültetett laktanyát nem lehet védeni, mert a támadó észrevétlenül megközelítheti. Az előtér berendezéséhez tehát hozzátartozik a laktanyaudvarnak, környékének alacsony, nem sűrű növényzettel való beültetése. Nem számít már ide a kert, mely rendszerint távolabbra esik s mely az őrsöknél magas és sűrű növényzettel amugyis csak a legkritikább esetben van beültetve. A laktanya sarkainál, az eresz alá védve beépített lámpa (villany) éjjeli támadásnál is lehetővé teszi a közvetlen előtér megfigyelését. Ennek hiányában az előtérre kidobott, petróleummal leöntött és meggyújtott fadarabokkal világíthatunk. A laktanyához egész közel, néhány méterre eső kő-, fal-, vagy deszkakerítésnél jobb az erős drót- (vasrác)-kerítés, mert nem akadályozza a kilátást. Ha a kő-, vagy falkerítés 80—100 méterre lehetne, akkor viszont ez érne többet, mint a drótkerítés, mert a

hit, hűség, lendület és lovagiasság. Semmi köze sem volt ehhez a földhöz, hiszen német, birodalmi gróf, mégis idejött és itt is maradt, pedig ő az egyetlen, aki menekülhetett volna, ha akar. Nem akart. Mindig ilyen makacs volt, Szőnyből hét keserű rohammal verte ki Benedeket. Leiningen... Most is látja az arcát a harmadik zászlóalj élén, tavaly együtt verekedtek a Délvidéken. Hogy szerette ezt a fiút... Leiningen, ifjú Siegfried. Most itt függ a cölöpön, feje rácsuklik a honvédatilla zsinórjaira, haja arcába omlik. Szépen halt meg, úgy, ahogy élt: a német férfi hűségével.

Mellette valaki hangosan sír: Sujánszky, a minorita. Egy feszületet görcsöl a kezében s arra hajtja a fejét. A válla rándul.

A tábornok leszól a kocsiról:

— Ugyan mit sír, tisztelendő barátom. Akit a kezében tart, az is szégyenfán halt meg!...

Most Aulich előtt áll a főporkoláb. A forradalmi hadügyminiszter szó nélkül, kimért léptekkel megy a hetedik fa alá. Egy hűvös és megvető mozdulattal gombolja fel nyakán az inget...

Uthyka megáll a kocsin előtt, felnéz. Most a saját nevét hallja:

— Damjanich százados úr! Kérem!...

A tábornok kiveszi a szívtart a szájából és eldobja.

— Azt hittem, utolsó leszek, mert odakint az első között voltam...

Lekászolódik, a főporkoláb segít neki.

— A mankóimat...

védő jól szemmel tudná tartani s átmászó támadókat részben még a kerítésen, részben azután az előtéren (laktanyaudvaron) nyugodtan tűz alá vehetné.

Könnyen megközelíthető, nehezen védhető laktanyáknál gondoljunk a környező házakra is. Hátha ezek valamelyikéből jobban meg tudnánk védeni a laktanyát. Szomszédos és szemközti házakat is védelemre berendezve pedig a laktanya körül megerősített háztömböt alkothatunk, melynek magja a laktanya. A házakba is csendőr persze már alig juthatna. A védők itt megbízható puskás polgárok (lövészek) lennének. A régi várrendszerhez lenne hasonló ez a megoldás. Veszély esetén a lakosság bevonulna a várba (laktanyakörüli házaiba) s pusztá elhelyezkedésével is védené a laktanyát addig is, míg az őrs kint rendet teremt. Így a házsorba beépített laktanya is könnyen védhető, annál inkább a különálló. Támadó már alig jutna el a laktanyáig, a védőrendszer magjáig.

Ha igen nehezen védhető laktanyánál a fent jelzett módon sem járhatnánk el, helyezkedjünk el a terepen s védjük onnan a laktanyát. Nagy baj lenne, ha ilyenkor is vakon beülne az őrs a laktanyába, mert elveszne. Hiszen nem a fal véd, hanem a jó kézben levő puska.

Éjjeli meglepetés ellen legjobb ellenszer a jól zárható kapu, ajtó és rácsos ablak.

Még egyet: igazán jól csak abban az esetben védhetjük a laktanyát, ha az épületekre való támadás követelményeivel a részletekig magunk is tisztában vagyunk és a támadó szemével tudjuk szemügyre venni laktanyánkat. Próbáljuk meg néhány-

szor így nézni laktanyánkat, ha közeledünk feléje, hazatérve szolgálatból vagy máshonnan...

Nem beszéltem a védelem végrehajtásáról, sem a védelmi berendezésekről, mert *csak elveket kívántam tárgyalni*. A gyakorlatba átvihető gondolatokat vettem fel csupán, hiszen magával a védelem végrehajtásával tisztában vannak az őrsök olyannyira, hogy senki emberfiának nem ajánlható ennek kipróbálása!

Nem tárgyaltam azokat a kívánalmakat sem, melyeket különösen fontosabb laktanyáinknál kell szem előtt tartanunk repülő-támadások esetére. Laktanyáinknak ilyen vonatkozásban való megvédése, illetve védelmi berendezése más elbírálás alá tartozó kérdés. E tekintetben az őrsök a kellő irányítást és támogatást megkapják.

Laktanyák építésénél, esetleg vásárlásánál mindig fontos annak a szemelőtt tartása, hogy a laktanya jól védhető legyen. Ne feledjük, hogy a védő biztonsgitudata egymagában is nagy erőt jelent. Viszont a támadó harc készsége erősen csökken, sőt egészen meg is török, ha a védő megközelíthetlenségét látja.

*

Természetesen a gyakorlatban sok nehézséggel kell megküzdenünk, mert a laktanyák jó része nem a miénk. De ha bérlet előtt állunk, legyünk akkor is a legmesszebbmenően figyelemmel a lehető legjobb megoldásra.

Hóna alá fogja a mankókat és végigtipeg a sorfal előtt. Mindjárt vége lesz mindennek, pár perc csak. A vonal elején, — a gránátosok balszárnyán — egy osztrák százados áll. Mereven áll, csákója mélyen a homlokába húzva és szép, barna, férfias arcán lassan görögnek a könnyek a fehér zubbonyára. A szeme rezdületlen.

A tábornok megáll előtte:

— Köszönöm, százados úr...

Vécseyhez megy, keztenyújt s most mind a ketten egy névre gondolnak: Szolnok. Ott vesztek össze ők ketten, de közben tönkreverték Karger generális kilencezer katonáját. Most övéjük a két legszélő cölöp és tudják: Szolnokért. Jól van. Megindul a cölöp felé. Nehezen jár, Sujánszky segíteni akar.

— Hagyja, tisztelendő barátom, úgy sem sokáig van szükségem a lábamra...

Belekapaszkodik a cölöpbe s úgy lép fel az emelvény lépcsőin. Egy lépcső, még egy és az utolsó. Megfordul, fáradt, fejét a fához támasztja. Előtte a rozsdás októberi mező és a zavaros ég. Nincs tovább. Feje felett Meyer úr áll a létrán és szétnyitja a hurkot. A zsinór a szakállán fekszik. Felnéz:

— Kérem, vigyázzon a szakállamra, össze ne borzolja...

Aztán magába néz egy pillanatra megint... Mint egy madár szárnya, úgy lebben el előtte egy homályos arkep: szabad, síma homlok alatt vékony, sötétszőke szemöldök, a halántékon két keresztbefutó kis ér, a szeme zöld és kék, mint sekély kis tavak szélén a víz, a biedermeier-kor csillog alatta, brokátok tompa színei, kristályok hűvössége,

halk muzsika. A felesége. Csak félig látja, mintha tenyérrel takarná az arcát, a síró asszonyok mozdulatával.

Rekedten tör fel belőle a név:

— Emilia...

Nem szabad! Erőből van Isten országa. Balra néz, akkor kapcsolják le Vécsey kezéről a vasat. Ez Szolnok. Jobbra? Ott Leiningen horgadt feje. Ez Alibunár és a lagendorfi nagy mars. Lassú dob-pörgést hall, most látja az alibunári roham katonáit, a harmadik zászlóalj, a legendásat, a zömök kis szegedi gyerekeket. Veressipkások! Egy arc úszik előtte: egy barna káplár, karját szétesapva bukik le a sánctól, a szemfoga kivillan, szájára rá van szegve az utolsó ordítás. Ez Vác. Még egy arc: a tizen-négyéves dobos arca, amint bukdácsolva megy a jarkováci mezőn, kezében pörögnek a verők, a mély üstdob a bokáját veri, a nyaka kamaszos-véknyan áll ki a barna katonakabátból, a szája feszes, feje fődetlen, homlokán kötés és egy fekete alvadt vérfolt. A zászlóalj árad fel a domboldalra, porban, vasban, verejtékben, a dobszó reng felettük mind erősebben: katonák, katonák, fiatal farkasok, veressipkások, halálfiak, lássátok, ott ég a domb mögött tömör füstben a jarkováci torony...

Kiált:

— Éljen a haz...

Alatta megmozdult az emelvény. Két kar nyúlt ki és megragadta a számlóyt. A kép elsötétül.

A dobok messze zuhognak. Csönd. Lába akkor elhagyta az utolsó lépcsőt és nesztelenül, derengő világosságban megnyílt előtte a kapu.

A ferbli-játék csalásai.

Írta: Dr. TARTSANYI (SCHREIBER) DÁNIEL
rendőrkapitány.

Vannak büntetettek, akik az emberek szenvedé-
lyeit, bűnös hajlamait használják ki büncselekmé-
nyeik elkövetésénél, s ezek sok tekintetben előnyben
vannak az alvilág többi tagjaival szemben. A szen-
vedélyek rabjai maguk keresik fel a büntetéseket,
szinte kéri azokat, hogy csalják és lopják meg
őket, másrészt meg — ha már becsapták és meglop-
ták őket, nem tesznek feljelentést, mert szégyenlik
a „dolgot“. Ezért működnek sokszor éveken át a
jóslással csalók, kéjtolvajok, hamis pénzt ígérő
csalók és — hamiskártyások háborítatlanul.

A hamiskártyások a legsikeresebben az egysze-
rűbb embereket károsítják meg, akik legszívesebben
az u. n. szerencsejátékokat játsszák, mert azoknál
nincs szükségük nehéz szabályok ismeretére. Ilyen
játék a ferbli néven ismert veszedelmes kártyajáték.

Magyarország első földbirtokrendező bizott-
ságai a ferbli-partik voltak, ami azt jelenti,
hogy ezer és ezer földbirtok úszott el ezen a
szerencsétlen „szerencse“-játékon. Két-öt játékos
32 lapos magyar kártyával játssza. Az osztó balfelé
emeltet, jobbfelé oszt. Minden játékos kap 2—2 lapot.
Aki először kap kártyát, az beteszi a „vizit“, az alap-
tétet, amit a többiek is megtesznek s ebből kelet-
kezik a „kassza“. Helyesebben a többi játékosok
csak akkor teszik be a vizit, ha „ferblijük“ van
(színük, Farbe = szín), vagyis egy színből két lap-
juk, vagy pedig két különböző színből két egyforma
értékű lap, pl. két nyolcas, két felső stb. Aki jónak
tartja a lapjait, az „beljebbez“, vagyis vagy a vízi
nagyágát, vagy ennek dupláját téteti be a többi
játékosokkal. Azután az osztó is „drágíthat“, „ve-
zethet“. A számos kártyák értéke számok szerint,
a figuráké tíz pontot érnek, az ász pedig 11-et.
az nyer, aki a legtöbb pontot éri el. A kártyák
értéke a következő: legtöbbet ér négy ugyanazon
értékű lap, pl. a 4 ász, 4 király, stb. Azután négy
kártya egy színből (pl. zöld alsó, felső, király, ász).
A rangsorban következik három ugyanolyan értékű
kártya (pl. három ász, stb.), majd három kártya egy
színből (pl. makk alsó, felső, király), azután két ász,
két király, stb. végül egy ász és egy tizes, vagy egy
ász és egy figura, vagy egy tizes és egy figura
ugyanazon színből. Az első két lapot fedve (csukva),

a másik két lapot nyitva adják. A ferblinél nemcsak
az veszít, akinél a négy lap point-jeinek a száma
a legkisebbet teszi ki, hanem az is, aki „megijed“
s nem mer tovább tétet tenni. Az ilyen játékos egy-
szerűen elveszti az addig betett tétjét. Ez is külö-
nösen veszélyes játékká teszi a ferblit. „Kunsztnak“
nevezik a három színből levő ugyanolyan értékű
kártyát, míg „gírigárenak“ a négy különböző szín-
ből egymásután következő lapokat (pl. zöld 7,
makk 8, tők 9 és piros 10). Ha „sántával“ játsszák a
ferblit, az azt jelenti, hogy a sántának kimondott
lap, pl. makk felső, bármely más laphoz felhasznál-
ható. (Pl. egy ásszal együtt két ász-értéket jelent.)

A ferbli játéknál a csalók általában azokat a
trükköket használják, amiket más játékoknál is
alkalmaznak, az emeltetésnél és visszaemelésnél
csalnak, hamis összeállításokat csinálnak a nekik
megfelelő jó lapokból (az u. n. flótát), vagy az elő-
zőleg lejátszott lapokból szedik össze ezeket a flóta-
lapokat, amit aztán a játék során becsempésznek a
csomagba. Itt is csinálják a „biglizést“, az egyes
lapok erőszakos meghajlítását, vagy a lapok „prepa-
rálását“, amely abból áll, hogy egyes kártyák szélét
egy fél milliméterrel keskenyebbre veszik s ezáltal
a többi, nekik megfelelő lapok a csomagból kissé ki-
állnak s így azokat keveréskor, emeléskor s osztás-
kor a csomag tetejére lehet vinni. Mások „cinkelik“,
megjelölik a kártyákat, az ügyesebbek pedig „plan-
kólnak“, „valterozást“ csinálnak, vagyis játék köz-
ben kézügyességgel egyes lapokat a csomag aljára
visznek vagy pedig az egész csomag helyzetét, a felső
és alsó rész ügyes, észrevétlen kicserélésével meg-
változtatják.

A ferbli-játéknál leginkább alkalmazott csalási
trükköket részletesebben a következőkben ismer-
tetjük.

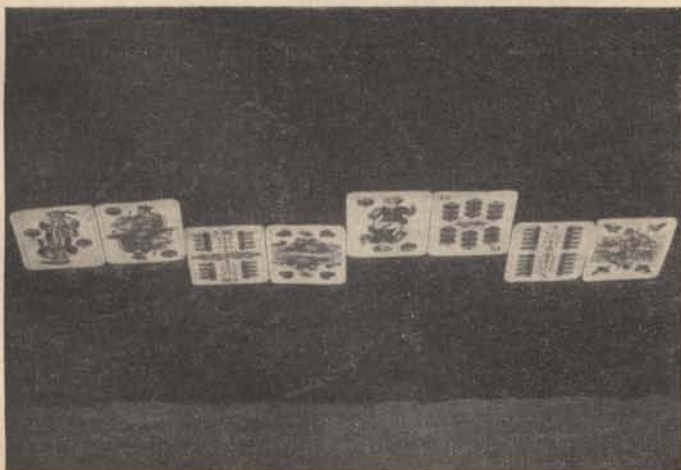
Csalás a „flótával“.

A csaló az előző játék megmaradt lapjaiból ke-
verés közben összeállít 8 lapot, „flótát“ csinál, amit
azután — mint osztó — a csomag tetejére tesz.
Az áldozat emel, de a csaló vigyáz arra (visszaemel),
hogy a flóta ismét a csomag tetejére kerüljön s így
azután le lehessen osztani a kártyákat. Sokszor a
csaló a flóta lapjait „megbiglizi“ s együttesen a
csomag közepén helyezi el. Amikor a be nem avatott
játékos emel, önkéntelenül is a flóta feletti lapokat
emeli le s így a flóta felülre — tehát leosztásra —
kerül.

A flóta lapjai:

makk ász	
makk tizes	ez jut az áldozatnak,
tők 9-es	
tők felső	ez jut a csalónak,
piros ász	
makk nyolcas	ez jut az áldozatnak,
tők király	
tők alsó	ez jut a csalónak.

Az áldozat az első két lapját nem nézheti meg,
„vakon“ kell „májzlit“ hívnia, azonban a csaló a
leosztásnál, — mintha véletlenül történne — meg-
mutatja az első két lapot. A csaló az osztás alatt
félrefordul, félrenéz, vagy erőlködve köhög, köp
s ilyenkor „ügyetlenségéből“ úgy osztja a lapokat,
hogy az áldozat — a lapok alá „kukkantva“ — azo-
kat meglátja. Ez örül, hogy véletlenül (!?) meglátja

Amit visszakövetelünk: Lőcse.

előre a jó lapokat s nagy — 5 pengős — „májzlit“ hív. A csaló leosztja magának a két lapot, azt meg nézi (bár előre tudja, hogy milyen lapok azok) s megadja a „májzlit“. Ekkor mind a kettő betesz 5—5 pengőt. Arra az áldozat megnézi — most már a kezében — a két lapját (makk ász és makk tízes) s mivel ezek neki nagyon tetszenek, „besszerel“ („beljebbez“) s ekkor újból tesz a bankba, most már 10 P-t. A csaló ezt is megadja s ő is betesz 10 P-t. A bank most már összesen 30 P. Az áldozat, jó lapjaira támaszkodva, a harmadik lap előtt kér 10 P-t, amit a csaló megad és be is fizet. Azonban a harmadik lapot 20 pengőért kínálja a csaló „vakon“, de azért úgy csúsztatja felfelé, hogy az áldozat kapzsi szeme azonnal meglássa a jó lapot s így megadja a 20 pengőt. A csaló a negyedik lapért már 40 pengőt kér, amit az áldozat habozás nélkül megad, mert nagyon „jók“ az eddigi lapjai. Ekkor az áldozatnak joga van a csaló kezéből a csomagot átvenni s a csalónak a következő, harmadik és negyedik lapot leadni. A harmadik lapért 80 pengőt kér (a csaló meg is adja, neki biztos nyérése van) s a negyedik lapot ingyen adja, mert már ő maga sem akarja tovább emelni a téteket, mivel gondolja, hogy a partnerének (a csalónak) „is“ lehetnek jó lapjai, mert megadta a 80 pengőt. A csalónak ekkor hívnia kell valamit. Hív 160 pengőt. Az áldozat ezt vagy megadja vagy nem. Ha nem adja meg, akkor

a csaló behúzza az összes téteket anélkül, hogy a lapokat felmutatnák. Azonban az áldozat — ha nem ijedt meg — megadja a 160 pengőt, felmutatják a lapokat s a — csaló nyert. Az áldozatnak van 29 (makk ász = 11, makk 10, makk 8), a piros ász egyedül nera számít semmit. A csalónak ezzel szemben van 39 (tűk 9, alsó, felső, király), amivel nyert. Az áldozat kaphat negyven zöldet, de a csaló kap négy alsót, amik többet érnek. A flóta lapjai állandóan váltakozhatnak s mindig akkor kerülnek „ki-lövésre“, ha a csaló az osztó.

Preparált lapok.

Ha az áldozat oszt, a csaló preparált lapokat használ. Valamelyik színből preparálva kell lenni a 8-as, 9-es, 10-es, alsó, felső és király lapoknak és a négy ásznak. Az áldozat keveri a csomagot, s amikor emelés végett az a csalóhoz kerül, a tíz „cúgos“ kártyát — mintha jó utánakeverést csinálna — észrevétlenül a csomag tetejére húzza, s azután azokból négyet lekever, vagyis a csomag alá tesz s így a csomag tetején a tíz „cúgos“ kártyából csak hat jó lap maradt. Ez egy-két pillanat alatt megtörténik. Ekkor az áldozat oszt s leoszt a csalónak ismét két jó lapot (ez összesen hat) s magának a hátralevő két rossz lapot. A csaló — természetesen — nyer.

A csaló egyszerre két játékos (áldozatot) is le tud „vágni“. Balra tőle ül az első áldozat s jobbra a második. A második játékos kever s a csaló emel. A csaló emeléskor kihúzza a preparált lapokat (tíz jó lap), a csomag tetejére hozza s ezekből két lapot „levág“ a csomag alá, míg két rossz lapot kihúz a csomag közepéről s ezt a kettőt ráhúzza a felül maradt nyole „preparált“, jó lapra. Ekkor a második áldozat oszt, s a felül levő első két lapot (rossz lapok) az első játékosnak adja, az utána következő két jó lapot magának. Az első játékos ekkor beteszi a vizit, mondjuk 1 pengőt. A betevések után „besszerel“ (2—2 P), azután „levakolja“ 4 pengővel s ezt is megadják. Ezután a második játékos, ha jó lapja van, a 3-ik és 4-ik lapot árulja, pl. ez a két lap 8 P, s azután még emelik a téteket, amíg lehet, vagy ameddig valamelyik meg nem „ijed“. A végén felmutatják a lapokat s a csaló nyert egy „kunszt“-tal (makk ász, tők ász, piros ász, negyedik lapja a tők 8-as volt), az első játékosnak 31 point-je lett (zöld felső, zöld 10-es, zöld ász és tők felső), míg a második áldozat 29-cel végzett (tők 9, tők 10, tők alsó, piros király). A nyole jó lapból négyet kap a csaló s 2—2-öt a két játékos.

Négyes partiban is tíz lapból áll a „cug“ vagy a „flóta“, 5-ös ferblinél csak flóta állítható össze s feltétlenül „háverrel“ kell a csalónak dolgoznia, aki emeljen, még pedig „jól“... A flótában kell lenni a „sántának“ is (pl. a makk hetes), amit az áldozatnak osztanak ki, hogy legyen kedve licitálni, s hogy nagy legyen a kassza

Csalás az ú. n. „lógózással“.

Nagykezű csalók sikerrel alkalmazzák a lógózást. Még az előző játékból elvesznek egy ászt s azt a tenyerükben tartva a térdükre csusztatják, addig a térdükkel az asztalhoz szorítva tartják, amíg ki nem osztják a csalónak a négy lapot. Ebből a négy lapból azután a legrosszabbat kiveszi a csaló s kicsereéli a térdén elrejtve tartott disznóval. Ügyesebb csalók négy lapot tartanak így „lógóban“, pl. a piros 10-est, felsőt, királyt és ászt. Fontos, hogy egy színből legyen ez a négy lap. Amikor nagy a bank, a négy jó lapot a kiosztott négy rossz lapra ráteszi (de az ujjával kissé elválasztva tartja a négy jó lapot). Azután, mintha zavarná, hogy az asztalon levő csomag kártya közel van hozzá, megfogja a csomagot s arrább teszi. Még mondja is, hogy: — Ez nem játszik, tessék félretenni! Ezalatt a kezében levő nyole lap közül az alul volt négy rossz lapot ennek az arrébb tett csomagnak a tetejére csusztatja s a kezében maradt négy jó lappal pedig mindenkit „levág“.

„Cinkelt“ kártyák.

Ha a csaló sem „flótát“, sem „cugot“ nem csinált s nem „lógózik“, „cinkelt“ kártyákkal játszik. Fontos a színek cinkelése s ezért a sarkok jelzése is elegendő, amit már új kártyáknál is 1—2 játék után meg tud csinálni. Nagy előnye a csalónak, sőt mindent meg tud vele énni, ha tudja, hogy miye van az áldozatnak s mi fog következni. Ferblinél leplezték le Budapesten azt a hamiskártyást is, aki fényes, nagy cigarettatárcsa felett osztotta le a lapokat a partnereinek, s mindig tudta, látta, hogy ki milyen lapokat kapott. A „plankolás“, „valterozás“ nagyban érvényesül a cinkelt kártyáknál, mert az

osztó csaló egyszerűen „elplankolja“ vagy „elvalterozza“ a következő rossz lapokat, amiket saját magának kéne kiosztani. Sok helyen úgy védekeznek a „plankolás“ és „valterozás“ ellen, hogy megnézik a csomag alján levő lapot, az ú. n. „ambót“ így nem tud a csaló a csomag alá csusztatni lapokat.

Nagyon tehetségtelen, primitív csalók azok, akik a befizetéseknel csalnak, vagyis, akik a bementett tétekeknek csak egy részét dobják be a kasszába, de ilyenek is vannak.

Két könyv.

I.

Európa hadseregei.

Közismert tény, hogy minden papír-szerződés, baráti kapcsolat csak addig ér valamit, míg a szerződő felek érdekei párhuzamosan haladnak. Ez érthető is, hisz majdnem minden kormányzat a „Sacro egoismo“ — szent önzés — elvére támaszkodik.

„A háború nem más, mint a politika más eszközökkel való folytatása“, ez is igaz! Aki eredményes politikát óhajt folytatni, annak tekintélyének kell lennie, ezt pedig minden időben a kard adta meg.

Európa egén ma viharfelhők tornyosulnak. Még alig vonult el az abesszin-háború, majd a spanyol forradalom vihara, máris villámlik, de most már igen közelről. A Páris környéki békeszerződések torzszülötte, a Cseh-szlovák állam, összeomlással fenyeget, mely könnyen világégést okozhat újra.

Ilyen időben mindenkit érdekel a hadseregek létszáma, állapota, szervezete, teljesítőképessége és harceljárása. Ezekre a kérdésekre felel meg egy igen ügyesen összeállított, legutóbb megjelent német mű. („Die europäischen Heere und ihr Kampffverfahren“ Verlag Beinhart & Graefe, Berlin.)

A mai feszült külpolitikai helyzetben minden szem elsősorban a Cseh-szlovák köztársaságra tekint. Mint tudjuk, a 141.000 négyzetkilométer területen 15 millió lakos él, melynek azonban csak kb. a fele, 7,5 millió cseh, a többi nemzetiség, elsősorban német, tót és magyar. Ez okból kifolyólag a hadsereg is igen kevert, megbízhatónak tehát csak az alig 52%-ot kitevő csehek tekinthetők. A cseh köztársaság kerekén 1100 kilométer hosszú és kb. 250—300 kilométer széles, a középső részen (Nikolsburgnál) pedig alig 150 km-re zsugorodik ez a távolság. Nyugodtan mondhatjuk tehát, hogy a katonaföldrajzi helyzete igen kedvezőtelen. A cseh békelétszám nagyjában így alakul:

2 évfolyam (á 75.000)	150.000
Tisztek	10.000
Továbbszolgálók	20.000
	180.000 fő.

Belőlük 12 gyaloghadosztályt, 2 hegyi-, 4 lovasdandárt, 3 páncélos-, 7 repülőezredet, 11 határőr zászlóaljat és több városztagot képeznek.

Háború esetén legalább 34 gyaloghadosztállyal számolunk és a háborús létszámot 1 millióra becsüljük.

Harcmodoruk a franciákéhoz hasonló; csak akkor támadnak, ha tüzéségi és lököerejük fölényben van (1 gyalogzászlóalj támadósávjára 4—500 métert számítanak!) A kiképzés sarkalatos pontját

Dallal — gyerekhaddal vonulunk haza... *Lengyel* főh. felv.

képezi a halogató-harc, a védekezés a betört ellenség ellen és ellentámadás.

A felszerelés kitűnőnek mondható. Korszerű és fejlett hadi iparral rendelkezik. A csapatok harcértékére azonban jellemző, hogy már eddig is számos cseh katona szökött át hozzánk teljes felszerelésben, legutóbb már páncélos motoresónakjukkal együtt.

Keleti szomszédunk, Románia az elesatolt Erdélyvel kb. 18 millió lakossal rendelkezik. A lakosságnak itt is csak mintegy 70%-a román. A többi nemzetiség, magyarok 10%-ban vannak képviselve. katonaföldrajzi helyzete a Kárpátok révén kedvezőnek mondható.

Béketagozódása: 24 gyalog-, 4 lovas hadosztály, kb. 800 repülőgép és 90 páncéljármű. Békelétszáma kb. 136.000 ember és 15.000 csendőr és 16.000 határőr. Háborús létszáma 1,600.000-re tehető.

Szabályzatai francia mintára készültek. Főfigyelmüket a hegyi háborúnak szentelik. A hadsereg felszerelése nem egyöntetű, csak lassan korszerűsítik. A csapatok harcértéke a politikai viszonyok következtében nem egységes, bár a világháborúban az oláhokkal kevert ezredek megfelelték.

Jugoszlávia 248.000 négyzetkilométernyi területen 14,5 millió lakos él. A lakosság 40%-a szerb, 20%-a horvát, 7%-a szlovén, 5–5%-a német, magyar,

bulgár stb. Katonaföldrajzi helyzete a sok nehezen járható hegy, hosszú tengerpart következtében nem mondható rózsásnak. Bár a kisantant államszövetség tagja, külpolitikája mindegyre eltér a két másik tagállamtól, jóviszonyt óhajt folytatni szomszédai-val, elsősorban Magyarországgal, Németországgal és Olaszországgal.

A szolgálati idő 18 hónap, a különleges fegyvernemeknél 2 év, a határőröknel 3 év. Béketagozódása: 16 gyalog-, 2 hegyi hadosztály, 16 határőr zászlóalj, kb. 800 repülőgép. Békelétszáma 125.000, háborús létszáma pedig mintegy 1,400.000 főre tehető.

A kiképzés súlypontját a támadás és az erdőben való harc képezi. A vezetőkben a gyors elhatározást fejlesztik, gyors döntést óhajtanak elérni. Szabályzataik értelmében a tűz előkészíti a közelharc árán elért döntést.

A hadsereg értéke kiválónak mondható. Bátor-ság, merészség, haláltmegvetés jellemezte már a világháborúban a szerb katonát. A katonás, hazafias szellem oly magas fokon állt, hogy nem ritkán asszonyokat és gyermekeket találtak fegyverrel a kézben katonáink.

Olaszországban találjuk a katonai előképzés legtökéletesebb szervezetét. Az olasz fiúgyermek már balilla korában kezd, és mint 55 éves tartalékos fejezi be katonáskodását. A hadsereg békében 29 gyalog-, 3 motorizált, 3 gyors- és 5 alpini hadosztály-

ból, 4 páncélos ezredből és mintegy 3000 korszerű repülőgépből álló légi haderőből áll, a haditengerészeten kívül.

Számottevő erő a fasiszta feketeinges had is, 1936-ban mintegy 600.000 volt létszáma. Háború esetén azonban 1¼ millió teljes értékű katonával rendelkezik, s összesen 7.8 millió hadképes embere van. (A lakosság 14%-a!) Békében kb. 442.000 ember áll fegyverben.

Olaszország a Duce vezetése mellett elsőrendű hadseregre tett szert, mely teljes harcértékkel rendelkezik, kiválóan felszerelt korszerű egységekkel.

A fiatal lengyel hadsereget Pilsudski marsall állította fel, létszáma mintegy 302.000 emberre tehető, mely 30 gyalog-, 1 lovas hadosztályra, 12 önálló lovasdandárra, 10 páncélos zászlóaljra és mintegy 1500 géppel rendelkező légi erőre tagozódik, a 32.000 főnyi határőrségen kívül. Háború esetén mintegy 3.5 milliós hadsereggel számolhatunk.

A hadsereg értéke még nem megállapítható, a lengyel katona jó.

A leghatalmasabb haderővel Oroszország rendelkezik, 170 milliónyi lakosából ma kb. 1.8 milliót tart fegyverben. Ez az óriás hadsereg 23 lövész hadtestre és 100 lövész hadosztályra tagozódik, a repülőkn, tüzérek és tengerészekon kívül. Háború esetén 10 milliós hadsereggel számolnunk kell.

A világ legerősebb hadseregének értékéből sokat levon az a tény, hogy jóformán nincsen tisztikara. Hisz a magasabb parancsnokokat átlag negyed évente végzik ki.

A felszerelésről, harcértékről és kiképzésről nagyon ellentétesek a vélemények, hadi ipara teljesen független, nagyteljesítményű.

A cseh feszültség következtében sok szó esik az orosz támogatásról. Ha egy pillantást vetünk a térképre, észrevevesszük azt a 6—800 km-es távolságot, mely Közép-Európa és az orosz határ között mutatkozik. Lengyelországon vagy Románián a vörös hadseregnek okvetlenül át kell vonulnia. Erre azonban a két érdekelt állam nem nagy hajlandóságot mutat, hisz könnyen megtörténhetne, hogy az oroszok elfelejtenének kivonulni.

A hadsereg felvonulása a gyér vasút- és úthálózat miatt heteket venne igénybe. Másrészt kérdés, mi lenne, ha a hadsereg elhagyná az országot? Ha győz, vezére aligha fog Sztalinnak újra behódolni, ha pedig veszít, Szovjet-Oroszország felbomlik.

Ma, világtörténelem sorsdöntő napjait éljük, jól esik tudni, ki mivel számolhat, milyen erős a barát és az ellenség.

II.

A székely hadosztály.

A székelység a történelem évszázadain keresztül örökösödött végvári vítzéként az ezeréves Magyarország keleti határain. A végvidéki küzdelmek utolsó fellobbanása volt az a nehéz küzdelem, melyet a székely hadosztály 1918—19-ben vívott. *Ezt a küzdelmet ecseteli Szent Kereszthegyi Kratochvil Károly ny. altábornagy nemrég megjelent műve: „A székely hadosztály.”*

Minden egység felbomlott már, a magyar felelős körök biztatására hazafelé özönlöttek katonáink 1918-ban, mikor a székely hadosztályban még rend és fegyelem uralkodott. Nem a nagy létszám, ha-

nem a győzniakarás és a hazaszeretet tette értékessé ezt a csapatot.

Károlyi Mihály, Magyarország szerencsétlen miniszterelnöke kötötte meg a belgrádi katonai egyezményt 1918 november 9-én, Franchet d'Esperay francia tábornokkal. Az egyezmény értelmében a Maros vonala volt a demarkációs vonal, melyet oláh csapatok nem léphettek át. (Ha Károlyi saját hiúságának kielégítése végett nem utazott volna Belgrádba, a fegyverszüneti tárgyalások értelmében idegen katoná nem tehetne volna be lábát az ezeréves Magyarország határain!!!)

Erdélyben ezidőben 28 zászlóalj, 12 üteg és egy lovashadosztály tartózkodott, elég tekintélyes erő a román hordák feltartóztatására.

A román hadseregnek és a diplomáciájának sikerült kieszközölnie, hogy a demarkációs vonalat rendesinálás, valamint hadászatiilag fontos pontok ideiglenes birtokbavételének ürügye alatt oláh csapatok átléphessék. December 21-én Dést, 24-én pedig Kolozsvárt vették birtokukba.

A magyarok nyugatra vonultak vissza, 15 kilométer széles semleges sávot hagyva maguk és a románok között. A románok természetesen ezt az övet is átlépték, elfoglalva Bánffyhunyadi és Zsibót. Antant hatalmak újra demarkációs vonalat jelöltek ki, melyet az oláhok természetesen ismét nem tartottak tiszteletben. Erre Erdély katonai parancsnoka elrendelte az ellenállást. A 21. ezred csucsa harca fényes győzelemmel is végződött.

Miniszteri rendelet értelmében az eddigi 38. hadosztály a „Székely hadosztály” elnevezést kapta, s így került be a történelem aranykönyvébe.

Budapestről — miután e derék katonák bolsevista ellenes hangulata közismert volt — nem kaptak semminemű támogatást, ami érthető elkeseredést szült a székelyek körében.

A székely-hadosztály két malomkö között örlődött; hátamögött a forrongó vörös Budapest, szembe vele a fosztogató román hordák. A hadosztály a magyar bolsevizmus ellen akar fordulni — de egyedül. Még a látszatát is kerülte annak, hogy az oláhokkal menjen a vörös hadsereg ellen. A vörösök ellen való működés lehetőségét az április 16-i román támadás végleg meghiusította.

Feltartózatlanul közeledett a vég. A vörösök tetézték a területveszteség okozta zavart és csüggedést, kifosztva a hadosztály részére elindított szállítmányokat, elvágva utánpótlási vonalukat. A hadosztály válaszut előtt állt. Vagy csatlakozik a vörösökhöz — ami felfogásával homlokegyenest ellenkezett — vagy megegyezést keres a románokkal.

Április 25-én megkérdezték a legénységet, hová akar menni, mely tervet akarja elfogadni? A többség döntése értelmében az oláhokkal április 26-án a fegyverszünetet meg is kötötték. A székely hadosztály ezzel a döntésével tulajdonképpen halálos döfést adott a bolsevizmusnak. Nem is sejtették a fegyvert letevő elkeseredett székelyek, hogy e tényrel meggyorsították a pusztító bolsevizmus végét.

A románok nem tagadták meg önmagukat és minden úton-módon kijátszották a szerződés határozmányait. A székely hadosztály tagjait foglyoknak tekintették s csak hosszú utánjárás, tiltakozás eredményeként nyitlak meg a brassói fellegvár kapui, jöllehet sokaknak továbbra is állandóan kellemetlenkedtek.

Pihenő — lövészet. Bálint Géza törm. v. felv.

A szerző saját zsavaival méltathatjuk talán legjobban a hadosztály elhatározásának óriási horderejét: „A székely hadosztály bolsevista ellenes volt az első pillanattól kezdve és ez megbecsülhetetlen állásfoglalás volt Európa érdekében. Ha a székely hadosztály teljesen a bolsevistákhoz csatlakozik, kiverik a románokat Erdélyből, mert a Székely hadosztály harci kedve magával ragadta volna a vörös sereget is . . . E győzelem ára azonban Erdély bolsevizálása lett volna. Kun Béla és társai államrendszere, a tanácsköztársaság megerősödve baráti és elvtársi kezet nyújtott volna a Dnyeszteren álló orosz bolsevistáknak. Így tehát nem volt mindegy, hogy mire határozta el magát az erdélyi parancsnokság, hogy a Székely hadosztály vörös lesz-e avagy bolsevista-ellenes, hogy Kun Béla hosszú időre rendezkedik-e be Magyarországon, vagy sem. Ezzel az elhatározással dönt el Közép-Európa, vagy talán egész Európa sorsa . . .”

Hogy ez mily veszedelmeket rejtett volna magában, arra elég rámutatni, hogy Ausztriában és Németországban egyaránt bolsevista érzelmű kormányzat volt akkor!!

A hadosztály vérével pecsételte meg a dicső székely nevet, ő adta meg az első halálos dőfést a trianoni békeparancsnak, melyet remélhetőleg hamarosan több is fog követni.

nemes Suhay Imre
ny. altábornagy.

Idegesek emberek.

Irta: KARAP FERENC ny. tiszthelyettes.

A világháború kezdete óta, egészen a törvényes rend helyreállításáig, nagyon sok különleges parancs, rendelet jelent meg az országban. Jóllehet, hogy mindenik intézkedés a háborús érdekeket szolgálta és a háború sikere érdekében adták ki, elmondhatjuk, hogy ezek az intézkedések többé-kevésbé felzaklatták az amúgy is izgatottságban, forrongásban levő kedélyeket. De azért a lakosság addig, — míg az izgatók meg nem kezdték nemzetbomlasztó munkájukat — soha, egy esetben sem kezdte el bírálgatni, hogy ezt vagy amazt az intézkedést miért adták ki? Izgatott hangulatban, izgatott lelkiállapotban bár, de alávetette magát mindenki a rendelet vagy intézkedésnek.

Ez az izgatottság, ez a zaklatott lelkiállapot, amiben az akkori lakosság élt, mindjárt akkor lett úrrá a lelkeken, mikor a mozgósítás megtörtént. Ettől az időtől kezdve azután az események oly gyorsan peregtek le egymásután, hogy a lakoságnak nem is volt ideje arra, hogy egyik eseménytől a másikig lelkileg megnyugodhatott volna. Így aztán érthetővé válik, hogy a hadvezetőség és a hatóságok által leadott intézkedések ezt az izgatottságot inkább fokozták, mint csökkentették volna.

A második mozgósítás elrendelése után, alig 10 nap múlva, az ország lakosságának amúgy is izgatott

lelkiállapotát egy — a mozgósításhoz hasonló szenzációs hirdetemény zaklatta fel még jobban!

Telefonokon, távirdekön a hatóságoknak, a csendőrségnek, a rendőrségnek tudtul adták, hogy Franciaországból 12 arannyal megrakott autó indult útra Magyarországon keresztül Oroszországba. A 12 autó aranyat Franciaország küldi hű szövetségésének, Oroszországnak. Ez a 12 autó már mind megérkezett Magyarországra és itt különböző útvonalakon, különböző irányban iparkodnak az orosz határ felé.

Ezért elrendelték, hogy az utakat állandóan figyelni kell, a hidakat, átvágásokat, községek ki- és bejáratait el kell torlaszolni, a közlekedő autókat meg kell állítani, azt és utasait át kell vizsgálni!

Ha valamelyik aranyszállító autó kézre kerülne, az autó utasaival „előzékenyen“ kell bánni, de az aranyat azonnal be kell szolgáltatni a legközelebbi adóhivatalba, vagy a pénzügyigazgatóságnak. Itt azután a beszoigáltatók „bőséges jutalomban“ fognak részesülni!

Ezt a rendelkezést az előljáróságok dobszó útján azonnal közhírré is tették, sőt nemcsak egyszer, hanem napjában többször is kihirdették.

Majd hirtelen az állami nyomdákából a hivatalos, mindenkinek szóló nagy, félméteres hirdetemények is előkerültek, ezeket a fürge kisbírók nagy, rozsdás, meszesfejű szögekkel az utcasarkokra, a kapukra, kerítésekre azonnal kiszégezték. Így a lakosság olvashatta is az idevonatkozó rendeletet. Így kinek-kinek tetszésére volt bizva, hogy az aranyszállító autó elfogásával kijáró „bőséges jutalom“ hírére ki, hogy csigázza fel amúgy is izgatott fantáziáját!?

Utólag elgondolkozhatunk rajta, hogy kinek — mi lehetett a célja ezzel a hírral? Mit remélt elérni

Magyar sors.

Husz éve járom
Rongyos világom.
Husz éve várom
Legszébbik álmom
Teljesülését.

Kicsorbult kardom,
Nyütt a dolmányom.
Öreg pajtásom
S egykori párom,
Rég elfeledt már.

Mindegy, én várok,
En, bus zarándok!
De majd egy napon
Még megragadom
Kicsufolt kardom!

Hej, megragadom
Régi jó kardom!
Úgy védem jussom,
S kardélre hányom
A gaz lelkeit!

Husz éve járom
Rongyos világom
S még meddig várom
Legszébbik álmom
Teljesülését!?

Kaküllői Mihály

az idegek felkorbácsolásával? Elérte-e a kívánt célját az illető, vagy kudarcba fulladt-e az egész „manőverezés“? Erre én sohasem kaptam meg a választ senkitől!

Ha elmondhatjuk azt, hogy a mozgósítás végrehajtása teljes sikerrel járt, mert úgy a bevonuló legénység, mint a vasút és az egyéb hatóságok és hatósági közegek pontosan megtették a kötelességüket, akkor elmondhatjuk bátran azt is, hogy ezeknek az aranyszállító autóknak a feltartóztatására irányuló intézkedéseket is a leggyorsabb idő alatt a legpontosabban hajtották végre.

Azok a képzeletbeli aranypénzek, azok a fantasztikus aranyrudak megbizsergették a vidéki lakosság fantáziáját is. Mondhatom, hogy a hír hallatára megmozdult az egész ország, megmozdultak a városok, a községek, a puszták lakosai, még a legeldugottabb helyen levő csőszkunyhó öreg békés lakója is figyelte az utat, hogy nem-e jön arra az az autó?

Az országutakon levő hidak, a községek ki- és bejárata, azután az utakon minden olyan hely, ahol a felizgult lakosság autó feltartóztatására a helyet célszerűnek találta, kötelekkel, láncokkal, vasboronákkal, fatörzsekkel, deszkákkal, vasrudakkal stb. voltak eltorlaszolva. Olyan helyet is láttam, ahol a cséplőgépet és a kazánját állították keresztbe az uton.

A porlepte torlaszok mellett pedig puskákkal, rozsdás kardokkal, vasvillákkal, botokkal, jó fogós füstélyokkal felfegyverkezett öreg idősebb emberekből és fiatalokból álló őrség tanyázott.

Olyan „Istenhátamögötti“ kis falvak lakosai, kiknek falvaikon keresztül talán autó addig sohasem ment keresztül, de a rossz, gondozatlan sáros út miatt nem is mehetett volna, ezek is hasonló óvintézkedések mellett hűségesen őrködtek az általuk emelt torlaszoknál, úgy bölcselkedvén, hogy: hátha az üldözött autók letérnek a köves útról, hogy üdözőikkel szemben egéruat nyerjenek és éppen az ő községükön menekülnek keresztül?

Egy-egy elhagyatott pusztán, hol férfiember alig volt odahaza, helyettük 5—6 asszonyt találtunk, kik kendőikbe burkolódzva, karjaikon csecsemőkkel, kezükbe seprőnyelekkel vagy nyújtófával egész éjszakán keresztül vigyázták, figyelték az utakat!

Hogy a kíváncsiság, az őrködőkedv még jobban fokozódjék, ismeretlen helyekről táviratok érkeztek a lakosság és az előljáróságok tájékoztatására, hogy egyik vagy másik autót hol ebbe, hol abba a közeli faluban, vagy határban látták felbukkanni, de az autó vagy erre, vagy arra a falu vagy város felé irányt változtatva elmenekült.

A távirat vétele után azután a lakosság annál jobban felizgult, annál jobban erősítette a torlaszokat, annál hűségesebben őrködött. Hiába! Mindenki szeretett volna a „bőséges jutalomban“ részesülni.

Mondanom sem kell, hogy ezek a napok az autósoknak a „rém“ napjai voltak. Valóságos életveszelemben forogtak az uton. Megtörtént, hogy a felizgatott nép, ha meghallotta a közeledő autó berregését, túlkölését, a hidak alól vagy az árkokból, ahol megbujva várt, diadalmas ordítózással rohant elő, és a torlaszok miatt megállani kényszerült autóra és utasaira vetette magát. Míg azután a felvilágosítások, a kimagyarázások megtörténtek, addigra az utasokat alaposan elverték, az autókat megrongálták, ablakait bevették, a gumiabroncsait kilyuggatták stb.

Szatmármegyében egy autón utazó grófnőt, két leánygyermekét és a két nevelő kisasszonyt is hasonló módon verték el és az autót teljesen összetörték. Hasonló eset nagyon sok fordult elő akkor az országban.

Ebben az időben a színérváraljai őrsön teljesítem szolgálatot. Nem mondhatom azt, hogy Szinérváralja község, vagy az őrskörletben levő községek lakosai talán kevesebb ambícióval örködtek volna az országutakon, mint az ország más vidékén lévő községek lakói! Itt is nagy volt az izgalom, nagy volt az érdeklődés, nagy volt az előkészület, nagy volt a torlaszok építésében a vételkedés is.

Nagy volt igaz az eshetőség is, hiszen Szinérváralján vezetett keresztül az a gyönyörű szép mű út, mely Szatmárnémetiből kiindulva Nagybányán keresztül vezetett Máramarossziget, tehát az országhatár felé.

Úgy gondoltuk, hogy a 12 arany szállító autó közül legalább 3—4 darabot itt sikerül elfognunk, ha Szatmárnémetit el is tudják azok az autók kerülni, mert a Szinérváraljáig mindenütt síkságon vezet az országút itt kanyarodik fel, itt buvik fel a híres „avasí“ hegyekbe.

Mi esendőrök is érthető izgalommal, eléggé felajzott kedélyekkel napokon keresztül ellenőriztük a községek ki- és bejáratánál felállított torlaszok mellett örködő embereket, kik azon a vidéken nagyon elterjedt kisüstökön kifőzött szilvapálinka, no meg az apahegyi roppant erős hegyi borok élvezete következtében állandóan tökrészek voltak.

Egy délután a község elöljáróságához Nagykárolyból távirat érkezett, hogy onnan két autó az átkutatás elöl elmenekült és Szatmárnémeti vagy Szinérváralja felé vette az útját, tehát résen legyen a lakosság, mert a két autón biztosan aranyak vannak!

A távirat tartalmát az elöljáróság dobszó útján azonnal közhírré tette. A hír hallatára a lakosságon olyan izgatottság lett úrrá, ez a hír annyira felzaklatta a kedélyeket, hogy ehhez hasonló őrzőngő embereket azóta sem láttam sehol.

A hír hallatára a községben minden munka megállt. A kereskedők üzleteiket bezárták, az iparosok a műhelybeli munkájukat azonnal félbe hagyták. A kir. járásbírósnál, a főszolgabírósnál, az adó-, erdő- és egyéb hivatalokban működő komoly hivatalnokok, orvosok, ügyvédek és más hasonló úri emberek a földmivelő lakossággal együtt az utcákon voltak. Újabb és újabb torlaszokat, sőt egész „stratégiai“ erődítményeket emeltek. Hogy az izgalom milyen tetőfokra hágott, jellemzi az, hogy három asszonyt és két gyermeket legázoltak és összetiportak.

A régebben örködő tökrészek emberek az újabban örködésre érkező emberekkel a torlaszoknál össze is verekedtek. Persze — mert az újonnan érkezők mind nagyobb mértékű tudással rendelkeztek, így a torlaszok ellenálló képességét kifogásolták, azokat erősíteni, átrendezni akarták, amibe a régi örködők nem nyugodtak bele. Így azután kirobbantak a szenvedélyek és alaposan agyba-főbe verték egymást.

Nekünk esendőröknek, hol ehhez, hol ahhoz a torlaszhoz kellett szaladni, hogy lecsillapíthassuk a forrongó kedélyeket.

Ugyanaz nap este őrs és járásparancsnokkal és 12 vadászfegyverrel rendelkező úri emberrel elindultunk, hogy a Szinérváraljára befutó országúton

Az emlékbizottság márvány-síremléket állíttatott Oroszházán a szolgálatban 1885 november 11-én elesett Mankó György esendőr emlékére.

az Avasújváros felé eső legutolsó magaslat alatti patakhidnál a nappali őrséget felváltjuk.

A felváltás elég rendben történt meg, mert mikor megérkeztünk, az őrség tökrészek tagjait alva találtuk, mi pedig hagytuk őket tovább aludni, had aludják ki a mámorukat.

A füvel benőtt árkokban elhelyezkedtünk és puskáinkat lövésre készen tartva várakoztunk. Mennél jobban ránk borult a sötétség, a puskákkal fel-fegyverkezett komoly úri embereken annál jobban erőt vett az izgatottság.

Ez az izgatottság azután még a mai napig is előttem érthetetlen okból mireánk esendőrökre is ránk ragadt. Szinte éreztük, hogy valaminek történnie kell, éreztük, hogy valamilyen esemény bekövetkezése előtt állunk!

Nem telt bele sok idő, egyszerre a sötét, de csillogos égbolton egy hosszú fénysugár jelent meg, majd autómotorbúgás volt hallható.

Jön! jön az első autó! kezdtünk el kiabálni. A kiabálásra felugráltunk, de felugráltak a nappali őrséget tartó, de ittasan alvó emberek is, kik nem voltak tisztában azzal, hogy mi van kialakulóban, mégjobban elkezdtek ordítani, kiabálni, majd az úri emberekkel együtt elkezdtek fejtellenül szaladgálni a patakhídon levő torlaszokhoz és vissza.

Az események most már olyan gyorsan következtek be, hogy mi ketten, esendőrök, sem magunkat megemberelni, sem a teljesen felzaklatott ideges embereket lecsillapítani nem bírtuk. Hiszen mi is

olyan izgatottak voltunk, hogy teljesen elveszítettük a cselekvő képességeinket.

(Hogyne! Egy autó, tele aranypénzzel és aranyrudakkal! És mienk a szerencse és a dicsőség, mienk a kitüntetés és a jutalom!)

A fénysugár hirtelen végig világította az országutat, a magaslaton megjelent egy autó! Ugyanabban a pillanatban három lövés dördült el, mire az autó lámpái csörömpölve törtek össze és a vakító fénysugár kialudt. Hirtelen segítség kiáltásokat hallottunk és izgatottan rohantunk a lejtő aljában megálló autóhoz, honnan „ne löjjenek emberek, ez katonai autó“ kiabálások és jajgatások hallatszottak.

Odaértünk az autóhoz, az előtt egy csukaszürke egyenruhába öltözött főhadnagyot és egy szakaszvezetőt találtunk. A szakaszvezetőnek arcából ömlött a vér, mert az egyik lövés a szélvédő üveget találta, annak a szilánkjai, valamint a lövésből származó serétek a szakaszvezető arcát és nyakát érték, így sebesült meg.

A sértetlenül maradt főhadnagy elmondta, hogy az autóval Máramaroszigetről d. u. 5 órakor indult el, azért, mert az élesztő Máramaroszigeten kifogyott és az ottani császári és királyi 85-ik gyalogezred mintegy 5000 főnyi legénységének másnapra nem tudnak kenyeret süttetni. Élesztőért indult el a velünk szomszédos örskörletben levő Meggyesi szeszgyárhoz!...

Elmondotta, hogy még be nem sötétedett, a községekben felállított torlaszokon keresztül engedték a falusi örök, bár a kimagyarázkodással mindenütt el kellett töltenie sok időt.

Ezután felelősségre vont bennünket, hogy miért nem fegyelmeltük az örségen levő polgári egyéneket? Miért tették meg azok addig a lövéseket, míg arra kellő ok nem volt?

Ezekre a korholó erélyes szavakra tértünk magunkhoz valamennyien. Roppant lehangolt mindnyájunkat a szerencsétlenség. A nálunk levő sebkötöző csomagok felhasználásával a velünk örködni kijött két öreg községi orvos, — kik mind a ketten kilőtték a puskájukat — a megsebesült rutén szakaszvezető sérüléseit bekötötték. Míg a sebesülttel végeztek, mi megállapítottuk, hogy a harmadik lövést egy ottani földbirtokos 18 éves fia tette meg a vadászfegyveréből.

Sajnálkozva kísértük mindannyian a lépésben haladó autót be a községbe. Magunkban bosszankodtunk rajta, hogy miért engedték magunkon úrrá lenni az izgatottságot. Lelkileg nagyon reánk nehezedett a szerencsétlenség.

A községben a sebesült szakaszvezető sebeit a két orvos fertőtlenítette, a seréteket az arcából és a nyakából eltávolították, azután bekötötték és az éjjeli vonattal a Szatmárnémeti helyőrségi kórházba beszállították.

Közben mi az autóra lámpákat szereltettünk fel és a főhadnagy kérésére, — nehogy útközben hasonló baleset érje, — járőrvezetőmmel a szeszgyárig és vissza elkísértük. Visszaérve egy pihent járőrt vezényelték az autó továbbkísérésére.

Másnap megállapítottuk, hogy az autó szélvédő üvegjét, így a szakaszvezető sérülését is a községi vezető főorvos lövése okozta. A szakaszvezető arcából kiszedett serétek ezt igazolták,

Feljelentésünk alapján a szatmárnémeti kir. törvényszék mind a három lövöldözőt fejenként 500—500 korona pénzbüntetésre és 14—14 napi fogházbüntetésre ítélte.

Másnap azután be is szüntettük az örködést, a torlaszokat eltávolítottuk, az öröket hazazavartuk.

Ennek a három lövésnek igen nagy híre lett a környéken. A megyei urak jót nevettek izgatott társaikon. De kinevették az urakat a környékbeli örködő emberek is, bár én tudom, hogyha önáluk is puska lett volna, ők még egymást is agyonlövöldözték volna, hiszen annyira fel voltak az indulatok korbácsolva, hogy ezen nem is lehetett volna csodálkozni!

Mi mindenre képes az ember a pénzvágtyában! Hogy hatalmába ejt tömegeket, vidékeket, az egész országot, egy hír, egy esemény!...

Részletek „Harctéri emlékek“ c. pályázatunk anyagából.

(2. közlemény.)

Egy félbemaradt mondat az én felejthetetlen emlékem, mert a bajtárs, aki megkezdte azt a mondatot, úgy a szívemhez nőtt, mint azóta — idegen — senki.

Címzetes csendőrörmester és bátor katona volt. 1916 február 16-án a 315. honvédegyezreddel Maroshévízről együtt mentünk ki az orosz határra. A mi 11. századunknál volt. Beosztását sohasem tudtam. Mindenütt ott volt és mindenbe volt beleszólása. Ahol szükségét látta, még le is kapkodta a magamformájú 20 éveseket. De csodálatosan — azt is mindig valami huncut mosolygással a szemében — cselekedte és ha vállalkozás, harc volt készülöben, ő volt, akit lestünk, mit mond, hogy csinálja, és ő sohase hiányzott. Talpig katona, bátor és igazságos volt. Ezért nagyon becsültem és szerettem. Ő is szeretett engem. Állóharcok alatt naponta felkeresett. Oktatott, tanított, magyarázott, viccelt és mesélt. Mindig kedélyes volt.

1916 május hónapban ezredtartalék voltunk. Június 2-án, hajnalban, mikor az oroszok pergőtűzet zúdítottak állásainkra, a riadó elrendelések örömtől sugárzó arccal szaladt minden fedezékbe és bátorságra buzdította az elesüggött legénységet. Hozzánk csupasárosan ugrott be, lihegett, de nevetve, és amikor jót látott a szemünkben, félrenyomta a sapkáját és loholt tovább, pedig úgy zúgott a gránát, mint a jégverés...

Mikor vége volt a gyúrásnak, ott feküdt mellettem egy fa tövében, én balról, ő jobbról és „csak beléjük öcsém!“ — biztatott.

Együtt voltunk másnap is, mikor az első tűzvonalból a harmadik állásra visszaszorították ezredünket.

Június 3-án, 8 órakor is egymás mellett voltunk. Az oroszok tömegesen nyomultak előre. Előttünk egy kis kiemelkedő földhányás volt. Nem volt jó kilövésünk. Éppen azt mondtam neki:

— Nincs jó kilövésed, őrmester úr!

Felém vágott a balszemével, felhúzta a szemöldökét s intett is a fejével az azt mondta:

— Nekem sincsen jó ki...

Többet nem mondott. Egy lövedék fején taláta. Oda ugrottam, hogy segítek rajta. De minden hiába volt. Szája vérezett, teste remegett, mintha nagyon fázna, aztán elcsendesedett.

Az ágyúk dörögtek, a géppuskák tovább kattogtak és én könnyes szemmel csak annyit mondhattam:

— Örmester úr! Isten veled!

Barkaszi Miklós törm. (Rakamaz).

Az 1918 októberi utolsó offenzíva alkalmával századunk olasz földön Waldabiadine község mellett volt állásban. Ebben az állásban ért bennünket a visszavonulást megelőző napokban kezdődő offenzíva. Feladatunk volt esetről-esetre a szükséghez képest, az előttünk támadó gyalogságnak tűzoltalmat nyújtani. A támadás második napján 10 óra tájban, a visszavonuló gyalogságtól értesültünk, hogy angolokkal és amerikaiakkal megerősített olasz csapatok a Piaven átkelve áttörték a frontot és nyomulnak előre. (A mi állásunk a Piavetól kb. 4 km-re volt.) Ekkor már századparancsnokunkkal a telefonösszeköttetést nem tudtuk fenntartani, mert a vonalat az ellenség ellőtte. Így szakasparancsnokainkra voltunk utalva, akik felsőbb parancs nélkül teljesen tájékozatlanok voltak. A terep áttekinthetetlen volt előttünk, így lőni nem tudtunk, mert felsőbb irányítás nélkül lövésünkkel saját csapatainkat veszélyeztettük volna.

Időközben mindig közelebről hallottuk a harci zajt, a gyalogság visszavonulása mindinkább fejtelenebbé vált. Már észleltük körülöttünk a gyalogsági lövedékek becsapódását is. Kínos helyzetben voltunk. Tehetetlenül, felsőbb parancs nélkül a helyzetet mérlegeltük: vagy meghalunk, de helyünket el nem hagyjuk, vagy helyünkön kitarva fogságba esünk, vagy pedig gyáván megfutamodunk. Most következik leírásom azon része, amely a pályázat lényegét tartalmazza, vagyis legmélyebben vésődött emlékembe. Gyáván megfutamodtunk! Szakasparancsnokunk parancsára ugyan, de felsőbb parancs nélkül ágyúkat otthagya, menekültünk. Azt az ágyúmat hagytam ott gyáván, amely mellett 16 hónapon keresztül minden viszontagságok között kitarítottam.

Ez az esemény vésődött legmélyebben az emlékembe, mert szégyentől pirult az orcám nemcsak akkor, amikor ágyúkat ott hagytuk, hanem később is, midőn a 11 napig tartó visszavonulás alatt láttam más ütegbeli tüzérbajtársaimat, akik visszavonulva ugyan, de megmentett ágyúik mellett büszkén gyalogoltak. Mi pedig szégyentől piruló orcával, ágyú nélkül, lehajtott fejjel gyalogoltunk a löszeres kocsik után.

Bárány István th. (Debrecen).

Az nem az én hibám, hogy fiatal koromnál fogva, a hosszú éveken át tartó világháborúból részemre csupán néhány hónap jutott, így nem is lehet több kimondottan emlékezetes esetem, mint kettő, éspedig egyik a konzerváról, a másik a parancsnoklásról.

1. 1918 február havában indultam a harcterre és többfelé járás után 1918 augusztus 1-én az olasz-

Gádory alez. felv.

harcterre a „Montegrappára“ kerültem. (Monte Grapa = Grappa hegy.) Ott kb. 20–22-en a 82-ik gyalogezredhez kerültünk hiánypótlásra. Abban az időben azon a részen hareszűnet volt, illetve csendesség uralkodott mindkét részről, így nyugodtan teltek harctéri kezdő napjaink.

A 6–8-ik napon az egyik este a vacsora után szokásos pótlék: lekvár és rum meggazdagodott, mert az esténként kijáró ½ de rum helyett, több mint 1 de, az 5 dkg lekvár helyett kb. 10–15 dkg és a szokásos 10 drb cigaretta helyett 20 drb jutott fejünként. Alig történt meg az elosztás, a szomszédos fedezékekben elhelyezett harctéri vén rókák közöttünk termettek és harctéri élményeik elbeszélése mellett szívesen segédkeztek a rumfogyasztás és cigaretta szívásában. A szép tettek elbeszélése mellett elég gyorsan elfogyott a kiosztott rum s ekkor a vén rókák, a hasukra gondolva, tudomásunkra adták, hogy ez a kedvezmény azért volt, mert az éjjel támadás lesz, ezt ők már tapasztalatból tudják és ilyenkor a tartalék élelmet meg szokták enni, mert támadás idején úgy is lehet szerezni. Mi valamennyien fiatalok voltunk és még harcteret nem jártunk, de meg a rum működött, így kevés társalgás után előkerültek a tartalék konzervek és az öregek segítségével mellett megkezdődött azoknak elfogyasztása. A konzerv elfogyasztása után az öreg bajtársak fedezékükbe mentek és mi viszont lázasan

vártuk a támadási parancsot. A várakozás hiábavaló volt és lassan a rum ingerlő hatása is múltott s a még előbb pirosuló arcú, harcra kész fiatal legények egyszerre sápadtabbak lettek és szinte féltünk a virradattól, de nem a támadástól, hanem a konzerv elfogyasztása miatti felelősségre vonástól. Végre megvirradt, a támadás elmaradt és reggel 8 óra tájban elhangzott az előre gondolt vezényszó. Tartalék élelemmel sorakozó! Azt a sok elkeseredett arcot, bánatos és szánalmas arc kifejezést, ami ott volt, azelőtt még soha nem láttam és nem is feledtem el soha, már csak azért sem, mert én sem voltam önmegtágadó. A sorakozónál és is azok közé léptem, kik egy lépést előre léptek. Ugyanis a sorakozó után az a vezényszó következett: akiknek nincsen meg a konzervjük, egy lépést lépjenek előre...

A kb. 20—22 főből álló szakaszból 4 csatár maradt a helyén! A szakaszparancsnok úr csak nézett ránk mozdulatlan arccal, egyenkint a szemünkbe nézett, de — legalább én — nem bírtam a nézésit... Ma is érzem. Azután kihirdette végzését, mely szerint a zsoldjaink felvételével járó fáradozás alól felmentett mindnyájunkat mindaddig, amíg az elfogyasztott konzervek darabja után a 10 korona meg nem térült. Mellékbüntetésként szerepelt a vacsorapótlék és rum elvonása és napi cigaretta visszatar-tása, végül kihirdette, hogy büntetéssel fogja sújtani, aki nekünk cigarettát mer adni. Az elvont rumot az önmegtágadók között naponta kiosztották és a cigarettát a szakaszparancsnok úr gyűjtötte. Az elkeseredésünk nagy volt, de még jobban elviseltük, mintha a vén rókák által emlegetett kikötést kellett volna megízlelni. Multak a kesergő napok, folytak a szemrehányások és okoltuk egymást meg-gondolatlanságunkért, míg végre ránk virradt egy örömmel telt nap, amikor néhai Károly király gyermeke születésének kihirdetése után szakaszparancsnokunk magához rendelt és a nagy örömnappal emlékére az elvont cigarettamennyiséget kiosztotta s okulásul a jövőre nézve útbaigazított bennünket, amiért neki örökké hálát ígértünk. Azóta, ha bárhol rumot látok mindig eszembe jut, hogy milyen meggondolatlanság elkövetője az ember, ha abból egy kicsivel nagyobb iccével emel a szájához...

2. 1918 augusztus vége felé a századparancsnok főhadnagy úr engem századküldőnek osztott be és rövid idő múlva örvezetővé léptettetett elő. Később a századnál én voltam a legmagasabb legénységi rendfokozatban. A század akkori létszáma 20—25 fő között váltakozott. 1918 október 31-ike reggelén századparancsnokom megbetegedett, az ezredparancsnoksághoz kísértem. Eltávolításunk alkalmával nekem adta át a parancsnokságot. Én ekkor nagyon boldognak éreztem magamat és csaknem futásban rohantam vissza a századhoz, hogy mint parancsnok megkezdhessem a ténykedést. Igaz, hogy mint küldönc sokat láttam és hallottam, így ekkor még biztosnak láttam a megbízatással járó teendők könnyű elvégzését, de a századhoz érkezésem után néhány óra múlva elmúltak örömeim és helyemet nem találtam sehol. Láttam előttem tüzet, vizet, de nem tudtam elgondolni, hogy miként lehetne azt elérni égés, illetve vízbefulás nélkül. Előbb csak magammal számoltam és amikor a század is eszembe jutott, még nagyobb lett az aggodalmam. Végre eljött az este. Addig, ha este lefekhettem, reggelig nem is ébredtem és ez alkalommal még 24 órakor

sem jött álom a szememre. Nem volt ugyan meleg idő, de, nekem a hátam hol izzadt, hol fázott, szóval minden elért csak az álom nem, pedig most már parancsnok voltam és közvetlen parancsnokom nem volt közelemben, így megengedhettem volna magamnak a pihenést, de én ahelyett izgultam. 24—1 óra között beállított a fedezékbe egy összekötő csatár és nekem, mint akkori századparancsnoknak egy levelet adott át. A levelet szinte remegve bontottam fel és a felbontás után láttam, hogy remegésem nem volt hiábavaló, mert a levél parancstartalma az volt: „A tartalék löszert elásni, 1 órakor az állást a legnagyobb eszben elhagyni. A század tartalék elemét arányosan elosztani és a további parancsig Barikata irányába visszavonulni.“

Mi ekkor még nem tudtuk azt, hogy a visszavonulás általános, csak amikor a tüzérségi állásokhoz értünk, akkor láttuk, hogy valami baj van, mert az ágyúk őrizetlenül, kezelő legénység nélkül, árván pihennek a hegyoldalon és nem volt, aki azokkal az olaszok ágyútűzét viszonzza. Így a sötétségben, járatlan, összelőtt és akkor is tüzérségi tűz alatt tartott hegyoldalon haladva, 1918 november 1-én reggel 7—8 órára az általunk ismert Barikatára értünk. Itt megállt a tudomány, mert a visszavonulási parancs Barikata irányába volt s most már azt is elértük, újabb parancsot nem kaptam és most már nem tudtam, hogy milyen irányba haladjak tovább. Rövid idő múlva Barikata megtelt a különböző alakulatokkal, melyek szintén vezetés alatt voltak. Ezek a csapatalakulatok különböző irányba eltávoztak és mi ott maradtunk, mert nem tudtuk, hogy hová legyünk. Végre egy okos gondolat után megtárgyaltuk, hogy a többség által választott úton indulunk, azzal a szándékkal, hogy Borgóba, a legközelebbi vasútállomásra megyünk, mert amint a többiektől hallottuk, mindenki oda készült. Az utat olyan jól megválasztottuk, mint aki Budapestről Szegedre készül menni és Budapestről a Székesfehérvári úton indul el. Így elértük azt, hogy 2-án este még távolabb voltunk Borgótól, mint az elindulásakor. Másodikán, 23 óra tájban az egyik hegy oldalán talált deszka-bódéba lepihentünk és a legnagyobb meglepetésünkre 3-án 7 óra tájban arra ébredtünk, hogy a deszka-bódé kb. 200 olasz katonával volt körülvéve és mielőtt szóhoz jutottunk volna, már fegyvertelenek voltunk. Ez volt rövid haretéri szolgálatom legszomorúbb pillanata és ekkor olyan könnyek eredtek a szemeimbe, hogy több lépést haladtam anélkül, hogy bármit is láttam volna. Ekkor odalett a parancsnokság és oda minden remény s ráadásul még 13 hónapot fogságba is töltöttem. A boldogan kezdett parancsnoklást fájdalmas könnyekkel fejeztem be, de nincs mit tagadni, mert ez így történt meg.

Az itt leírtak részemre örök emlékek. Az ember legritkább esetben beszél el, illetve örökít olyan eseményeket, amelyben az ő tudatlansága játszott a főszerepet, de én ennek dacára lemerem írni és nincs is mit szégyelnem, mert elméleti iskolám után, 17 éves koromban a földművesek sorából kerültem ki és kevés kiképzés után kerültem a haretérre, így azzal a katonai tudásommal még a saját vármegyém területén is nehéz lett volna katonai ténykedésekben parancsnokolnom, de most már, hála Istennek, a testületben szerzett tanulmányaim és

tapasztalataim kibővültek és adott esetben az eredmény is más lenne.

Dobos Ferenc tthts. (Alsókamarás).

Csőbörből-vödörbe, ezt a címet kellene adni az én harcéri emlékeim egyikének. Én bizony úgy megjártam, hogy — nagyon!

1918 június 15-én — a piavei átkelés napján — a Monte Grappán küzdő 105. kombinált gy. ezredet nyomultam előre. A támadás reggel 4 órától este 6 óráig tartott, amikor is a rohamjárőrünkből (egy tiszt és 18 főnyi legénység) hárman maradtunk sérteletlenül, a többi halott és sebesült volt.

Az esti órákban az olaszok az ellenállást feladták, visszavonultak, mire mi hárman — az egészségi vizdelemtől kifáradva, egy nagy gránáttól-csérbe befészkelődöttünk, hogy jól kipihenjük magunkat, az ezred pedig 150—200 m-rel előttünk beásta magát a hegyoldaba. Pihenőhelyünkön el is nyomott bennünket az álom s így nem vettük észre, hogy éjszaka az ezred felső parancsra visszavonult. Miniket ezen parancsról nem értesítettek, talán azért, mert nem tartoztunk a kötelékükbe, vagy pedig nem vették észre, hogy hol pihenünk. Így tudtukon kívül a két vonal közé kerültünk.

Fekvőhelyünktől hátrafelé kb. 25—30 m-re egy völgy szoros volt. Ezt persze csak másnap, 16-án reggel 7—8 óra között tudtuk és láttuk, mert akkor ébredtünk fel. Körülöttünk csend volt. Előkészültünk, hogy további beosztásunk kikérése végett a völgy szoroson keresztül hátra megyünk a zlj.-parancsnoksághoz. Egyszer csak közvetlen közelből az olaszok felé zörejt hallottam. A gránátölesérből kitekintve láttam, hogy kb. 15—20 m-re egy szakasz erejű olasz gyalogság félkör alakban kúszik felénk. Társaimmal ezt közölve, egy pillanat alatt azon elhatározásra jutottunk, hogy leghelyesebb lesz a hátra fekvő völgy szoros elérése, ott esetleg saját csapatunkat is találhatjuk, különben is ott lelünk legelőbbben védett helyet s a völgy szoroson bokrai között tüzelésünkkel az ellenséget megzavarhatjuk.

Én és Sese Flórián nevű tizedes társam gyorsan felugrottunk s rohantunk, azonban harmadik társunknak — ki éppen akkor kapesolta magára a hátizsákot — már nem volt ideje a felugrásra, mert az olaszok beugrottak hozzá a gödörbe s menekülésében megakadályozták, ránk pedig egy sortüzet adtak le. Az előttem szaladó tizedes elesett, én pedig rajta keresztül bukfenceztem, mire azonban az olaszok újból lőttek volna, egy ugrással a völgy szorosba értem, hol a golyók már nem érhettek, azonban ott ért igazán nagy meglepetés: szárad erejű olasz gyalogság ereszkedett lefelé a völgy szoroson s én beléjük ugrottam.

Természetes, hogy nem vettem fel velük a kilátástalan harcot. Igaz, hogy arra nem is volt időm, mert pillanatok alatt lefegyvereztek.

Ezt az esetet sohasem fogom elfelejteni, amikor a vélt megmenekülés helyett, az ellenség karjaiba ugrottam.

Sese Flóriánon a lövések halálos sebet ejtettek, harmadik társunkkal — Csete Lászlóval — pedig együtt töltöttem a hadifogságot.

Pálmai Péter tthts. (Tornyiszentmiklós).

(Folytatjuk.)

Törvényszéki orvostani ismeretek.

Írta: Dr. BEÖTHY KONRÁD egyet. rendk. tanár.

(7. közlemény.)

A fulladásos halálról.

A törvényszéki orvostanban fulladás alatt azt a folyamatot értjük, amikor a halál azért áll be, mert a levegőnek a belégzését valami külső, *mechanikus* ok gátolja meg. Levegő belégzése nélkül nem élhetünk s ha ez huzamosabb időn át tart: az ember halála feltétlenül bekövetkezik.

A levegő belégzésének akadályul szolgálhat:

a) a *lélegzőnyílások* elzárása valamilyen szilárd vagy folyékony tárggyal,
b) a *légutaknak* az elzárása hasonlóképpen belülről, vagy kívülről ható nyomás által, a gége és a toroknak az összeszorítása, a mellkas lélegzési kitérésének a megakadályozása pl. földdel való eltemettedéskor; végül pedig a fulladásoshoz tartozik az a halál is, amikor vagy a sérült mellkasfalán keresztül jut levegő a mellkasfelekbe, vagy pedig a sérült tüdőből kerül levegő a mellüregekbe, amely miatt aztán a tüdők nem tudnak lélegzőmozgásokat végezni.

A fulladásos halál eme fajtáinak nagyon sok közös vonásuk van; ez a közös vonás nem a fulladásban van, hanem azokban a külső folyamatokban, amelyek végeredményben fulladáshoz vezetnek. Egy egész sereg betegséget ismerünk, amelyek végeredményben a lélegzési gázcsereének a megállításához vezetnek, tehát fulladás útján a halálhoz: mégsem beszélünk fulladásról, hanem megmondjuk mindig, hogy mi hatott a szervezetre. Lehet, hogy valakinek heveny tüdővízenyője van, vagy beidegzési zavarok miatt nem tud lélegezni, mint pl. a kurará-nak nevezett mérge hatására, amely megbénítja a lélegzőizmokat, vagy a strychninnél, amely megint görcsös összehúzóásban tartja azokat. Ismerjük azokat a mérgeket, amelyek az ember lélegzőközpontjait bénítják meg az agyban; de tágabb értelemben akkor is fulladásos halálról beszélhetnénk, amikor a tüdőn keresztül haladó vérnek a mennyisége olyan kicsiny, hogy a belélegzett oxigénmennyiség nem elég a szervezet szükségletének a fedezésére, pl. elvérzésekkel kapcsolatban, vagy akkor, amikor az ember vére alkalmatlan arra, hogy az éltető oxigént megkösse, mint pl. szén-gáz- és szén-gáz-mérgezések alkalmával, stb.

Szűkebb értelemben fulladásról akkor beszélünk, ha a körlevegőt mechanikus úton zárják el a szervezettől.

Amilyen gyakori a törvényszéki orvostani értelemben vett fulladásos halál, éppen olyan rosszul, vagy pedig egyáltalán nem ismerik annak az életben megnyilvánuló jeleit, hanem csak öngyilkosságokkal, meg véletlen szerencsétlenségeknél jól-rosszul megfigyelt tüneteit, az ujságcikkekben kiszínezett halálküzdelmet stb. jegyzi meg magának

Ki tudta?

Az angina pectoris szív táji fájdalom, melynek oka a szív izomzatának hiányos oxigén ellátása. Ennek viszont különböző betegségek az előidézői, mint pl.: súlyos vérszegénység, az aorta (verőér) gyulladása, szívbillentyű bántalmak stb.

Ugyanaz mondja, írja, olvassa...
Székely Pál I. tthts. felv., Budapest.

a legtöbb ember. Később látni fogjuk, hogy nagyon sok olyan esetben, amikor fulladást jelölnek meg halálokul, nem is fulladásról van szó, hanem más-egyéből. Mi ismerjük a fulladásos halálnak minden egyes mozzanatát, állatkísérletekben pontosan megfigyeltük. A fulladásos halál éppúgy folyik le embernél is, mint állatnál.

Ha a körlevegőnek a tüdőbe való bejutása akadályozott, néhány pillanat múlva levegőszomjúság vagy egyszerűen légszomj áll be, amely abban nyilvánul, hogy erőltetett, gyorsan egymásután következõ, de hasztalan légvételeket tesz az ember. Ez tehát azt jelenti, hogy az embernek, vagy állatnak szüksége volna lélegzésre, de levegõt lélegezni nem tud, mert valami vagy a légzõnyílásokat, vagy a légutakat zárja el.

A nehézlégzésnek szakaszai vannak: 1. a kínos, nehéz belégzési kísérletek, erre fel csakhamar és pedig már a 2. percen az öntudatlanság beálltával és a göresös rángatózásokkal egyidõben a kilégzéses nehézlégzés érvényesül. Ez rendszerint egy másodpercig tartó kilégzési görcsel ér véget, s erre megint egy mély belégzési kísérlet következik. Majd ekkor egy 1 percig tartó légzési szünet következik és ezután az utolsó lélegzõmozgások következnek. Ezek az utolsó mozgások mély, rövid, valóssággal „levegõ után kapkodó“, legtöbbször a szájnak nagyfokú kitátásával együttjáró belégzésbõl állanak. E mozgások akár 3 percig is eltarthatnak, de úgy, hogy az egymásután következõ lélegzési kísérletek mind felületesebbek és gyengébbek lesznek, hogy aztán az egyik az utolsó legyen s ettõl a perctõl kezdve aztán a szív is tartósan megáll.

Meg kell említeni, hogy ezek a tünetek s ilyen lefolyásban nemesak fulladásos halálnál, hanem másfajta halálnemnél is elõfordulnak.

Az, amit most fent a fulladásos halálnál bekövetkezõ jelekrõl elmondottunk, az a fulladásos halál minden egyes fajtájánál meglehetősen egyforma; minden esetben nagyon kifejezett a nehézlégzésnek a szakasza. A fulladásos halálnak a többi szakasza természetesen függ sok mindentõl: így a kortól, erõbeli állapottól, beteges, vagy egészséges személyrõl van-e szó, fiatal, öreg-e, végzett-e kimerítõ testi munkát közvetlenül a fulladásos halál elõtt vagy nem, stb. Ha ugyanis valaki elõzetesen kimerítõ testi munkát végzett, akkor a lélegzési kísérletek sokkal rövidebb ideig fognak tartani.

Az öntudatlanság a lélegzés megszakadása után csakhamar, rendszerint az elsõ perc eltelte után lép fel. Az öntudatlanság fellépése egybeesik a kilégzési göresökkel, amelyek legnagyobbfokúak a második perc elsõ felében. Természetes, hogy ebben is vannak különbségek, hiszen ismeretes, hogy nem mindenki tudja egyforma hosszú ideig visszatartani a lélegzetét, legtöbbször csak 30–40 másodpercig tudják ezt csinálni, csak gyakorlott bûvárok képesek arra, hogy 2–3 percig kibírják a víz alatt, s azt is csak úgy, hogy elõzetesen mély és nagy belélegzéssel teltették magukat levegõvel. Így tesznek a víz alatt úszók is.

A göresök is állandó tünetei a fulladásos halálnak, ha azonban az ember a fulladásos halál elõtt kimerült, akkor a göresök esetleg ki is maradhatnak.

A szív-mûködésnek a megállása nem esik egybe a lélegzési kísérletek megszûnésével. A szív csak egy idõ múlva, néha meglehetősen hosszú idõ múlva áll meg végleg. Ezt pedig azért jó tudni, mert lélegzési kísérleteket mindaddig eredménnyel lehet végezni, amíg a szív-mûködés megvan, tehát a vízben, vagy más módon eszméletét vesztettet életre lehet kelteni sokszor nem remélt hosszú idõ múlva is. Állatkísérletek azt igazolják, hogy a szív $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ óráig is mûködik még. Hasonló ehhez az újszülötteknek a tetszhalál-állapota, amikor nem lélegzenek ugyan, de szívük még mûködik és minden esteben meg is kell kísérlni a mesterséges lélegzést. Halálos ítélet végrehajtásánál (akasztás) a szív még $\frac{1}{4}$ óra, sõt hosszabb ideig is mûködik, mint azt a kivégzéseknél mûködõ orvosok megfigyelésébõl tudjuk.

Milyen tüneteket találunk fulladásos halálnál?

Az egészen apró részletekbe belebocsátkozni nem akarok, de szükségesnek tartok egyet-mást mondani mégis, amely elváltozások a fulladásos halál megállapításánál fontosak lehetnek, nemcsak az orvosra, hanem másokra, különösképp a csendõrökre is.

A fulladásos halálra csaknem egészen jellegzetesek az ú. n. fulladásos petecsek, amelyek a kötõhártyán, az arc bõrében fordulnak elõ s az arc néha úgy néz ki, mintha szeplõs lenne. Ezek a vérzések egészen apró, tûszúrásnyi, gombostûfejnõi foltocskák, néha azonban csak egy-kettõ van jelen s nagyon könnyen el lehet nézni, különösen akkor, amikor valaki a holttest szokatlan látása miatt megfigyelõképességében amúgy is zavarva van. Ezek az apró vérzések a fulladásos halálnak a göresös szakában keletkeznek, mert ekkor a vérnyomás nagyobb s a kicsiny erek könnyebben szakadnak meg. Lehetnek ilyen apró vérzések a száj és ajkak nyálkahártyáján is, majd az orrban, a szemhéjakon, néha pedig a homlok bõrén is.

Megjegyzendõ azonban, hogy ezek az apró bõrverzések másként is keletkezhetnek. Egy fiatal ember arcán és kötõhártyáján láttunk ilyen vérzéseket, amelyek úgy keletkeztek, hogy a fiatalember feje az ágy szélén lelógott s egyideig így aludt; másik esetben pedig fiatal lánynál láttam ezt, aki heveny gyomorrontás alatti hányás alkalmával erõlködés közben egészen elkékült, majd utána az arca az apró bõrverzésektõl egészen „szeplõs lett“. Ezek az apró vérzések 3 nap alatt teljesen eltűntek.

A szemek magatartásából nem lehet a fulladásos halálra következtetni. A férfi hímtagnak a megmerevedése és ondófolyadéknak a húgycsőben való kilépése viszont egészen megszokott lelet a megfultaknál.

S mindjárt hozzátehetjük azt is, hogy egyáltalán nem jellegzetes a fulladásos halálra, hanem a legkülönbözőbb halálnemeknél is előfordul s ama egyszerű mechanikai úton jön létre, hogy a halál utáni hullamerevség alatt az ondóhólyag is megmerevedik s annak tartalma kiszorul.

Ezek volnának tehát a *külső* jelek, de ezeket egyedül sohasem szabad értékelni, hanem ehhez szorosan hozzátartozik a holttest *belső* vizsgálata, amit boncolással végzünk. Ezeket csak egészen röviden akarom megemlíteni, mert hiszen ez nem tartozik szorosan a csendőr tudnivalója közé, s éppen csak a teljesség kedvéért említtem meg. A *belső* jelek közül: a vér híg marad és sötétszínű lesz.

A tüdőknek a vérbősége gyakori lelet, de nem feltétlenül található meg minden esetben. Jobb jel ennél az, hogy a tüdőnek a hólyagcsáiban nagyon sok a levegő, a hólyagok ki vannak tágulva, s a tüdőket az eseteknek nagy számában felfújtnak találjuk, emellett pedig a tüdő egyes részeiben szakadások vannak jelen. A lép kicsiny, tokja ráncos, vérszegény. Ugyanolyan apró vérzéseket, mint a bőrben, találunk a *belső* szervek savós és nyálkahártyáin is, de nem minden esetben.

Fulladásos halál a lélegzőnyílások elzárása következtében.

Leginkább gyermekeken fordul elő úgy, hogy az orr- és a szájníylást kézzel befogják, vagy puha tárgyakkal elzárják. Előbbi esetben nyomási jelek és karcolások maradhatnak vissza az orr és a száj körül, de — minthogy a felnőtt tenyere, ujjai nagyobbak, mint az újszülött gyermeknek a száji- és orrnyílása: azért ezeket a nyomokat nem feltétlenül ezen nyílások közvetlen közelében fogjuk megtalálni, hanem az arcon szétszórva is.

Felnőtteken csak egészen kivételesen fordulnak elő szándékos emberölések ilyen módon. Volt eset, hogy felnőttet olyan módon öltek meg, hogy arcát gabonába nyomták s azt egyideig ott tartották.

A légutaknak lágy tárgyakkal való elzárása véletlenül úgy is előfordul gyermekeknél, hogy a gyermekek alvás közben a párnára fordulnak arccal s abba bele is süppednek. Ilyenkor a holttesten semmi különös nyomot nem találunk, mégis az általános leletből, hogy t. i. az arc szederjes, a tüdők felfújtak és más halálok nincs jelen, megadja a halál-ot.

Szopós gyermekeknek a lélegzőnyílásait két ízben úgy zárta el anyjuk, hogy a gyermek száját és orrát mellükhöz szorították. Az egyik 5, a másik 17 napos gyermek volt. Minden, amit rajtuk látni lehetett, az volt, hogy az arc szederjes volt. Gyermekeket szándékosan úgyis öltek meg 27 esetben, hogy azoknak mellkasát összeszorítva tartották.

Felnőtteknél is előfordul, hogy fojtogatás és zsinogelés közben orruk és szájuk nyílását kézzel elzárják. Néha olyan erős nyomást gyakorolnak a szájra, hogy a fogak kitörnek. Természetes, hogy nehezen lehet elképzelni azt, hogy ilyen esetekben ellenállási nyomok ne volnának a felnőttön, legfeljebb úgy, hogy az áldozatot többen támadják

Wissky cső. felv., Balatonfüred.

meg, amint azt láttuk abban az esetben, amikor rabot társai éjjel álmában megrohantak, pokrócot dobtak fejére, a rab megfulladt.

Egészen szokatlan és érdekes módja az öngyilkosságnak az, amikor valaki a száj- és orrnyílását elzárja. Férfi cipészcsirizzel bekent papírt ragasztott arcára úgy, hogy száj- és orrnyílásait egészen elzárta. Meg is fulladt.

Japánban egészen megszokott módja a gyermekölésnek az, hogy megnedvesített selyempapírt borítanak a gyermek arcára; a nedves papír az arc bőrén jól megtapad, a papír és a bőr közötti levegőt a gyermek hamar elhasználja s jöllehet orr- és szájníylása közvetlenül elzárva nincsen: a gyermek mégis igen rövid idő alatt megfullad.

Folyadékba fúlás. (Egyszerűen: vízbefúlás.)

Ha a lélegzőnyílások előtt nem körlevegő, hanem folyadék van, akkor az ember azt a folyadékot fogja belélegzeni. Tehát: lélegzeni tud az ember, csak hogy levegő helyett folyadékot lélegez be. Minthogy leggyakrabban vízbefúlásról van szó, azért folyadékba fúlás helyett ezentúl vízbefúlást említünk. Rendszerint az egész test vízbe kerül. Természetesen elegendő az is, hogy csupán csak a lélegzőnyílások kerüljenek vízbe, mint pl. szennyvízbe, árnyékszéktartalomba való fúlásnál, stb., amelyben megfulladni újszülötteket olyan gyakran látunk. Van aztán vérbe, iszapba, vagy más, nyúlós anyagba való fúlás is.

Egészen sekély vízben, amely nem is számít víznek, hanem pocsolyának, tócsának, mint amilyent pl. gazdaemberek udvarán láthatunk, felnőtt is belefúlhat; szőlőpermetezéshez használt rézsulfatoldatba, forró lúggal telt tartályba, feketekávéba is fulladt már bele felnőtt is.

A vízbefúlás is szakaszosan megy végbe, vagyis a *vízbejutott* ember nem hal meg azonnal. Mindenki tapasztalhatta saját magán, hogy akkor, amikor vízbeugrik, egypár pillanatra „elakad” a lélegzete, majd pedig utána jó mély lélegzetet vesz az ember. Ugyanígy van akkor is, amikor az ember arcát, mellét hideg vízzel mossa. Ez a rövid ideig tartó lélegzési szünet a bőrre gyakorolt reflexhatásra vezethető vissza. Ha az ember vízbe esik, a lélegzetnélküli állapot kb. ½ percig tart, majd utána jön a nehézlégzésnek a szakasza, amely mély,

rövid s azonnali kilégzésekkel kísért belélegzési próbakban nyilvánul; ezt nagyon szépen lehet látni a vízben elmerülteknél, amikor is sűrű, lökészerűen feltörő légbuborékok mutatják a nehézlégzést. Ekkor az öntudat még megvan. Kb. 1 perc múlva az ember elveszti öntudatát, majd mind ritkábban és ritkábban lélegzik, száját kitátja, teste össze-görbül; ezeket a lélegzési kísérleteket már végső lélegzéseknek nevezzük. Egészsében a vízbefúlásos halál 4–5 perc alatt megy végbe.

Egészen természetes, hogy vízbe került egyén célszerű mozgásokkal, úszva történő menekülési kísérletekkel egyideig a víz felületén tudja magát tartani s azáltal, hogy fel-felmerül: a fulladásos halálnak a bekövetkezését kitolhatja, különösen akkor, ha az egyes felmerülések alkalmával alkalma van bőségesen levegőt lélegzeni. Viszont megerőltető úszás, vagy valamilyen más erős testi munka után esve a vízbe, a vízbefúlásnak az idejét meg-rövidítheti.

Vízbefúlásnál a víz, vagy ha más folyadékról van szó, akkor a folyadék, ha csak nem nagyon sűrű, — bejut a tüdőbe, és pedig a finom tüdő-hólyagocskába is. Annak a víznek a mennyisége, amely a vízbefúlásos halált előidézi: különböző. Szó sincsen arról, hogy valaki azért fullad meg, mert vizet „nyel”. Attól, hogy valaki vizet nyelt, még soha meg nem halt. Nagyon nagyfokú víznyelésnél megrepedhet ugyan a gyomornak a nyálkahártyája a nagy feszülés miatt, de ez sem okoz halált olyan rövid idő alatt, mint ahogyan az vízbefúlásnál történik. A halálos mennyiségű vízbelehelés attól függ, hogy milyen egészséges volt valaki előzőleg, milyen erélyesen lélegzett, majd meg attól, vajjon egészen híg, vagy sűrű volt-e a folyadék, amit belélegzett.

Ha valaki híg folyadékba, pl. vízbe fulladt, akkor annak az arca nem szederjes, s nincs felfújva sem. *Külső* vizsgálatnál olyan jelet, amely arra utalna, hogy vízbefúlásról van-e szó, vagy, hogy a holttestet dobták a vízbe: nem ismerünk s így egyesegyedül csak arra vagyunk szorítva, hogy annak az eldöntésére, vajjon élve vagy halál után került a test a vízbe: a boncolást elvégezzük.

A vízben levő holttesten, különösen annak bőrén elváltozások mennek végbe, amit egyébként a vízben való tartózkodás idejének meghatározására szoktunk felhasználni. Meg kell azonban jegyezni azt, hogy sehol sem fordulnak elő olyan nagy tévedések, mint éppen akkor, amikor vízből kifogott holttestnek a vízben való tartózkodási idejét akarjuk meghatározni. Ha a holttest legalább néhány óráig a vízben van, — de nemcsak a holttest, hanem élő ember bőre is — ott, ahol a bőr vastagabb, így leginkább a talpakon és a könyöknek a bőrén a felhám fehéresen megvastagodik és ráncos lesz. A bőrelváltozásoknak a foka *némi* következtetést enged arra, hogy mennyi ideig feküdt a holttest a vízben. Ez az elváltozás azonban csak azt mondja, hogy az emberi test a vízben feküdt s nem jelenti egyuttal azt is, hogy az illető a vízbe *fulladt*.

Ki tudja?

melyek azok a számok, amelyek 9-el szorozva a) 88888888-at és b) 11111111-et adnak szorzatul?

Volt idő és esetek, mikor annak megállapítására, hogy öngyilkos lett-e valaki, vagy meggyilkolták, — a szemeknek a nyitva állását akarták felhasználni, mondván, hogy ha a szemek nyitva vannak, akkor vízbefojtásról van szó, ha pedig a szemek csukva vannak, akkor a test már mint holttest került a vízbe.

Megjegyzendő az, hogy nem minden vízben meghalt ember halálát vízbefúlás okozza, mert hiszen shock is lehet a halál oka hideg vízbe ugrásnál, ahol tehát a fulladásos halálnak a szakaszait nem látjuk, hanem úgy, ahogyan a vízbeugrott valaki, egyszerűen, hang nélkül és anélkül, hogy menekvészi mozgásokat tenne: egyszerűen elmerül. Azért tanítják a szülők a gyermekeiknek azt, talán anélkül, hogy maguk is tudnák, hogy ne ugorják a gyerek egyszerre a vízbe, hanem először álljon bele, majd apránként hűtse le szervezetét hideg vízzel s csak azután merüljön el benne, hogy így, a megszokással a hideg víznek a reflexes szívme-gálláshoz vezető shock-halálát elkerültessék.

A természetes okból beálló hirtelen halál nagyon sok esetben éppen a vízben éri utól az embert.

A hangtalan alámerülés bizonyítja azt, hogy nem vízbefúlásról, hanem egy, az ember szervezetében fekvő, tehát belső okról van szó, nem pedig a laikusok előtt olyan sokszor hangoztatott *úszógöresről*, amelyben mi, akik úszni tudunk, nem is nagyon hiszünk. Hiszen, ha az embernek a lábszárában támad is úszógörese, az még nem függeszti fel a menekvészi képességet, vagy azt, hogy segítségért kiáltson, már pedig ezekben az ú. n. úszógöresös esetekben senki sem hallott még kiáltást. Jusson tehát eszünkbe az, hogy van a vízben bekövetkező természetes okból beálló hirtelen halál is és hogy az úszógöres-halál nem következik be egy pillanat alatt. Hogy aztán a természetes okból beálló halált melyik szervnek a megbetegedése okozta: azt csak boncolással lehet kideríteni. Talán nem lesz felesleges megemlíteni azt, hogy olyanoknál, akiknek a dobhártyájuk nem ép, mert valamilyen betegség következtében az átljukadt vagy az orvos lyukasztotta ki azért, hogy a gennyet levezesse: a vízbefúlás gyakori és pedig azért, mert a dobhártyán keresztül a középfülbe jutott hideg víz hatására az ember szédül és nem tud egyensúlyt sem tartani; az ilyen betegek aztán nem tudnak a vízből kijutni s így belefulladnak.

Öngyilkossági módként a vízbeugrás és fúlás gyakori. Emellett nem ritka dolog, hogy ezek az öngyilkosok kezüket, lábukat összekötik, magukat nyakukon, lábukon nehezékekkel megterhelik, vagy zsebeiket rakják tele kövel, azért, hogy elsüllyedjenek.

Mint véletlen szerencsétlenség: a leggyakoribb a vízbefúlás. Részeg állapotban, vagy nyáron, a fürdőszézon alatt fordul ez elő.

Gyakori a természetes okból beálló hirtelen halál nemcsak a szabadvízben, hanem a fürdőkádban is. Sajnos, ezeknek az eseteknek csak nagyon kicsiny százaléka kerül boncolásra s ezeket a haláleseteket úgy könyvelik el, mint vízbefúlást. Pedig nagyon nagy fontossága volna eme esetek maradéknélküli tisztázásának, már csak balesetbiztosítás stb. szempontjából is. Halálküzdelem alatt is fulladhat meg

Mindenkinek jut valami... Tápai István őrm. felv., Kerekegyháza.

valaki olyan módon, hogy valami más okból összeesik, beleesik a folyadékba s azt beleheli.

Ha más módon megölt embert dobnak a vízbe, akkor az erőszakos behatásnak a nyomát a holttesten meg lehet találni. Természetesen nagyon nagy óvatosság kell ezeknek a sérüléseknek az értékelésénél, mert hiszen a feltalált külsérelmi nyomok származhatnak egy előzetes sérülésből is, amely sérülés után az illető véletlenül fulladhatott a vízbe. Az is elég gyakori eset, hogy egy másfajta megkísérelt, de eredménytelenül maradt öngyilkossági mód után a vízbe ugrik az öngyilkos, vagy hogy a víz szélén állva követ el másfajta öngyilkosságot (pl. éppen a foktői esendörgyilkos), vagy a vízben állva lövi meg magát, vágja el nyakát, szúr a szívébe, stb. úgy, hogy ú. n. kombinált öngyilkosságot csinál, ami egyáltalán nem tartozik a ritkaságok közé.

A vízi holttesteken látott sérülések keletkezését illetően nem szabad azt sem elfelejtenünk, hogy öngyilkos a vízbe való eséskor, a víz felszíne alatti tárgyakhoz ütdöve szenved el azokat, tehát azok a sérülések nem idegen kéz hatására jöttek létre. Ezek a sérülések nagyon súlyosak is lehetnek.

Volt eset, hogy egy fiatal ember vízbeugráskor hegyes karóba fúródott úgy, hogy a karó hegye a jobb lágyékhajlatban hatolt be.

Vízbeugrásnál, esésnél csupán csak a testnek a vízzel való hirtelen érintkezése alkalmával más sérülések is keletkeznek, így egy asszonynál mindkét karjának a ficamát láttuk. Koponyatörés azonban, bármilyen magasból is történjék a vízbeesés, nem fordul elő. Ellenben, ha valaki sekély vízbe ugrik, ficamodhatik, vagy nyakesigolyája is törhet.

Igen ritka esetben a dobhártya is beszakadhat vízbeugráskor.

Mindig kell arra gondolnunk, hogy a vízből kifogott holttesteken talált sérülések halál után is keletkezhetnek. Az ilyen sérüléseknek a létrejöttében nagyon sok minden szerepel. Hídpillérek, jégdarabok, malomkerék, gőzhajó evezőlapátja okozhat súlyos sérüléseket is, mint pl. a hasüregnek a megnyitása, bélrepedés, kar-, lábszár- és gerinctörést is.

Vízben élő állatok, csigák, rákok, patkányok a vízben fekvő holttestet csontig lecsupaszíthatják. Azokban az édesvizekben, ahol hal nincsen, a nagyon falánk bolharákok károsíthatják a holttestet.

Rothadás alkalmával a holttestről egyes testrészek szakadhatnak le; egészen közönséges dolog, hogy hosszabb idő óta vízben levő holttestek megcsonkulhatnak. Ha a holttest nem folyó-, hanem állóvízben fekszik, akkor egyes testrészek leszakadáshoz jóval hosszabb idő szükséges, mint folyóvízben fekvőnél. Újszülöttnek ilyen csonkulásai könnyebben jönnek létre. A csonkuláshoz vezető rothadás nagyban a víz hőmérsékletétől is függ. Viszont ne tévesszen meg bennünket az a közismert dolog, hogy feldarabolt hullának a részeit is vízbe dobják.

Rothadt holttesteken olyan szövetszakadások keletkeznek, mintha azokat hegyes, éles eszközzel ejtették volna. Dögevő madaraknak éles csőre ejt ilyen sérüléseket a holttesteken. De ilyen sérüléseknek a zöme, vagy ehhez nagyon hasonló sérülések keletkeznek a holttestnek különösen oldalsó részein is egyszerűen csak a felázás következtében. A holttesteken, a nyakon nem ritkán találunk olyan barázdát, amely a zsinegelési barázdához nagyon hasonlít, de nem külsérelmi nyom ez, legfeljebb annyiban, hogy a felöltözött holttesten a gallér nyomására vagy a begombolt ing-, nyakának a nyomására keletkeznek, különösen olyankor, amikor a holttest már rothadni kezd, vagy ha valaki magának valami súlyt köt a nyakára, vagy a holttestnek a nyakára kötnek nehezéket.

A ruházat vízáztatta részei leszakadhatnak és el is maradhatnak a holttestről. Erős cipő, eszima nem szakad el, nem marad el a holttestről.

Meddig feküdt a holttest a vízben?

Azt tudjuk, hogy a bőr hámja vízbenázáskor megvastagodik. Ez a megvastagodás és ráncba-szedődés legkorábban az ujjhegyeken megy végbe és pedig már néhány óra alatt; 2—3 nap alatt a hám az egész tenyéren megduzzad; ha most az ilyen módon megduzzadt hám levegőre jut, akkor a duzzanat

eltűnik s így megtörténhetik, hogy egyik kéznek a háma szembetűnően megduzzadt, a másik kéz pedig nem. A hámnak a megduzzadása mind nagyobb- és nagyobbfokú lesz, fellép a duzzanat a kéz hátán is, az 5—6. napon ez krétafehér lesz, összefüggése az alatta fekvő részekkel mindinkább meglazul s 2—3 hét alatt a körmökkel együtt kesztyű-ujjszerűen leválik vagy könnyen lehúzható. Ha a lábón cipő van, akkor ezek az elváltozások lassabban mennek végbe; egyébként mezítlábon azért, mert ott az elszarusodott hám vastagabb, mindez gyorsabban megy végbe.

Az is érdekelheti a csendőrt, hogy az ilyen megduzzadt hámmal bíró ujjakról még mindig lehet ujjlenyomatokat készíteni, úgy, hogy a ráncok alá folyadékot fecskendezünk, amikor is azok elsimulnak. De még abban az esetben is lehet egészen jól használható ujjlenyomatokat csinálni, ha a hám egészen levált az ujjról. Erről más alkalommal szólunk még.

A holttestnek a vízben eltöltött idejére vonatkozólag ezután a rothadásnak a foka az irányadó. Mondottuk, hogy a vízben talált holttest állapotából megmondani, hogy mennyi idő óta fekszik a vízben: egyike a legnehezebb feladatoknak, mert hiszen a rothadásnak, a felázásnak a foka nagyon sok tényezőtől függ, így pl. a víznek a hőmérsékletétől is, amiről bizony nem mindig kapunk megbízható felvilágosítást. Azért aztán az itten előforduló hibák nagyon érthetőek és menthetőek. Addig, amíg a holttest a víz alatt van, a rothadás csak lassan halad előre s még pedig annál lassabban, minél hidegebb a víz. Mihelyt azonban a holttest a felszínre kerül, akkor a rothadás annál gyorsabban megy végbe, minél hosszabb ideig volt a holttest a vízben s minél nagyobb a víz és a levegőnek a hőmérséklete. Ha ez a két utóbbi tényező nagyon megfelelő, akkor hihetetlen gyorsan fellép a szennyes zöld szín és a rothadásos gázképződés, annyira, hogy a holttest a nyári hónapokban óriásira felpuffadhat s ennek következtében az a felismerhetlenségig elváltozhatnak, annál is inkább, mert az elszíneződés és a felpuffadás az arcon a legkifejezettebb. Erős a felpuffadás és az elszíneződés a nyakon, a mellkas felső részén és a külső nemi szerveken, a herezacskón is.

A test a vízben nem süllyed el mindig kivétel nélkül; jöllehet az emberi test fajsúlya nagyobb a víz fajsúlyánál, mégis, ha sok levegő van a ruhában, akkor a levegőnek ez a mennyisége kiegyenlíti és túl is haladja a fajsúlybeli különbségeket s így a holttest a vízben vagy a víz felszínén úszhatik.

A vízbefúltak holttesteit az ár sekély helyre, vagy a partra sodorja, vagy pedig egyszer csak felmerülnek és pedig annál hamarabb, minél kedvezőbbek a feltételek a rothadásra. Ez a rothadás okozta felmerülés nyáron 2—3 nap alatt, igen kedvező esetben már órák alatt is megtörténhetik, miáltal télen vízbefúltak holttesteit hetekig, hónapokig vízbemerülve maradhatnak. A holttest felmerülésének a gyorsasága függ attól is, vajjon álló vagy folyóvízről van-e szó és még a víznek a kémiai tulajdonságaitól is, amennyiben pl. sós vízben még 40 év múlva is kifogástalan állapotban találtak meg holttesteket.

A hideg víznek a rothadást késleltető hatására vezetjük vissza azt, hogy nagyon sok olyan holt-

test merül fel tavasszal, amelyek a vízben átteleltek. Ha a szervezetben, nevezetesen a tüdőben és a belekben nincsen levegő, mint pl. halvaszülöttek tetemei, ezek aránylag sokáig maradnak a víz alatt.

A holttestnek a felmerülését akadályozhatja az, ha vízjárművek alá stb. kerülnek vagy ha azokat szándékosan súllyal terhelik meg, mint öngyilkoságnál, vagy a holttestnek szándékos eltüntetésénél.

Annak, hogy a holttest a vízben a hátán, vagy a hasán úszik, nincsen semmi jelentősége. Voltak, akik azt állították, hogy a női holttest a hátán úszik, a férfi holtteste pedig a hasán. Ez azonban nem áll, mert a folyóvízben a holttestnek a helyzete minduntalan változhatik.

Ha még hosszabb idő óta fekszik a holttest a vízben: akkor a felázásnak a jelei mind jobban és jobban kifejezésre jutnak. Már mondtuk, hogy az összefüggés a fehéren megvastagodott hám és az alatta fekvő részek között mind lazább és lazább lesz, úgy, hogy az már enyhe érintésre lesűrölhető. Korán ki szokott hullani a hajzat, a kezeknek, azok hámjának kesztyűujjszerű formában való megkopaszodása körmökkel együtt. Eme utóbbi miatt a személyazonosság megállapításánál tévedhetünk, mert durva munkát végző embernek a kezein megmarad a körömágy s ez úgy néz ki, mintha ápolt kezű egyénről volna szó.

Fiatal gyermekeknek vékony háma — az ember éppen fordítva várná — lassankint megy át ezen az elváltozáson.

A haj a fej kiemelkedő részeiről kopik le leg hamarabb, míg a halántékon és a tarkótájékon megmarad. A valóságos kopaszág és a vízben való lekopás között nem nehéz különbséget tenni, mert utóbbi esetekben meg lehet még ismerni a hajgyökeret az irhában és a fejbőr úgy néz ki, mintha finom tüvel szurkálták volna. Jöllehet elváltozik a hám, az erősebben tapadó hajsálakat még meg lehet találni itt-ott, vagy a hajsálak különböző magasságban törnek le s e miatt a fejbőr úgy néz ki, mintha borotválva volna.

Talán nem érdektelen tudni azt sem, hogy mi történik azokkal, akiket vízből kimentenek. A vízbeesés utáni harmadik perctől számítva nagyon kétséges, hogy valakit életben lehet tartani mesterséges lélegzéssel. Ezt pedig vízből kihúzottaknál mindig el kell végezni, annál is inkább, mert kísérletek tanúsága szerint nem egyszer sikerül olyan kutyákat mesterséges lélegzéssel a tetszhalálból az életbe áthozni, amelyek nyolc percig voltak víz alatt. Sok vízből kimentett egyén meghal anélkül, hogy eszméletét visszanyerné, másoknál az eszmélet visszatér átmenetileg, de igen gyakran már az első napon tüdővizényő tünetei között halnak meg. Sokan ismét kihányják a lenyelt vizet, aminek egy részét azonban öntudatlanságukban belehelnek. Ha valaki szennyvízbe esett és ebből lélegzett be, közben kimentették, akkor igen gyakran súlyos légesőhurut és lebenyéses tüdőgyulladás áll be. Kimentés után általános görcsök is jelentkezhetnek és az emlékeznek olyan sajátságos zavara maradhat vissza, hogy a kimentett egyén nem emlékszik a vízbeesésre. Kimentetteknel a nagy félelem és megijedés következtében a vizelet el is akadhat. A vizeletnek ez az elakadása egy esetben 88 óráig tartott. Annak a lehetőség, hogy a vízbeesés után tüdőgyulladás

lép fel, nagyon valószínű. Lehet, hogy valaki a kimentés alkalmával szenved el súlyos sérüléseket, mint egy esetben gégeporetörést. Hogy a vízből való kimentés után fellépő tüdőgyulladást valóban belélegzett idegen anyag okozza, azt abból tudjuk, hogy a tüdőben ezeket a belélegzett anyagokat (apró kis kősejteket, más, növényi sejteket is) megtaláljuk. A belélegzett részecskék megismerése arra is alkalmas, hogy meg tudjuk, milyen helyről, milyen vízből és így milyen távolságról úszott a holttest a megtalálás helyére.

CSENDŐR LEKSIKON.

56. Kérdés. Egy lakás bérlője több hónapon át adós maradt a lakbérrel, de a bérbeadó ismételt felszólítására sem hajlandó kiköltözni. A bérbeadó behatol a lakásba és leszedi az ablakokat, hogy a bérlőnek az otllakást lehetetlenné tegye és arra kényszerítse, hogy kiköltözködjék. Mit követelt el a bérbeadó?

Válasz. A bérbeadónak nincs joga, hogy bérlőjét — ha mindjárt hosszabb időn át nem fizetett is — önhatalmúan bármilyen módon kiköltözködtetésre kényszerítse. Ha a bérlő nem fizet, vagy ha rendesen fizet ugyan, de a bérbeadó felmondását nem hajlandó tudomásul venni és a lakásból ki nem költözik, a bérbeadónak az 1911. I. t. c. 621—638. §-ai szerint a felmondást a járásbírószághoz kell benyújtania, amely azután, ha a felmondást jogosnak találja, a lakás kiürítését és szükség esetében a kiürítés végrehajtását rendeli el. Felmondani ilyen esetben is csak a lakbérleti szerződésben, ha pedig szerződés nincsen, az illető helységre nézve érvényes lakbérleti szabályrendeletben megállapított időben lehet.

A bérbeadónak az a cselekménye, hogy a bérlő lakásában az ablakokat leszedi: az érték szerint lopás büntette vagy vétsége, akkor is, ha az ablak az ő tulajdona, sőt, ha az elvétel erőszakkal vagy fenyegetéssel történt, a cselekmény rablás is minősülhet. Az a körülmény, hogy az ablak a bérbeadó tulajdona, nem változtat ezen a minősítésen, mert a lakás és annak tartozékai, tehát az ablakai felett is mindaddig, amíg ezek a bérlő használatában, vagyis birlalatában vannak, kizárólag ő rendelkezik.

Ha a bérbeadó a bérlő lakásába ennek akarata ellenére hatolt be és onnan a bérlő távozásra felszólítása ellenére nem távozott el, magánlaksértés is fennforog.

Ha a bérbeadó az ablakokat azért szedte le, hogy ezáltal a bérlőt az esedékes lakbér megfizetésére vagy pedig a lakásból kiköltözködtetésre kényszerítse, a cselekmény zsarolás.

A bérlő kártérítést követelhet mindazon károk vagy költségek miatt, amelyeket a bérbeadó cselekménye folytán viselnie kellett. Ilyen lehet pl., ha a bérlő vagy valamelyik családtagja az ablak nélküli lakásban megbetegedett: a gyógykezelési költség, vagy pedig a szállodai költség, ha a bérlő a lakás lakhatatlansága miatt átmenetileg szállodába volt kénytelen költözködni.

57. Kérdés. Milyen ingóságokat nem szabad a végrehajtónak lefoglalnia? Vonatkozik-e a Szt. 532. pontjának az a rendelkezése, hogy a csendőr a karhatalmi segílyt megtagadhatja, ha a hatósági személy eljárása nyilvánvalóan törvénybe ütközik, olyan esetekre is, amidőn a végrehajtó olyan tárgyakat kíván lefoglalni, amelyek a törvény szerint mentesek a lefoglalás alól?

Válasz. I. A végrehajtás alól mentes ingó dolgokat eredetileg az 1881. IX. t. c. 51. §-a sorolta fel, ezt azonban hatályon kívül helyezte az 1908. XLI. t. c. 2. §-a. Az utóbbi tör-

vényhely szerint mentesek a végrehajtás alól és még a végrehajtást szenvedőnek a beleegyezésével sem foglalhatók le:

1. az isteni tiszteletre és a házi ájtatosságra közvetlenül szánt tárgyak, az imakönyvek, az istentiszteletre szánt helyiségekhez tartozó szerelvények, a sírok és sírboltok felszerelése, valamint a végrehajtást szenvedőnek vagy a házanépének temetéséhez közvetlenül szükséges tárgyak;

2. a vallási és a családi ereképek;

3. a rendjelek, érdemrendek és egyéb díszjelek;

4. a köz- vagy magánhivatalhoz, intézethez vagy üzlethez tartozó pecsétnyomók, bélyegzők, írományok, a feljegyzési, üzleti vagy egyéb könyvek, valamint a köz- és magánhivatalokhoz tartozó egyéb felszerelések;

5. a közszolgálat teljesítéséhez, valamint a hivatás gyakorlásához szükséges egyenruha, úgyszintén a vallási szertartásokat teljesítő személyeknek hivatásuk gyakorlásához előírt ruházata;

6. a fegyveres erőhöz, a csendőrséghez, valamint egyéb hatósági őrszemélyzethez tartozó egyének fegyvere, felszerelése, szerszámai, műszerei, tanároknak, közjegyzőknek, ügyvédeknek, orvosoknak, mérnököknek, íróknak, művészeknek és általában tudományos vagy művészi hivatáskörben működő személyeknek, valamint szülésznek a hivatásuk gyakorlásához szükséges könyvei, iratai, mintái, műszerei és segédeszközei;

7. a tisztviselőknek, köz- vagy magánhivatalnokoknak, lélekészeknek, tanároknak, közjegyzőknek, ügyvédeknek, orvosoknak, mérnököknek, íróknak, művészeknek és általában tudományos vagy műszaki hivatáskörben működő személyeknek, valamint szülésznek a hivatásuk gyakorlásához szükséges könyvei, iratai, mintái, műszerei és segédeszközei;

8. a gyógyszerártár berendezése, munkaszerei, tartályai és gyógyszerkészlete, amennyiben a végrehajtást szenvedőnek azokra a gyógyszerártár üzemének folytatása végett szüksége van;

9. a közkórházak és közgyógyintézetek, valamint a kórházi jelleggel felruházott magánkórházak és magángyógyintézetek felszerelése;

10. a végrehajtást szenvedőnek és háznépének a háztartáshoz szükséges házi és konyhabútorra, edények, főző- és evőeszközök, kályhák, tűzhelyek, a ruházkodáshoz szükséges tárgyak, a szükséges ágy- és fehérmű;

11. a végrehajtást szenvedőnek és háznépének betegsége vagy testi fogyatkozása okából szükséges gyógy- és egyéb szerek és segédeszközök;

12. a végrehajtást szenvedőnek és háznépének iskolai könyvei és taneszközei;

13. a kereset folytatásához és a személyes biztonságához szükséges fegyverek;

14. kisiparosoknak, kézműveseknek, ipari (gyári) munkásoknak, napszámosoknak és általában azoknak, akik magukat kézi munkával tartják fenn, a keresetük folytatásához szükséges szerszámok, eszközök, műszerek és állatok, továbbá kisiparosok és kézművesek feldolgozható anyagkészletét 200 pengő érték erejéig;

15. a végrehajtást szenvedőnek és háznépének egy havi időtartamra szükséges élelmi-, tüzelő- és világítószerek, ezek hiányában pedig készpénzből a beszerzésükhöz szükséges összeg;

16. annyi készpénz, amennyivel a végrehajtást szenvedőnek és háznépének szükséges lakásbérre egy negyedévre fedezhető;

17. a végrehajtást szenvedő választása szerint: egy tehén vagy négy juh, vagy négy kecske vagy négy sertés, úgyszintén ezen állatok részére félévi takarmány, szalma, alom, ezeknek hiányában pedig a lefoglalható készpénzből a beszerzésükhöz szükséges összeg;

18. a mezej munkálkodással foglalkozók részére az általuk művelt vagy műveltetett, de legfeljebb tizenkét kataszteri holdnyi szántó műveléséhez szükséges vetőmag, igavonó jószág, félévre szükséges takarmány, szalma és alom, továbbá gazdasági eszköz és trágya; vetőmag hiányában pedig a lefoglalható készpénzből a beszerzéshez szükséges összeg;

19. azoknál a személyeknél, akiknek járandóságai egészben vagy részben le nem foglalhatók, a náluk talált készpénzből olyan összeg, amely a végrehajtás fogantatásától a járandóság legközelebbi esedékességig terjedő időre a le nem foglalható járandóság összegének megfelelő;

20. azok a vagyontárgyak, amelyeket külön törvény a végrehajtás alól kivesz.

Külön rendelkezések még a következők:

a) annak a javára, akinek tartására a végrehajtást szenvedő a törvénynél fogva köteles, valamint a törvénytelen gyermek javára megállapított tartás végett a 15., 16., 17., 18. és 19. pontokban említett készpénzösszegek fele lefoglalható;

b) állami, törvényhatósági és községi szolgálatban levő tisztviselők és hivatalnokok továbbá a lelkészek, állami, községi vagy felekezeti nyilvános tanintézeteknél alkalmazott tanárok és tanítók, a fegyveres erő és a csendőrség, valamint a letartóztatási és javító intézetek személyzetéhez tartozó személyek, géperőre berendezett közforgalmi vasutak és gőzhajózási vállalatok tisztviselői, egyéb évi fizetéses, valamint havibéres alkalmazottai, a Nemzeti Színháznál és m. kir. Operaháznál alkalmazott igazgatósági, művészeti és gazdasági tisztviselők, drámai és operai magán-szereplők, zenekari és énekkari tagok, végül a közszolgálatban alkalmazott altisztek és szolgák rendes fizetésének és fizetés természetével bíró, bármely címen élvezett pótléknak, valamint várakozási illetékének legfeljebb egyharmada és ez is csak úgy vehető végrehajtás alá, hogy a végrehajtást szenvedő részére évi kétezer pengő a lefoglaláson túl is érintetlenül maradjon;

c) a b) alatt felsorolt személyek lakáspénze csakis lakbérkövetelés fejében foglalható le, a szolgálat után járó más járandóságai pedig egyáltalában le nem foglalhatók. Ha azonban a b) alatt említett személy lakóházának saját részére való építése vagy megvétele végett lakáspénzét közokiratban lekötötte, az ebből eredő követelés behajtása végett a lakáspénze lefoglalható;

d) az 1929-XIV. t.-c. 1. és 2. §-a szerint legénységi állományú egyén feleségét (vagy feleségét), fel- vagy lemenő égbeli rokonát illető vagy házasságon kívüli gyermek részére tartásdíj vagy ilyen tartásdíj megváltásaképpen járó összeg fejében a csendőr legénységi állományú egyénektől a havi zsold és a csendőrségi pótdíj, továbbá a nyugilletményeknek vagy ilyenek jellegével bíró egyéb illetményeknek egyharmadrésze igénybe vehető. (Egyéb természetű követelések fejében legénységi állományú egyének illetményeit nem lehet lefoglalni.)

II. A fenti rendelkezéseket csak a csendőrök általános tájékoztatása végett közöljük és nem azért, mintha a csendőrnek joga lenne a végrehajtó ténykedése felett ellenőrzést gyakorolni abból a szempontból, hogy nem foglal-e le olyan dolgokat is, amelyek a törvény szerint mentesek a lefoglalás alól. A Szut. 532. pontja azt mondja ugyanis, hogy a hivatalos eljárás „jogos vagy jogtalan voltának” elbírálásába a csendőrség rendszerint nem bocsátkozhatik és a karhatalmi segítyt csak akkor kell megtagadnia, ha a hatósági személy eljárása nyilvánvalóan törvénybe ütközik. A jogtalan eljárás miatt a felelősség a hatósági személyt és nem a csendőrt terheli és annak a megállapítása sem a csendőr feladata, hogy jogtalanság történt-e, vagy sem, hanem az eljáró hatósági közeg felettes hatóságáé. Hogy a példánál maradjunk: a lefoglalható vagy lefoglalás alól mentes tárgyak körül sokszor bonyolult vita keletkezik, amelyet a bíróságok is csak az ügy tanulmányozása után tudnak eldönteni; hogyan lenne hivatott a csendőr erről mindjárt ott a helyszínen dönteni? Vagy ha a járőr pl. a kiküldött szolgabíró mellé van karhatalomként kivezényelve, nem hivatott bírálatt tárgyává tenni, hogy a szolgabíró által elrendelt előzetes letartóztatás jogos vagy jogtalan-e; ha a letartóztatott egyén elfogására és bekísérésére felhívást kap, ezt teljesítenie kell.

A „nyilvánvalóan törvényellenes” kifejezéssel az utasítás olyan szembeszökő esetekre céloz, amikor akár jogi ismeretek nélkül is kétségtelen, hogy a hatósági személy eljárása, azaz inkább: személyes magatartása törvénybe ütközik. Ilyen eset volna pl. ha a végrehajtó a végrehajtást szenvedőt vagy más tetteleg bántalmazza, a bútorokat elszállító munkásoknak azt az utasítást adná, hogy ne törődjék vele, ha az elszállított bútorok összetörnek, ha meg akarná magát vesztegettetni, ha hivatali tennivalóját beszámíthatatlanul ittas állapotban akarná végezni stb. Csakis ilyen és hasonló esetekben kötelese a járőrnek a karhatalmi segítynyújtást beszüntetni, de ekkor is csak azután, ha a járőrvezető a hatósági személyt felkérte, hogy törvényellenes magatartásával hagyjon fel és a felkérésnek nem volt foganatja. Utasításunk életbelépése óta nem tudunk olyan esetről, hogy valahol valamelyik csendőrrjárőr így lett volna kénytelen eljárni, mert a magyar közhivatalnokok tiszteletben tartják a törvényt és szándékosan nem követnek el olyan súlyos törvénysértést, amelytől a csendőr kénytelen volna a karhatalmi segítséget megtagadni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Biztosítási csalás nyomozása.

Írta: KISS KÁLMÁN tiszthelyettes (Szeged).

A tiszakürti őrs 1937 november 22-én a szegedi 5. nyomozó alosztálynak távbeszélőn jelentette, hogy aznap virradóra Gál Simon*, tiszakürti szőlőkben levő fűszerüzletébe betörték. A tettes az egyik ablakot betörte, azon át a hálószobába, majd onnan az üzlethelyiségbe ment, ahonnan kb. 5—600 pengő értékű fűszert és ruhaneműt ellopott.

A nyomozó alosztályparancsnokság — mivel nyomozó alosztálynál nem volt — távbeszélőn parancsot adott nekem Tiszaugra, ahol egy előzőleg elkövetett pénzlopásban nyomoztam, hogy a nyomozás befejezése után azonnal menjek át szomszédos Tiszakürt községbe és a betörés ügyben az ottani őrsnek segídekzzem.

Tiszaugon a nyomozást 26-án fejeztem be, így csak 27-én, vagyis 5 nappal később tudtan csak a helyszínére érkezni.

A helyszínen a sértettet, Gál Simont találtam, akit azonnal részletesen kikérdeztem. A sértett előadta, hogy 1937 november 20-án 17 órakor ő és felesége elmentek hazulról atyja tanyájára, ahol nővére lakodalmát tartották. A lakásban senki sem maradt, csupán szomszédjának mondotta, hogy ha netalán az éjjel a kutya ugatna, nézzen ki az ő lakása felé is. A lakodalomból csak másnap, azaz 21-én 6—7 óra között tértek vissza és akkor látták, hogy a hálószoba utcára nyíló ablaka ki van törve. Az utcára nyíló üzlet külső és belső ajtója, valamint a folyosóra nyíló üzlet- és konyhaajtó ellenben be vannak zárva. A náluk volt kulccsal a folyosóra nyíló ajtót kinyitották, bementek az üzlethelyiségbe, majd onnan a lakószobába és ekkor látták, hogy betörés történt.

Úgy az üzletből, mint a hálószobából nagyobb mennyiségű holmit elloptak. A sértett azonnal rovancsolást tartott és megállapította, hogy az üzletben levő állványos fiókból 46 kg kockacukrot, 4—5 kg porcukrot, 20—25 kg mákot, 30—40 kg babot, 15—20 kg szappant, 5—6 kg kávé, 4—5 doboz cipőkrém, 10—15 üveg „Diana” sósorszeszt, 5—6 doboz cérnát, 2—3 csomag cipőfűzőt, 15—20 csomag teafüvet, 2—3 kg örölt paprikát, 1 kg törött borsot, 1 kg kolbászt és a kiszolgáló asztal egyik fiókjában az árukról vezetett üzleti könyvet, a benne levő 150 pengő készpénzzel és az utóbbi időben hozott 250—300 pengő értékű árukról szóló számlákat ellopták.

A hálószobából a nyitva volt szekrényből és az ágyról az összes fehér- és ágyneműt, valamint az ő és felesége felső- és alsóruháit kb. 200—250 pengő értékben mindössze 6—700 pengő kárértékben szintén ellopták.

Előadta még azt is, hogy az üzletben levő áru betörés és tűz ellen biztosítva van, de a lakásban volt ingóság biztosítva nem volt.

A sértett részletes kikérdezése után következett volna a helyszínelés, amiről természetesen szó sem lehetett, mivel a sértett, miután lopási esetet a tiszakürti őrsnek bejelentette és azok a helyszínre ki-

* A nevet megváltoztattuk. Szerk.

menve onnan eltávoztak, tovább árusított az üzletben. Így az helyszíni állapotára vonatkozóan eszűpán a sértettől és feleségétől tudtam némi adatokat beszerezni. Bár a tiszakürti örs egy járőre az eset bejelentése után a helyszínen azonnal megjelent, részletes helyszínelést mégsem végzett, mivel a szükséges eszközökkel nem rendelkezett, de főként azért nem, mert várta a helyszínelő alesoport megérkezését. A helyszínek változatlan állapotban való megőrzése azért nem történt meg, mert a nyomozás lefolytatására kivezényelt járőrnek az volt a feltevése, hogy a szomszédos községekben éppen akkor tartott hetivásáron fogják a tettesek az ellopott tollat és egyéb ágyneműt értékesíteni és ezért a helyszínről a sértett kikérdezése után azonnal eltávozott.

A sértett a helyszínrre vonatkozóan azt adta elő, hogy az üzletben a padlón régi számlák és egyéb papírdarabok voltak széjjel dobálva, a fiókok félig ki voltak húzva. Az üzletben és annak környékén az ellopott árukból nem volt szétszóródva semmi. Láb- és egyéb nyomok nem voltak, csupán a betört ablak alatt, a fal kiálló részén volt látható a tettes lábbelijétől ottmaradt sár. Az üzlet utcára nyíló külső és belső ajtajában a kulcsok belülről benne voltak. Az ajtók zárva voltak.

A sértett előadásából és a tőle kapott helyszíni adatokból következtetve, olyan körülmények mutatkoztak, hogy a sértett előadása körül valami nincs teljesen rendben. Feltűnő körülmény volt az, hogy a tettesek a nagymennyiségű lopott árut, ami kb. 180—200 kg súlyú lehetett, az ablakon át hordták ki,

holott az üzlet utcára nyíló ajtójában a kulcs belülről benne volt, így az azon való kijutás és a nagymennyiségű ellopott árunak a kihordása egyszerűbb lett volna, mint az ablakon. De feltűnő volt a nyomok hiánya és az is, hogy tettesek az üzleti könyvet és a benne volt számlákat is ellopták.

Az ellopott üzleti könyv vezetésére vonatkozóan a sértett azt adta elő, hogy azt azért kell vezetnie, mert községi előjáróság abból állapítja meg az üzlet forgalma után járó, illetve esedékes évi kereseti adót.

Miután az üzletben a kiszolgálást a sértett távolléte alkalmával felesége intézte, szükségesnek tartottam az ő kikérdezését is, annál is inkább, mert az ellopott fehérnemű mineműségére vonatkozóan ő tudott leginkább felvilágosítással szolgálni. Az aszszony az üzletből ellopott áruk mennyiségét és azok elhelyezését illetően férjével szemben eltérően nyilatkozott. Arról pedig, hogy az üzletben mennyi készpénz volt és hogy mennyit loptak el, egyáltalán nem volt tudomása.

A sértettnek különböző kereskedőknél összesen 180 pengő tartozása volt, mégis az üzletben 150 pengőt tartogatott előadása szerint azért, mert italméresi engedélyért folyamodott és ha az megjön, legyen miből üvegeket beszerezni.

Ezek után a sértett és felesége előadását szükségesnek láttam ellenőrizni, mivel bizonyos dolgokban eltérést és a valóságnak meg nem felelő állításokat észleltem.

1. Az ellopott üzletkönyvre vonatkozóan megállapítottam, hogy a sértettnek az az előadása, hogy azt a kereseti adó kivetése céljából szükséges vezetni, nem való, mert a pénzügyigazgatóság azt a bevételtől függetlenül havi 90 fillér átalányban már megállapította.

2. Az üzlet forgalmát (napi bevételt) illetően megállapítottam, hogy az üzlet a lehető legrosszabbul megy. A sértettet és családját szűleik látják el élelemmel.

Magyar királyi Osztálysorsjáték

játékterve nem változott

88.000 sorsjegy, 44.000 nyeremény

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

700.000 P.

Jutalom és nyeremények:

1 jutalom ...	400.000 pengő	1 nyeremény ...	60.000 pengő
1 nyeremény ...	300.000 pengő	2 nyeremény ...	50.000 pengő
1 nyeremény ...	100.000 pengő	2 nyeremény ...	40.000 pengő
1 nyeremény ...	70.000 pengő	1 nyeremény ...	30.000 pengő

stb. pengő. Összesen közel

10 millió pengő készpénz. Húzás október 15-én kezdődik!

Az I. oszt. sorsjegyek hivatalos ára:

Egész 28 pengő	Fél 14 pengő	Negyed 7 pengő	Nyolcad 3 1/2 pengő
----------------------	--------------------	----------------------	---------------------------

az összes főárusítóknál.

OSZTÁLYSORSJEGY

FŐELÁRUSÍTÓ

POLGÁR IRMA

Budapest, II., Bathhány-utca 67—69. sz.

Lendvay Zsigmond Fiai

JAPAN EZÜST
FÉMFONAL
ÉS SODRONY

Csendőrségi és katonai arany,
ezüst egyenruházati cikkek,
zsinórok gyára.

"GOLDIN"
FÉMFONAL
ÉS SODRONY

Kicsinyben eladás nincs.
Bevásárlásánál kérje a véd-
jegyünkkel ellátott árukat.

3. A megállapítás szerint a sértett felesége olyan ruhanemű ellopásáról is tett jelentést, ami egyáltalán nem is létezett.

Az így összegyűjtött adatokból következtetve, arra a meggyőződésre jutottam, hogy a bűncselekmény vagy egyáltalán nem történt meg, vagy ha mégis megtörtént, akkor az ellopott áruk mennyisége túlzott és végül, hogy a bűncselekmény elkövetésével a sértett maga gyanúsítható a legalaposabban, amit valószínűleg biztosítási csalási szándékkal követhetett el.

Miután a nyomozás adatai szerint a sértett bűnössége mellett igen sok adat szólt, felhívtam a figyelmét, hogy nyilatkozzék őszintén, mert az őszinte beismeréssel csak saját helyzetén fog könnyíteni. Mindennek ellenére sértett megmaradt amellett, hogy feljelentése a valóságnak mindenben megfelel és a bűncselekmény elkövetésében nem érzi magát bűnösnek.

A helyszín fekvése kint a szőlőtelepen olyan volt, hogy az állítólag ellopott tárgyakat a homokos környéken és éppen a szőlőtakarás alkalmával úgy el lehetett a helyszínen kívül eső területen rejteni, hogy kutatás útján való előkeríthetésére semmi remény nem volt. A sértettnak a szőlőhegyen laktak a szülei és egyéb rokonai, akiknek akár a lakásukban, akár a szőlőjük között ugyancsak elrejtették az árukat és ruhaneműeket anélkül, hogy az bárki-nek is feltűnne.

Mivel a sértett, illetve most már gyanúsított, a hiányzó áruk rejtékhelyét többszöri figyelmeztetés ellenére sem volt hajlandó megmondani és mert a helyszín közelében — szőlőhegyen — hivatalos helyiség nem volt, a gyanúsítottat Tiszakürtre kísértem. Ott, a községházánál, a bűnössége mellett bizonyító súlyos adatoknak a ráolvasása és a kellő felvilágosítás után végre beismerte, hogy a lopásról tett feljelentése valótlan. Az üzletből és a lakásából hiányzó dolgokat nem lopták el, azokat ő maga rejtette el biztosítási csalási szándékkal. Ezután előadta, hogy az egész esetet hogyan követte el.

Az utóbbi időben az üzlet annyira rosszul ment, hogy jövedelméből egyáltalán nem tudtak megélni. Ezért elhatározta, hogy betörést színlel, illetve az áruk egy részét és az összes, bár kevés ruhaneműjét elrejté és ha ez sikerül, a kifizetendő biztosítási összegből kifizeti a fennálló tartozását. A betörés elkövetéséhez legalkalmasabbnak találta azt az időt, amikor nővére esküvőjét tartják, mivel a lakás akkor egész éjjel felügyelet nélkül lesz. Mint sér-

tett azt fogja majd előadni, hogy a lopás, illetve betörés az alatt az idő alatt történt, amíg ők a lakodalomban voltak és a lakás felügyelet nélkül volt. Így őt egyáltalán nem fogják gyanúsítani a cselekmény elkövetésével, mert tanukkal igazolhatja, hogy egész éjjel a lakodalomban volt.

A lakodalom 1937 november 21-én délután és ezt követően aznap éjjel volt. Ő, mivel az üzletet délután nem akarta bezárni, nem pedig azért, mert akkorra tervezte az áruk elrejtését, nem ment el egyelőre a nővére esküvőjére, ellenben a feleségét elküldte. 18 óra előtt, mielőtt az üzletet bezárta volna, az üzletben volt árukból bizonyos mennyiséget, úgyszintén a lakásban volt ruha- és ágyneműt összeszedte és az üzletben, a fiókos állvány mögött, a falban levő kéménylyuk üregében elrejtette, majd pedig a falüreg nyílását vályoggal ismét berakta. Ezekután ő is elment atyja lakására, ahol a többi vendégekkel együtt másnap reggelig szórakozott. Hogy a gyanút magáról még felesége előtt is elhárítsa, feleségét küldte előbb haza, hogy a betörést ő fedezze fel.

Miután az üzlet biztosítva volt, feleségének azt mondta, hogy ha majd a biztosító intézettől jönnek leltározni, vagy ha a csendőrök kérdezik, hogy miből mennyit loptak el, mindenképp sokkal többet kell mondani, mint amennyi a valóságban hiányzik, hogy minél nagyobb összeget kapjanak biztosítás címén.

Gyanúsítottal kikérdezése után ismét visszatértem a helyszínre, ahol önként megmutatta, hogy az ellopottnak jelentett áruk és egyéb ruhaneműek hol vannak elrejtve. A fiókos állvány mögött, a már előbb említett helyen tényleg meg is találtuk az üzletből oda elrejtett, mintegy 100—150 pengő értékű bolti árut és a kisebb mennyiségű ruhaneműt. Az üzleti könyv, amelyben az ellopott állítólagos 150 pengő készpénz, a vásárolt árukról szóló nyugták és számlák voltak, a sertésöl padlásán, a nád közé voltak elrejtve. A gyanúsított később beismerte, hogy abban nem volt egy fillér sem. De beismerte azt is, hogy a bejelentett nagyobb mennyiségű ruhaneműek nem is voltak meg.

A feltalált tárgyakat őrizetbe vettük és mint bűnjelt, az illetékes községi előljárásságnak átadtuk. Gál Simont pedig biztosítási csalás kísérlete miatt feljelentettük.

A jövő írógépe az

ADLER

Egyéb IRODAI gépek nagy választékban, kedvező fizetési feltételekkel.

VASS JÁNOS

legújabb modellje

BUDAPEST, IV., IRÁNYI-U. 4.
TELEFON: 183—628.

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66 sz.

Fióküzlet: VII., Wesselényi-utca 55.

KARDOBJT és MÁS FELSZERELÉSI CIKKJEIT SZEREZZE BE KÖZVETLEN

PERLIK JÁNOS
CSENDŐRSÉGI ÉS KATONAI FELSZERELÉSI ÜZEMÉNY
PESTSZENTIMRE. (Postafiók)

Kardnikkelozést, aranyozást, ezüstözést olcsón végezzek.

Thebris

a legjobb MAGYAR másolóíron

Gyártja: SCHULER JÓZSEF RT. Budapest

A bűnügytani elmélet hangsúlyozza a helyszíni szemle fontosságát. A helyszíni szemlét rendszerint a nyomozás kezdetén kell megtartani, tehát teljesen tisztázatlan viszonyok között, amikor még nem tudni, hogy mit kell keresni, mi a jelentéktelen. Nem marad más hátra — tanítja a kriminalisztikai elmélet — mint a helyszínt négyzetcentiméterenként átvizsgálni és a leletet pontosan rögzíteni.

Ha ezt az elemi szabályt a nyomozás emberei ebben az esetben is megszívlelték volna, akkor a nyomozás hamar célhoz jutott volna. Az alapos helyszíni szemlének az elrejtett holmit és ezáltal a rejtély kulesát napfényre kellett volna hozni. A friss vályogberakás gyakorlott nyomozó figyelmét nem kerülheti el.

A betörést vagy gyujtogatást színlelő biztosítási csaló az értékeket rendszerint házon kívül helyezi biztonságba. Ebből a szempontból ez az eset érdekes. Meg kell jegyezni a jövőre nézve, mert megisméltódnak.

Dicséret. A debreceni VI. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte Varga Demeter törzsrőrmester v-t, mert 1936. és 1938. években a kenderesi örkülönítményen Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében a felelősségteljes szolgálatokat mindenkor a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel és éberséggel teljesítette és igen példás magaviseletet tanusított.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok.
A budapesti I. kerület állományából: Kiss Mihály és Zerényi Mihály csendőrök együtt 4 P 96 f, Takács Béla tiszthelyettes 4 P 48 f, Bokkon Lajos törzsrőrmester és Erdélyi Ferenc csendőr együtt 2 P 86 f, Jakus József csendőr 1 P 63 f, Bokkon Lajos törzsrőrmester és Erdélyi Ferenc csendőr együtt 1 P 44 f, Váradi József tiszthelyettes 3 P 63 f, Török István prb. csendőr 3 P 63 f, Pálfalvi Máté törzsrőrmester és Endrédi János csendőr együtt 0 P 94 f, Lukács György és Endei József csendőrök együtt 6 P 66 f, Pálfalvi György csendőr 7 P 45 f, Járdánházy Gábor törzsrőrmester 7 P 35 f, Józsa Mihály törzsrőrmester és Király István őrmester együtt 1 P 47 f, Balog János őrmester és Szabó József csendőr együtt 1 P 46 f, Pálfalvi Máté törzsrőrmester és Tót-Pál János prb. csendőr együtt 4 P 09 f, Köhegyi Ferenc törzsrőrmester 1 P 50 f, Szilágyi Sándor tiszthelyettes 4 P 40 f, Molnár József és Bötti Alajos csendőrök együtt 2 P 36 f, Boros István tiszthelyettes és Endrédi Imre csendőr 4 P 73 f, Székely Ferenc tiszthelyettes 1 P 08 f, Mészáros

János törzsrőrmester és Rigó József csendőr együtt 5 P, Horváth Imre II. törzsrőrmester és Bojtos János csendőr együtt 5 P, Ujvári Mihály törzsrőrmester és Torda Ferenc csendőr együtt 5 P, *a székesfehérvári II. kerület állományából:* Nagy Sándor törzsrőrmester és Burján Károly csendőr külön-külön 0 P 99 f, Halmos Ferenc és vitéz Somkői Jakab csendőrök együtt 5 P, Molnár Ferenc törzsrőrmester 0 P 52 f, Kovács László őrmester 0 P 51 f, Molnár Imre tiszthelyettes 3 P 03 f, Szabó Károly törzsrőrmester 11 P 83 f, Kovács László őrmester 11 P 82 f, Cserjés Imre csendőr 5 P 40 f, Virág György prb. csendőr 5 P 40 f, Bérczes József törzsrőrmester 1 P 12 f, Szabó József törzsrőrmester 1 P 12 f, Szóts János törzsrőrmester 2 P 50 f, Samu László csendőr 2 P 50 f, Lukács János alhadnagy 0 P 65 f, *a szombathelyi III. kerület állományából:* Valkó István őrmester 10 P 15 f, Hevesi Lajos prb. csendőr 10 P 15 f, Szamosi József törzsrőrmester 1 P 01 f, Faggyasi Imre csendőr 1 P 01 f, Szabó István csendőr 1 P 01 f, Fülöp János tiszthelyettes 6 P 62 f, Keresztés István csendőr 6 P 62 f, Németh Antal őrmester 1 P 25 f, Fenyvesi Jenő csendőr 1 P 25 f, *a pécsi IV. kerület állományából:* Madaras Sándor törzsrőrmester 12 P 43 f, Varga István II. csendőr 12 P 42 f, Viola István őrmester és Belovári András csendőr együtt 2 P 50 f, Cserfalvi József törzsrőrmester és Barta Sándor őrmester együtt 2 P 50 f, Pangur Sándor őrmester és Turesány István csendőr együtt 2 P 50 f, Bozsó István törzsrőrmester 3 P 98 f, Iványi István csendőr 3 P 98 f, Csértó József törzsrőrmester 6 P 22 f, Utasi Béla prb. csendőr 6 P 22 f, Tömö Imre tiszthelyettes 4 P 97 f, Horváth Mihály törzsrőrmester 4 P 97 f, Szabadi Ferenc csendőr 4 P 97 f, Mezői Ferenc prb. csendőr 4 P 97 f, Fodor Miklós őrmester 4 P 62 f, Piros István csendőr 4 P 61 f, *a szegedi V. kerület állományából:* Kerekes János II. törzsrőrmester, Fias József őrmester és Szombati Lajos csendőr együtt 34 P 50 f, Koszó József őrmester 5 P, Monus Pál törzsrőrmester és Zöldesi Mihály csendőr együtt 2 P 50 f, Hajdu Ferenc csendőr 28 P 88 f, Turócz István őrmester, Balogh György csendőr, Kerekes János és Fias József őrmester, Szombati Lajos és Bálint Lajos csendőr együtt 22 P 24 f, Kovács Gábor törzsrőrmester és Balogh Mihály csendőr együtt 3 P, Járomi Lajos tiszthelyettes és Ökrös Mihály őrmester együtt 3 P 70 f, *a debreceni VI. kerület állományából:* Ács Domokos tiszthelyettes 5 P 77 f, Fejes Imre törzsrőrmester 5 P 76 f, Gödri Zsigmond törzsrőrmester 0 P 65 f, Monostori Mihály őrmester 3 P 41 f, Németh István csendőr 0 P 65 f, Szabó András tiszthelyettes 7 P 52 f, Mészáros Gusztáv tiszthelyettes 1 P 12 f, Borbély Viktor tiszthelyettes 0 P 92 f, Hunyadi Imre törzsrőrmester 3 P 68 f, Komáromi Sándor törzsrőrmester 1 P 12 f, Kovács Sándor őrmester 7 P 52 f, Seregélyes Márton őrmester 1 P 11 f, Kovács László 0 P 92 f, Erdei Jenő csendőr 3 P 68 f, Varga Lajos törzsrőrmester 13 P 34 f, Molnár Sándor törzsrőrmester 13 P 33 f, *a miskolci VII. kerület állományából:* Varga Lajos I. törzsrőrmester 6 P 07 f, Dudás Antal csendőr 6 P 07 f, Palotás Pál törzsrőrmester 1 P 49 f, Király József csendőr 1 P 48 f, Bajó Lajos törzsrőrmester 1 P 48 f, Hidvégi Sándor csendőr 1 P 48 f, Varga Lajos I. törzsrőrmester 1 P 75 f, Balogh László prb. csendőr 1 P 75 f, Török István őrmester 0 P 64 f, Koppányi Bertalan csendőr 0 P 64 f, Székely József tiszthelyettes 0 P 40 f, Erdélyi István csendőr 0 P 40 f, Jobbágy Kálmán törzsrőrmester 1 P 66 f, Tokodi Lajos csendőr 1 P 67 f, Hidvégi Sándor csendőr 1 P 67 f, Bajó Lajos törzsrőrmester 5 P, Kása Mátyás prb. csendőr 5 P, Boeska László törzsrőrmester 8 P 60 f, Sóvári István csendőr 8 P 60 f, Pusztai Sándor tiszthelyettes 1 P 96 f, Virág Ferenc csendőr 2 P 30 f, Bagoly János törzsrőrmester 59 P, Tóth János csendőr 0 P 27 f, tettenérői és feljelentési jutalékokban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

csendőrségi jutalmazási alap javára. A felajánlott összeget a belügyminiszter úr elfogadta.

Közúti balesetek. A győri közlekedési őrs állományába tartozó *Szabó József I.* őrmester és *Kiss Cz. Gyula* csendőrből álló közlekedési járőr folyó hó 11-én 11 óra 05 perckor az F-043 rendszámú kincstári gépkocsival Pilisvörösvár határában összeütközött a Bf-945. rendszámú polgári személygépkocsival. Az összeütközés következtében *Szabó I.* őrmester és a polgári gépkocsiban ülő Kelemen Béláné könnyebben megsérültek. Mindkét gépkocsi erősen megrongálódott. — Folyó hó 17-én a pécsi 4. nyomozó alosztályparancsnokság gépkocsija Pécs határában, a Kokszi-művek előtt, két parasztszekér előzése után egy szembe jövő szekérrel összeütközött és üzemképtelenné vált. *Varga Gyula* őrmester, gépkocsivezető az orrán zúzóást szenvedett. A kivizsgálás mindkét baleset ügyében megtörtént.

Fegyverhasználatok. A piliscsabai őrs állományába tartozó és szabadságon levő *Farkas Mihály* csendőr Kovács László tinnye lakossal egy mulatságból igyekezett haza. Útközben Kovács László összeszólalkozott Vándor József tinnye lakossal, amikor utóbbi zsebkést rántott és Kovácsot több helyen megzurta. *Farkas* csendőr Vándorral szemben szolgálatilag fellépett és ellene kardfegyvert használt. Vándor könnyebben megsérült, sérülése kb. 8 napon belül gyógyul.

A kunágotai őrs állományába tartozó *Csukor Béla* őrmester és *Vincze István* prb. csendőrből álló járőr Pál Lajos és Pál Károly kunágotai lakos földművesek ellen folyó hó 21-én 20 óra 10 perckor löfegyvert használt, mert azok a járőrt baltával és vasvillával megtámadták. A támadók ellen a járőr összesen 4 lövést tett. A fegyverhasználat következtében mindkét támadó meghalt. *Csukor* őrmester a felső jobb karján és jobb csuklóján baltafog ütéstől származó sérülést szenvedett. Sérülése orvosi vélemény szerint kb. 8 napon belül gyógyul.

A kelebiali őrs állományába tartozó *Fodor János* őrmester és *Kerepesi Antal* csendőrből álló járőr folyó hó 22-én reggel 5 óra tájban, az örskörlet határát szegélyező jogszűrés határ mentén elterülő erdőben, a kiszállási örskörletből ellopott 4 darab ló tolvajainak üldözése közben, a menekülő gyanúsítottak ellen löfegyvert használt. A fegyverhasználat eredménytelen maradt, a gyanúsítottak a határon át Jugoszláviába menekültek.

Polgári iskolát végző csendőrök figyelmébe. A pécsi IV. honvéd vegyesdandár polgári iskolai előkészítő tanfolyamain — ahol egy évig mint előadó és két évig mint tanfolyamvezető működtem — szerzett tapasztalatok arra ösztönöztek, hogy kizáróan a m. kir. honvédség, vámőrség és csendőrség tagjainak polgári iskolai magánvizsgákra előkészítésével foglalkozzam. A tanfolyamra minden csendőr jelentkezhetik, bárhol teljesít is szolgálatot, mert a jelentkezőket levelezőoktatásban részesítem. Úgyhogy tanulmányait mindenki az állomáshelyén, önképzés útján folytathatja, csupán a vizsgák előtt kell 2-4 héttig nálam tartózkodni, ahol akkor a tanulók délelőtt és délután is alapos oktatásban részesülnek. Erre csak szabadságon van lehetőség. A személyes oktatás tartama alatt a magántanuló elhelyezéséről és élelmezéséről az étkezési pénz ellenében gondoskodom és így a nálam tartózkodás nem jár nagyobb költséggel, mint az őrsön. Az oktatás legalább egy havi előkészítési díj befizetésével veszi kezdetét. Vizsgázni lehet az év júniusában, decemberében és kivételek esetekben szeptemberben. Tehetséges tanulók az első és második osztályból összevont vizsgát is tehetnek. Ha valakinek a négy középiskolája már megvan és érettségit szeretne tenni, úgy reál, reálgimnáziumi, gimnáziumi vagy kereskedelmi magánvizsgára is előkészítem. Az első polgári letéveséhez legalább négy elemi szükséges; ha ez valakinek nincs meg, az elemi iskola negyedik osztályára díjtalanul előkészítem. A honvédség, határőr- és csendőrség sok tagját készítettem elő szép eredménnyel. Voltak, akik a négy polgári osztályt 18 hónap alatt

végezték el. Legutóbb múlt év december havában öt csendőrtanítványom tett magánvizsgálatot. Négy az első-második osztályból összevont vizsgálatot, egy pedig az első osztályból, vagyis öten összesen kilenc osztályból tettek sikeres magánvizsgálatot. Buzdításul megemlítem, hogy magam is, mint teljesen árva, minden támogatás nélkül, magánúton végeztem el tanulmányaimat. Öt középiskolával vonultam be és mint katona érettségiztem, elvégeztem a kereskedelmi akadémiai tanfolyamot, az egyetemet és két doktori diplomát szereztem. Többek érdeklődésére közlöm továbbá, hogy az őrsökön lakó nős csendőrök fiú- és leánygyermeküknek magánúton való előkészítését is vállalom. Ezek természetesen külön csoportban részesülnek oktatásban. Ez főleg a nehéz helyzetben levő, többgyermekes családokra kedvező, mert az iskoláztatási költség így lényegesen kevesebb, mint a rendes tanuló költsége, akiket tíz hónapon át a távoli városban kell iskolába járattatni. Minden levélben való érdeklődésre kettős válaszbélyeg ellenében készsággal adok felvilágosítást. Német, francia és angol nyelvek, továbbá számtan és mértan tanítását külön is vállalom. *Dr. Stimáczy Dömjén*, Budapest, VI., Aréna-út 140. fsz. 12.

Többek érdeklődésére közöljük, hogy a csendőrségi zsebkönyvet a tényleges szolgálatban álló tiszt és legénységi bajtársak csak az illetékes gazdasági hivatal útján rendelhetik meg s az árát is a gazdasági hivatal vonja le. Közvetlen megrendelést tényleges állományúaktól nem fogadhatunk el. Nyugállományú tiszt és legénységi bajtársaink a zsebkönyvet közvetlenül rendelhetik meg a szerkesztőségnél, az árát pedig a zsebkönyvhez mellékelt befizetési lapon fizetik be, a zsebkönyv kiküldése után. A zsebkönyv ára 1939. évre is változatlanul 2 pengő 50 fillér. Megrendeléseket csak október 20-ig fogadjunk el.

A Bűvár szeptemberi számát *Nemes Suhay Imrének* az új, független Egyiptom életéről írt beszámolója nyitja meg. *Urbányi János* a gyermekbénulásról, *Pongrácz Sándor* a legősibb dalról, a tücsök csiripeléséről ír. *Cavalloni Ferenc* a nagy magyar fizikusokról és asztrofizikusokról emlékezik meg. *Ambrus Tibor* a bolgár dohány- és rózsaoilajtermesztésről számol be. *Tolmár Gyula* a kvarcóra ismertetése kapcsán rámutat a Föld forgásának időbeli egyenetlenségeire. *Polgár Tibor* a kottairógépet ismerteti, *Bihari Sándor* elmondja, hogyan tanulják ma a fizikát. *Vizy András* az olaszországi Dopolavoromozgalmáról, *Szlatinay László* a legújabb műgyantákról, *Kolovány Gábor* a szivacs kultúrtörténeti szerepéről tájékoztat. *Tangl Harald* a XVI. nemzetközi fizioiógiai kongresszusról, *Hejdu Elemér* az Energia-világkonferenciáról számol be. A tanulmányokat és a Tudomány műhelyéből című szemlélt ezáltal is sok érdekes kép kíséri.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít, Várfai (Vlahina) Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5. fsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani). *Dél József* ny. thts. Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz., *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztol, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet körút 35.) kappanfarokból különleges gondtal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőnek kell viselni.

Tisztisapka
P 5.50-től

Altisztisapka
P 5.80.

BAKONYI MIHÁLY

SAPKA ÉS CSÁKÓ KÉSZÍTŐ

EGYENRÚHÁZATI CIKKEK KERESKEDÉSE

Mint keresztény iparos sapkáimat magam készítem.
Budapest, Üllői-út 16/b. Telefon: 145-122.

Árjegyzékem nyomás alatt van.

Minden sapka
selyem bélés-
sel értendő.

Kamgarn tábori
P 5.50

Dudás Dezsőt, aki 1917—18. években Szerbiában mint II. oszt. csendőrtörzsrőrmester a Gornya Dobrinjai őrs parancsnoka volt, keresi Raab Adolf csanádpalotai lakos, aki nevezettel 1918. év október végéig a fenti őrsön teljesített szolgálatot mint segédcsendő. Aki tud valamit Dudás Dezsőről, közölje azt közvetlenül Raab Adolffal fenti címen.

Melléklet, Lapunk mai számához csatoltuk a Tribon ruházati rt. (Budapest, VIII., Üllői-út 14.) árjegyzék-mellékletét.

SZEMÉLYI HIREK.

Új szakaszparancsnokok. A szombathelyi III. kerületben Vad István tiszthelyettes és a pécsi IV. kerületben Gönczöl András alhadnagy.

Közlekedési szakaszparancsnokok. Budapesten Kalotai Zsigmond m. tiszthelyettes, Székesfehérváron vitéz Kovács Dénes m. tiszthelyettes és Debrecenben Sipos István m. tiszthelyettes.

Házasságot kötöttek. Dr. Házy Antal főhadnagy Gergye Emília-Karolina úrhölgygel Szombathelyen. A budapesti I. kerületben Holló Rezső törzsrőrmester Bakonyzsegi Ilonával Debrecenben, Szalontai Zoltán törzsrőrmester v. Skubic Máriával Pilisvörösváron, Kutasi Imre törzsrőrmester Gera Katalinnal Újkígyóson, Sági Antal őrmester Szücs Máriával Jászkarajenőn, Balla József őrmester Kiss Etellel Cegléden, Völgyes Ferenc csendőr Balogh Erzsébettel Bugyin, Galambos Mihály őrmester Major Erzsébettel Bagon, a székesfehérvári II. kerületben Szalkai Ferenc tiszthelyettes Tarsai Ilonával Komáromban, Kővári István törzsrőrmester v. Koppán Máriával Bana községben, Sebestyén József törzsrőrmester v. Simon Sára-Jolánnal Gárdonyban, a szombathelyi III. kerületben Jéranyi Antal törzsrőrmester v. Erdős Ilonával Szombathelyen, Pusztai Béla őrmester Krasznai Erzsébettel Celldömölkön, a szegedi V. kerületben Nemes György őrmester Fári Erzsébettel Hódmezővásárhelyen, Töke Lajos őrmester Kapornai Máriával Dömösön, Sipos Mihály őrmester Varró Rozáliával Szentesen, a debreceni VI. kerületben Balázs György törzsrőrmester Gáspár Ilonával Szatmáregesken.

Családi hírek. Született: a budapesti I. kerületben Adám Miklós törzsrőrmester feleségének Éva-Rozália leánya, Csapó Sándor I. törzsrőrmester feleségének Sarolla-Mária-Terézia leánya, Egerszegi Zsigmond törzsrőrmester v. feleségének Zsigmond-János fia, Vásárhelyi György tiszthelyettes feleségének Mária-Rozália leánya, Tóth József V. törzsrőrmester

v. feleségének Judit-Lidia leánya, Horváth Imre II. törzsrőrmester feleségének Katalin-Borbála leánya, Kádár József törzsrőrmester feleségének Gabriella-Mária leánya, Jegenyés Pál törzsrőrmester v. feleségének György-Lajos fia, a székesfehérvári II. kerületben Nyitrai József tiszthelyettes feleségének Zoltán-Imre fia, Halmos József törzsrőrmester v. feleségének Valéria-Erzsébet leánya, Bérczes József törzsrőrmester feleségének Mária leánya, Kondor András törzsrőrmester feleségének Mária-Magdolna leánya, Tóth Lajos I. törzsrőrmester v. feleségének Irma-Eleonóra leánya, Bodó Imre törzsrőrmester feleségének Imre-Zoltán fia, Takács István törzsrőrmester feleségének István-Imre fia, Bányai László törzsrőrmester feleségének Gizella leánya, Szabó József XII. törzsrőrmester v. feleségének Éva-Ida leánya, Koppányi Károly tiszthelyettes feleségének Károly-Pál fia, Borbély János őrmester feleségének János-András-István fia, a szombathelyi III. kerületben Németh Ferenc IV. törzsrőrmester v. feleségének Éva-Julianna leánya, Balogh Antal I. törzsrőrmester v. feleségének Marianna-Margit leánya, Jenei Máté őrmester feleségének Irma-Zsuzsanna leánya, Horváth Jenő törzsrőrmester feleségének Éva-Erzsébet leánya, a pécsi IV. kerületben Tápai István törzsrőrmester v. feleségének Erzsébet leánya, Pap Gyula törzsrőrmester feleségének Gyula-István fia, a szegedi V. kerületben Boros Jenő őrmester feleségének Gyöngyike-Edit-Mária leánya, a debreceni VI. kerületben Komlósi Károly törzsrőrmester feleségének Gyula fia, Simon József törzsrőrmester feleségének Ferenc fia, Tukacs Mihály törzsrőrmester feleségének Tibor fia, Tóth Lajos II. törzsrőrmester v. feleségének Lajos fia, a miskolci VII. kerületben Kiss Sándor tiszthelyettes feleségének Katalin-Mária leánya, Lénárt Lajos törzsrőrmester v. feleségének Lajos fia, Urji Pál törzsrőrmester feleségének Pál nevű fia, Kovács Imre III. tiszthelyettes feleségének Gizella-ida leánya, Tóth József III. tiszthelyettes feleségének Éva-Katalin leánya, Baráti János törzsrőrmester feleségének Valéria-Erzsébet leánya, Somodi István törzsrőrmester feleségének Béla fia, Mojzes József törzsrőrmester feleségének Éva-Mária leánya, Csiba Ferenc tiszthelyettes feleségének István-Ferenc fia, Veres József tiszthelyettes feleségének Zsuzsanna-Jolán leánya, Bódi Gusztáv törzsrőrmester v. feleségének Gusztáv-János fia, Kevés József törzsrőrmester v. feleségének Márta-Irma leánya.

Halálozás. Mohácsi Ferenc szv. tiszthelyettes felesége Zalaegerszegen, Módos János ny. áll. g. tiszthelyettes Apátfalván, Mester János ny. áll. törzsrőrmester Szegeden, Tóth Sándor III. törzsrőrmester v. Sándor fia Nyögéren, Miklós Mihály törzsrőrmester Tibor-Mihály fia Alattyanban, Harmat István szv. tiszthelyettes Julianna-Magdolna leánya Sátoraljaújhelyben, Baráti János törzsrőrmester Valéria-Erzsébet leánya, Egercséhiben, Simon János törzsrőrmester Erzsébet-Éva leánya Szerencsen elhunytak.

MERCEDES IROGEP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

IROGEP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Négy évtizede vásárolnak
legjobb megelégedésre kiváló
rádiókat, **hangszereket**

REMÉNYI MIHÁLY öfensége dr. József Ferenc kir. herceg és a
m. kir. Zeneművészeti Főiskola szállítmányát.

Budapest, VI., Király-utca 58-60. Kérjen árjegyzéket!

Igen előnyös fizetési feltételekkel, előlegnélküli
hittel a M. KIR. CSENDŐRSÉG m. t. tagjai részére

Bútorok, szelönok, matracok és sodronyok, szőnyeg-
árak, futó- és ebédülőszőnyegek, dísztárgyak és az
összes vászonárak, abroszok, ágynemű damasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk!

● Lakásberendező vállalat, VI. Andrásy út 66 ●

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymatni. A nyomdai korrektúrárt mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) sziveskedjenek megrendelni, mely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kitéle felől senkinek sem adunk

felvilágosítást. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrléxikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei évi 10 P előfizetési díjat fizetnek. Legkisebb előfizetési idő: félév. Nyugállományú legénységi olvasóink az előfizetési díjat 2 pengős részletekben is fizethetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Böszörményi-út 21. szám.”

Csemő. Muzsik Zoltán ny. áll. ezredes Budapesten lakik.

Alpár. Az alpári őröket kérjük, értesítse Alpáron, a Petőfi Sándor-utcai Bitó-lakásban lakó Kürti Annát, hogy őrösfőzőnők ajánlkozását lapunkban nem közölhetjük.

Polgári p. Lexikonban felelünk.

B. k. Érdeklődő. A csendőrtiszti állomány kiegészítésére vonatkozó pályázati hirdmény a f. évi 16. Cs. K.-ben jelent meg. A határidő f. évi augusztus 20-án lejárt, a felvételek már meg is történtek. Így elkészt.

T. I. III. Elhalt hadirokkant özvegye csak abban az esetben kaphat volt férje után járandóságot, ha a férj elhalálásától számítva 1 éven belül az özvegy hadiözvegygé való nyilvánítását kéri. Ez bizonyos feltételekhez van kötve. Ezeket megtudja az 1933. évi VII. t.-c.-ből. Küldjön be levélben 82 fillér árú postabélyeget az alább megadott címre és kérje az 1933. évi VII. t.-c. elküldését. Abból mindent megtud. Cím: Hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva országos nemzeti szövetségének központja, Budapest, VI., Benezur-u. 2. Előbb kísérelje meg a községi előljárásnál a jelzett törvény alapján a szükségességeket megtudni.

Árvák. Az a körülmény, hogy a csendőr hadiárva, a menyasszony pedig félárva, a nősülési engedély soronkívüli elnyerésére még nem ok. Rendkívüli méltánylást érdemlő esetben (pl. a menyasszony hozzátartozói elhalnak stb.) azonban kérhető az engedély soronkívüli kiadása is.

Vezényelt. Olvassa el a f. évi 18. sz. Cs. L.-ban „Kastély” jeligés üzenetünk 1. pontját.

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szíjazatok, nyergesek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

Újrendszerű bútorthitel!

Lakását berendezheti bútorral, szőnyeggel minden csendőr **ELŐLEG NÉLKÜL** harminc egyenlő havi részletre, vagyis minden P 100.— után 3.33 pengő havi részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérműt és minden felszerelést. ● Vidéki megbízottak!

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, meszesemenő jótállással
FORBÁTH és RÉVÉSZ
Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

150190. Nősülési kérvényét újból beadhatja. Ha nem Ön a hibás abban, hogy előbbi kérvényét vissza kellett vonnia, az A-57. „Nősülési szabályzat“ 1. sz. Függelék 12. §. 52. pontjának utolsó bekezdése alapján kérheti a régi sorszám megadását.

Vitás. Azt kérdezi, hogy mi a különbség „idegen“ és „külföldi“ között. Az „idegen“ szó elsősorban a máshová tartozást, más helyen lakást fejezi ki. Nem is szükséges, hogy az illető ismeretlen legyen. Pl. az „idegen őrsbe“i csendőr“ lehet régi jó cimborá s az „idegen őrs“ is olyan, melyen már szolgált a csendőr. Abban a vonatkozásban, amelyben a csendőr az ellenőrzéssel kapcsolatban használja az „idegen“ szót, rendszerint vele jár az „ismeretlen“-ség fogalma is, bár itt sem szükséges, mert a több éven át ugyanazon őrsállomáson nyaraló bécsi embert az őrs minden tagja ismeri már, mégis „idegen.“ Az „idegen“ lehet más helyen lakó magyar honos, vagy külföldi is. Ez a szó tehát összefoglaló fogalom. A „külföldi“ azonban kizárólag külhonos idegent jelent.

L. S., Kecskemét. Báró Podmaniczky Péter ny. huszárezredes, Budapest, VIII., József-körút 43. alatt lakik.

Kalocsai őrsöt kérjük, hogy alkalmmal Bíró Imre ny. tthts-t erről az üzenetünkről értesítse. Sorsa szomorú triánoni magyar sors. Más nemzetbeli összeroppanna alatta. Minden vagyonát feláldozta a Hazáért, gyermekét nem tudja elhelyezni... Leánya előjegyzése még fennáll s értesülésünk szerint igen sokadmagával vár még a kinevezésre. Őszintén kívánjuk, hogy mielőbb meglegyen. Szorultságára tekintettel próbálja meg segítyt kérni. A hozzánk intézett levelében foglaltakhoz kb. hasonlóan összeállított kérvényét intézte a BM. úrhoz (VI. b. osztály). Levélben nem válaszolunk. A 20 filléres bélyeget lapunk javára bevételteztük.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cífraságok helyett a magunk levelezőlapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

NOBEL-DÍJ

**A THIBAUT
CSALÁD**

„R. Martin du Gard
Nobel-díjas regényciklusával ismét
a francia regényirodalomé az elsőség.“
NEWYORK TIMES

1-7 kötet füzve P 11.-
kötve P 13.50

DANTE

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(5)

(Folytatás.)

Hhm. Sohse javul meg, aszongya. Így fogadja a kölyök az apját! Hallottak ilyet? Mit lehet erre felelni?

Állt kend némán, félfordulatban. Mégis mondani kéne Istvánnak valamit. Úgy tesz kend, mintha nem hallotta volna az előbbi mondatot.

— Hazajöttél fiam?... Nem irtad?!...

Olyan csend következett erre, hogy szinte meg lehetett benne bolondulni... István gyerek nem felelt. És nem felel a hétmindenit ennek a világnak! Most újra ő, az apa szóljon!

El kell ütni mégis valamivel ezt az elesűfított hangulatot. Pár lépést tett kend István felé.

— Mikor jöttél?... A nyóceással az este?...

— Mékkel jöttem volna?!... Tudhatja édesapám, hogy csak az az egy vonat van, amékkal jönni lehet?!...

— Ez igaz! Dehát csak kérdi az ember...

Újra hervadt csönd ülte meg az eresz alját. István felült a szalmán. Ásítózott, nyújtózkodott. De aztán már ő szólalt meg.

— Hogy néz ki édesapám, te Jóisten!... Mintha kotuba mártották volna?!... Ugyan hol tud lenni egész éjszaka?!

— Hol tudok, hol tudok lenni?... Hhát...

— Oszt ilyen állapotba hazavergődni?!...

— Hnyomozni vótunk mink, ne beszilj!

— Nyomozni? — gúnyolódott István. — Ugyan, ugyan, mi nyomozni való akad ebben az üres faluban?

— Hhadd el fhiam! Van itt hannyi, de annyi keshedt cigány, mint hlevél haz ehperfán!...

— Kicsoda?... Cece néni?...

Erre befordult Gábor bátyám palástolt indulattal a konyhába. Hiába. Belátta kelmed, hogy nem tudja tovább folytatni, hogy alaposan bennemaradt kend mindenben.

BÜTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok,
kárpicozott bútorok, szőnyegek, kelengyék,
6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

IRÓGÉP

(WANDERER—CONTINENTAL)
ALKATRÉSZ, KELLÉK, TÖLTŐTOLL, IMÁ-
KÖNYV STB.

DUKESZ PAPIRKERESKEDÉSBEN
cégt. ZALÁN FERENC
SZOMBATHELY FŐTÉR

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

Órát, ékszert

a legkedvezőbb fizetési
feltételek mellett ajánl

arany, ezüst ajándéktárgyakat,
éveszkozót, a legolcsóbb árban —

DUKESZ FERENC
órás és ékszerész, Szombat hely

István hallotta később, amint visszahanyatlott két izmos karját a feje alá téve a szalmán, hogy Kocsor Gáborné asszony rakja az áldást kendnek a fejére, mitsem adva rangra, hivatali tekintélyre, a két rozettára.

— Tüvé tesszük érte az egész falut!... Hogy a szemem majd kisült ott Babájéknál, meg Vajnstoknál, Svarcznál a Dübögőbe! Nem látták, nem látták, oszt nem látták őket!... Azt hiszi, hogy az előljáróság nem megsokalja eccer ezt az ivást!... Hogy a tűz égetné meg már eccer kenteket!...

Vári Laji bátyám szerencsésebb volt, mint Gábor bátyám. De csak előljáróban! Persze magánál, Laji bátyám, az a körülmény is közre játszott, hogy házában (bérbe bírt, nem volt saját ház) nem feküdt kint senki az eresz alatt. Nem volt katonafia, magának két leánya volt, az idősebbik, a szépséges Rozália, a tizennyole éves viruló virág, aki hírbe hozódott a Szekeres fattyú miatt, a kisoskolás Eszter, aki éppen olyan szépnek ígérkezett, mint a néneje. A két lány anyjakkal, Vári Lajiné asszonnyal, mikor Laji bátyám bemászott a kerítésen, még az igazak álmát aludta bent az el-firhangolt szobában. Igen! Átvette kend magát Laji bátyám a kerítésen. Mert tecik rá emlékezni, hogyha kilenc óráig nem ment haza, akkor mindig bezárták a kend orra előtt a kaput és a kulcsot se akasztották fel belül a kapufélára. Én nem tudom, miért tették ezt magával Laji bátyám, de azt gyanítom, hogy nem túlságosan jóindulatból. Így aztán roppant begyakorolta kend magát a mászásban és úgy megszokta, hogy sokszor akkor is átalvetette magát a kerítésen, mikor nyitva volt a kapu. Egyszer, világos nappal, ha tetszik rá emlékezni, szintén mellőzte kend a kaput, az eperfa alatt ebédelő családjának a szemelättára és a legnagyobb csodálkozására, amikor is Vári Lajiné asszony így szólt magához:

— Ement az eszi?... Méghogy éccaka így jár haza, csak hagyján, de hogy világos nappal is a kerítésen mászik át, ez már mégis csak öröklanság!

Akkor ocsudott fel Laji bátyám, mert vérsújtásos gondolatokkal jött idáig. Ez pedig akkor volt, annak a nevezetes napnak a delén, mikor Kocsor Gábor bátyámat a tekintetes előljáróság rendőrkáplárrá léptette elő a közszolgálatok térére mutatózó érdemeinek az elismeréséül, míglen kendet mellőzték ezúttal is, meghagyták magát Laji bátyám közrendőri változatlanágában. Nagy dolog volt ez nagyon! Kocsor Gábor káplár, kend meg semmi! Hogyne mászott volna át kend fényes nappal a kerítésen, mikor indulatainak szédületes magasságú létráját ha ezen a napon a fényes égnak támaszthatta volna, felkúszott volna a mennyekbe és a mennyei ítélőszéket kérte volna meg, hogy személyét ért szörnyű földi igazságtalanságban mondjanak penitenciát!... Mert jó, hogy három hétig ingyen ette a komenciót, ez igaz! Igaz, hogy nem hanyatt feküdt kend az ágyban, mint ahogy beadta kend a tekintetes előljáróságnak, bevallja, hogy az árendás földön dolgozgatott, dehát mégis és ennek dacára, mért sajnálják olyan nagyon az előljáróság potrohosi azt a vacak pléhrozzát a Laji bátyám nyakáról!

De hagyjuk most ezt! Ez már a múlté. Vissza-vissza imbolyog még ugyan ennek a napnak a keserősége, különösen esőszagú bagyadt reggeleken, mikor különben is nehéz fojtás szokott ülni kendnek a mellére, mert Laji bátyám csak a verőfényes napokat szerette, kedvetlen lett, ha köd barangolt a határban, vagy ha felhők ágáltak a feje fölött és fenyegetően eveztek el Tarcsa felé.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től
EBEDLŐSZÖNYEGEK P 28-tól
 Fotelágak, paplanok, vasbútorok, tüdőszőnyegek, fehérneművasznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitoslatok
 Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
 A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

órás-mester, ékszerész, NYIREGYHÁZA
 Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, ékszerek a csendőrség tagjainak részletre is. Választékot portómentesen küldök. Szakszerű javítás. Képes árjegyzék ingyen.

Most, hogy elengedte a kerítés deszkáját, egyenesen a kúthoz ment Laji bátyám, Ment, Tessék megengedni, nem jól fejezem ki magamat. Bizony nem lehetett azt a legjobb akarral sem menésnek, vagy járásnak minősíteni, mert az a rengeteg pájinka, amit Vak Miskánál megivott Laji bátyám, nagyon csúffá tette a járását, tehát úgy lesz jobb, ha mondom, hogy repült Laji bátyám, mint a pillangó, cikcakkosan vajtja a levegőt, kardja verte a csizmáját, hosszú kezeivel tornászott a légtérben, így érte el nagynehezen a kútat, a kútostort, amibe aztán szerencsésen megkapaszkodott.

Az volt a terve Laji bátyámnak, hogy vizet húz fel a vályúba, mint más ilyenfajta alkalmakkor és lemossa magáról a gyalázatot. Hogy két szép viruló lánya és Váriné asszony előtt immárom már hanyatló félben levő tekintélye újabb kudarcot ne szenvedjen.

A kút kávája alacsony volt, maga pedig Laji bátyám, amint tudjuk magas ember volt. És amint nekifeszült a kútostornak, hogy pár rántással kiemelje a vedret, térdét neki-támasztotta a kútkávának, hogy ezáltal némi fixpontot kapjon a húzásnál az éj folyamán legyöngült ereje. Ez lett aztán a baj. Kibillent a lába kend alul és jaj... maga pedig Laji bátyám, belefordult a kútba.

Dehát...

Dehát sokszor beszélgettek maguk Laji bátyám arról, hogy miécsoda megmagyarázhatatlan szerencséje van az italo embernek. Körülbelül pontokba is foglalták azokat az igazságokat, melyek e hon italozó hazafiai nyomon kísérik hazatérő útjaikon és titkosatos törvényszerűséggel védik meg olyan bajok ellen, melyek a józanokat halálos veszedelemmel fenyegetik. Rögzítsünk le tehát pár ilyen igazságot:

Ha az ivó embernek nincsen pénze, azért nem kell megijedni, mert a jó Isten kiharancsolja a mindennapi italt számára, mert rendszeresen találkozik az ember valakivel, aki vendégül látja, vagy a véletlen játszik közre. (Lásd Vak Miska esetét!)

Az ivó ember, amellet, hogy kocsmák, vendéglők az ő vállaira építik létezésüket, a termelés szempontjából is közhasznú lény, mert az ivó ember szerint rossz bor nincs, csak jó bor és jobb bor, ennél fogva minden bort elfogyasztanak. Aki a bort szereti, rossz ember nem lehet.

Ha esetleg bor nincs, lehet pálinkát is inni.

Az ivó embert a törvény is védi és szereti. Ugyanis kocsmái adósság nem perelhető.

Ezek általános igazságok, igék, miket sokszor elmondtak Laji bátyámék italozás közben. De tulajdonképpen nem is ezekről van szó, hanem azokról a nagy veszedelmekről, melyek italozás után kerülhet az ember, melyekből azonban, csodák csodája, valahányszor ép bőrrel menekül. Mint tesszem azt, ha csúszós időben elesik a becsicsantott adófizető, még nem fordult elő soha, hogy kitört volna a lába vagy a keze, nyaktörésről meg egyáltalában beszélni sem lehet. Míg ezek a balesetek naponta adódnak teljesen alkoholmentes és tisztafejű embereknek, akik mennek szépen az utcán, a flasztoron, vagy a pallón, megcsúsznak és mindjárt kész a baj.

Mert kérдем én Laji bátyám, Gábor bátyám, hogy mi védte meg például Petrika Lacit, azt a virtuos legényt a megsemmisüléstől, mikor egyszer részeg fejfelment a toronyba, átvette magát a körüljárón és lezuhant a templomkertbe.

Kályhákban, takaréktűzhelyekben
 legmelegebb, leggazdaságosabb,
 legtisztábban kezelhető a

pécsi brikett.

Eladás Pécsen:

DGT Bányaigazgatóság
 Pécs, Mária-u. 9., tel.: 29—87.

Budapestben:

DGT Kőszénbányák Elárusító Hivatala
 Budapest, V., Rudolf rakpart 3. T.: 1-231-69.

Valamint vidéki képviselőinknél.

Mi védte meg Keceg Istvánt a vízbefűléstől, mikor egyszer becsutorázva ment haza éjjel a tanyára és az Ér hidjáról lefordult a vízbe? Reggel a víz szétén ébredt fel és nagyon csodálkozott, hogy hogy került oda?

Az öreg Repke Mátyásnak mindig az volt a bolondériája, hogy italos állapotban felakasztotta magát a mestergerendára a kamrában. Mindig észrevették és mindig levágták a kötélről. Egyszer szintiszta józanon próbálkozott, de olyan szerencsétlenül, hogy nem vették észre és végre sikerült neki...

(Folytatjuk.)

Gonosz lelkek

című pályázatunk nyertese: **Végső Mihály** thtts. (Pácin), akinek munkáját itt közöljük:

Az élelmi és élvezeti cikkek hamisításának nagyon sok lehetősége van. Olvassa, hallja s különösen felületes vásárló nem ritkán tapasztalhatja is, hogy a gonosz lelkek milyen vakmerő módokon kísérlik meg anyagi előnyök végett a hamisításokat. Nem törődnek embertársaik kárával, azzal, hogy sokszor életek kerülnek veszélybe munkájuk folytán. Ezért kíméletlenül kell őket figyelni, keresni és üldözni. A leghasználatosabb élelmi- és

élvezeti cikkek hasznosításának alábbi módjait ismerem:

A bort a koreszmárosok igen sokféle anyaggal „derítik”, színezik, édesítik. Felsorolja ezeket a bortörvény, nem ismétlem, csak azért említem meg, mert a bor a leginkább fogyasztott szeszital, mindenütt van és mindenütt könnyen ráállanak hamisítani.

A teafüvet használt és újból szárított fűvel és különféle növények leveleivel,

az örölt paprikát vörös korpával, téglaporral, szárított és örölt paradicsombélel, különféle festékekkel hamisítják,

A szemes kávé közé festett, idegen növénymagvakat kevernek, azokat fényezik is.

A túróban több a burgonyapép, mint a túró, vaját margarinnal,

zsírt hasonlóan és faggyúval,

fagylaltot festenek közönséges falfestékekkel,

tejet vízezéssel, lefőlézéssel, örölt babliszttal,

lisztet szárított és örölt csontok lisztjével,

tejfelt keményítővel, élesztővel és búzaliszttal hamisítják;

pálinkát posványos vízből készítenek és festőanyaggal tesznek kívánatossá,

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest. VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

ÓRA, ÉKSZERNEMŰ, AJÁNDEKTÁRGYAK

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi r. t.

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 3. SZ.

RÉSZLETFIZETÉSI KEDVEZMÉNY!

borsot idegen növényi magvakkal kevernek, fahéj porában gyakran cser- és tölgfahéját örlik, mézet vizeznek és festenek.

A beküldött munkák közül kiemelkednek a *Csató József* t. (Méhkerék), *Kozma Mihály* thtts. (Debrecen), *Takács Imre* III. t. (Méhkerék) dolgozatai.

Keress az asszonyt...

cím alatt a f. évi 11. számunkban hirdetett pályázatunk nyertese **Vámos Bálint** t. (Pácin), akinek munkáját itt közöljük:

Az élelmi és élvezeti cikkek hamisításának nagyon sok lehetősége van. Olvassa, hallja s különösen felületes vásárló nem ritkán tapasztalhatja is, hogy a gonosz lelkek milyen vakmerő módokon kísérlik meg anyagi előnyök végett a hamisításokat. Nem törődnek embertársaik kárával, azzal, hogy sokszor életek kerülnek veszélybe munkájuk folytán. Ezért kíméletlenül kell őket figyelni, keresni és üldözni. A leghasználatosabb élelmi- és

élvezeti cikkek hasznosításának alábbi módjait ismerem: A bort a koreszmárosok igen sokféle anyaggal „derítik”, színezik, édesítik. Felsorolja ezeket a bortörvény, nem ismétlem, csak azért említem meg, mert a bor a leginkább fogyasztott szeszital, mindenütt van és mindenütt könnyen ráállanak hamisítani.

A teafüvet használt és újból szárított fűvel és különféle növények leveleivel, az örölt paprikát vörös korpával, téglaporral, szárított és örölt paradicsombélel, különféle festékekkel hamisítják, A szemes kávé közé festett, idegen növénymagvakat kevernek, azokat fényezik is.

A túróban több a burgonyapép, mint a túró, vaját margarinnal, zsírt hasonlóan és faggyúval, fagylaltot festenek közönséges falfestékekkel, tejet vízezéssel, lefőlézéssel, örölt babliszttal, lisztet szárított és örölt csontok lisztjével, tejfelt keményítővel, élesztővel és búzaliszttal hamisítják; pálinkát posványos vízből készítenek és festőanyaggal tesznek kívánatossá,

**49 ÉV ÓTA
FENNÁLLÓ CÉG**

MÁRER

UTÓDA

**EGYENRUHÁZATI
INTÉZETE**

BUDAPEST

VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.

TELEFON: 139-528

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Szakképzett egyenruhászabóság

Mit tenne ha...

c. pályázatunkra beküldött munkák mindegyikéből a föld és a család szeretete sugárzik. És ez a helyes: ragaszkodni a családdhoz és a földhöz, ez a kettő az, amely alap és biztosságték a tiszta erkölcsön épülő nemzet erősségéhez, megmaradásához és virágzásához. Pályázatunkon a következők vettek részt: *Apostol Lajos* thtts. (Tolesva), *Balázs Imre* eső. (Kóka), *Bardócz Árpád* eső. (Hódm.-vásárhely-Központ), *Bártfai Pál* thtts. (Kaba), *Benedek Lajos* thtts. (Kemece), *Bertalan Sándor* tórm. v. (Isaszeg), *Bérczes József II.* eső.

(Mátraszöllős), *Bérczes Sándor* tórm. (Szekszárd), *Boda István* eső. (Nagyszénás), *Csató József* tórm. (Méhkerék), *Csikós Péter* eső. (Szajol), *Dobos Ferenc* thtts. (Almáskamarás), *Egri Nagy József* eső. (Jánoshalma), *Fagyal József* őrm. (Csökmő), *Gazdag Miklós* prb. eső. (Méhkerék), *Illés Mihály* tórm. (Bihartorda), *Kecskés János* eső. (Alpár), *Kecskés Miklós* eső. (Nagybátöny), *Kolozsi Sándor* tórm. (Kemece), *Laki Ferenc* őrm. (Tata), *Mázsári Mihály* eső. (Méhkerék), *Mészáros Mihály* tórm. (Nyiregyháza), *Molnár István V.* őrm. (Meesekszaboles), *U. Nagy József* thtts. (Hajdudorog), *Németh Ferenc* prb. eső. (Szajol), *Németh Sándor II.* tórm. (Andocs), *Rozsnyai György* tórm. (Kemece), *Sarkadi Antal* őrm. (Kemece), *Simon Márton* őrm. (Babécsa), *szajoli* őrsről név nélkül, *Szajkó Győző* thtts. (Felsőseged), *Szalai Sándor* thtts. (Tamási).

Sorshúzás után a szerencse **Dobos Ferenc** thtts.-nek kedvezett, részére a jutalmat: ezüstszalagos finom töltőtollat elküldtük. Jutalmat kaptak még **Apostol Lajos** thtts. (Tolesva) és **Laki Ferenc** őrm. (Tata).

Ki a legügyesebb kutató?

c. pályázatot a f. évi 8. számunkban közöltük. A legjobb pályamunkát **Székely Sándor** alsóhadasi őrsbeli őrmester küldötte be, *övé a jutalom*. Dícséretet érdemelnek még a következők pályázatait: *Csató József* tórm. (Méhkerék), *Dobos György* thtts. (Porsalma), *Halmos Károly* eső. (Nagymányok), *Illés Mihály* tórm. (Bihartorda), *Kolozsi Sándor* tórm. (Kemece), *Németh Sándor II.* tórm. (Andocs).

A legjobb pályázatokból sorozatos közleményt állítunk össze.

„Egy kis légvédelem“

címmel a f. évi 11. számunkban hirdetett pályázatunk nyertese **Fagyal József** őrmester — Csökmő —, *övé az asztalióra*. Komoly pályamunkát küldöttek be a következők is: *Mázsári Mihály* eső. (Méhkerék), *Vámos Bálint* tórm. v. (Püspökladány), *Várnagy András* thtts. (Abony) és *Vessző Imre* eső. (Abony).

Pályázatok.

I.

Tépett levél került egy járőr kezébe. Csak ennyit tudott abból kiolvasni:

Éd ém!

Ha . . . ér . . . zn ndő . . . ég küd az is . . . re . . . s . . . gy n . . . l . . . tá . . . ar . . . om e . . . a . . . rt ne ják el . . . ni, hog . . . t . . . es . . . m . . . n vo . . . am. A kala ot . . . ldu . . . an én . . . bó lá, a . . . szé . . . eg a egá b . . . n a p . . . nz . . . s l . . . á . . . l . . . gy . . . t Ne b él . . . n . . . yád . . . e, ha . . . em . . . rde . . . k yád

A pontok helyére megfelelő betűt téve, megtalálta az ügyes csendőr a megfejtést. Vajjon mi volt az?

Pályázatot csak legénységi állományú egyénektől fogadunk el. A pályázat határideje: október 15.

II.

Szakaszparancsnoki székhelyen levő őrsről Pontos őrmester és Kezdő próbacsendőr útvonalportyázáson vannak. A szolgálat időtartama (persze: odavissza) 8 óra, amely alatt járőr nem pihen és nem végez semmiféle, időt kívánó szolgálati ténykedést. A szakaszparancsnok kerékpáron indult ellenőrizni egy óra múlva. A szakaszparancsnok 10 kilométeres sebességgel ment. Ellenőrzés után visszament állomáshelyére, de ott csak fordult és újból a járőr után ment, ellenőrizte s ugyanezt tette. nehányszor még, amit olvasóink fognak pontosan megmondani.

Kérdés: hányszor ellenőrizte járőrt szolgálata alatt a szakaszparancsnok?

A pályázóknak pontos számításokat kell bemutatniok! A pályázat határideje: október 15. Csak legénységi állományúak pályázhatnak.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V.. Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG“
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

110 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZSÉGGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGI SZAKÜZLET

BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

Sport SZIVARKA HÜVELY 35 FILLÉR

Sport SZIVARKA PAPIR 10 FILLÉR